CONDUCERE

ŞI

DISCIPLINĂ

de

Faust Brădescu

★

COLECŢIA DACIA

Rio de Janeiro — 1966

La collection «DACIA»

est destinée à l'étude de l'évolution des pensées politiques et sociales de notre époque et à la divulgation des problèmes purement roumains.

chaque numéro traitera un problème d'ordre historique, économique, politique, social ou religieux, dans la langue désirée par l'auteur, que cette langue soit le roumain, le français, l'anglais ou l'espagnol.

les idées émises sont de l'exclusive responsabilité cientifique et doctrinaire de l'auteur.

la direction se réserve le droit de revoir les travaux, dans le but de les uniformiser au point de vue bibliographique et arrangement typographique.

toute reproduction des travaux publiés par la collection «DACIA» est autorisée, du moment qu'on mentionne la source.

toute correspondence doit être adresée:

Dr. Fausto Bradesco

r. Figueiredo Magalhães 771, ap. 601
Rio de Janeiro — GB
Brasil

CONDUCERE

ŞI

DISCIPLINĂ

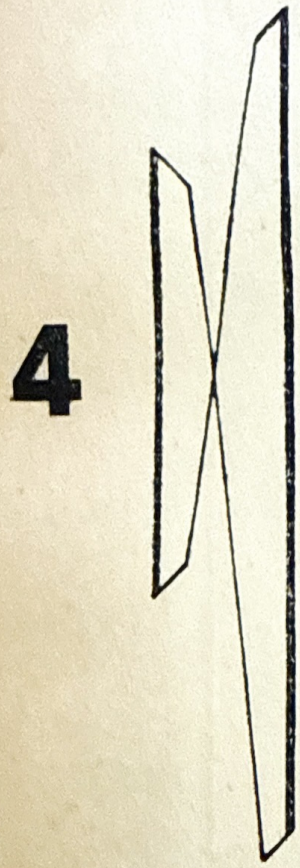

de

Faust Brădescu

★

COLECŢIA DACIA

Rio de Janeiro — 1966

APRINDE

MAI

BINE

O

LUMINIȚĂ

DECÂT

SĂ

BLESTEMI

ÎNTUNERICUL (proverb chinez)

Col. DACIA	Rio de Janeiro	v. 4	132 p.	1966

De acelaș autor:

Antimachiavelism legionar — Madrid
Ram Kalú Adí (nuvele) — Madrid
Poezia lirică japoneză (încercare critică) — Madrid

În franceză:

L'économie dirigée en agriculture (thése) — Paris
Avant les élections brésiliennes (monographie politique) — Bruxelles
Etienne le Grand — le dernier des croisés (essai politique) — Rio de Janeiro

În portugheză:

O problema do desarmamento — Rio de Janeiro
O reatamento econômico com a União Soviética - Conseqüências — Rio de Janeiro

Neutralismo e sobrevivência — São Paulo
A idéia de liberdade na época humanista — Belo Horizonte
A atualidade dos grupos de pressão — Rio de Janeiro
O tesouro da arte popular romena (conferência) — Rio de Janeiro
A alma do povo romeno (conferência) — Rio de Janeiro.

Faust Brădescu

★ ★ ★

CONDUCERE ȘI DISCIPLINĂ

(Problema Conducerii în Mișcarea Legionară)

În memoria lui

AUREL SERAFIM
— mort pentru Legiune —
dela care am primit
primele noțiuni de
disciplină legionară

În amintirea lui

NELU RUSU
și
DOREL TEODORESCU
— condamnați în Țară la
25 ani de temniță grea —
cărora eu le-am transmis
primele noțiuni de dis-
ciplină legionară

CUVÂNT PRELIMINAR

Din primele începuturi și până acum, Mișcarea Legionară a îndurat nenumărate crize, trecând prin închisori, prigoane, dezertări, trădări, sacrificii de tot felul mergând până la suprema dăruire de sine e întemeietorului. Și dacă toate aceste crize n'au ajuns să-i sdruncine temeliile și s'o înmormânteze în groapa fără fund a istoriei, aceasta se datorește extraordinarelor principii ce-i stau la bază și-a potențelor spirituale înmagazinate în sufletele legionarilor.

Deaceea, în ciuda atâtor obstacole și atâtor decimări periodice, vedem azi vibrând cu aceeași intensitate *spiritul legionar*. Răspândiți pe întinsul globului, departe de seva binefăcătoare a neamului și amenințați de toate forțele ideologiilor materialiste, acești *"legionari ai lui Codreanu"* continuă nesdruncinați în credința lor, convinși că mai curând sau mai târziu lumea se va întoarce spre salvatoarele principii ce stau la baza doctrinei lor.

Dar principiile pentru a-și păstra valoarea lor lăuntrică, nepieritoare, *trebuesc susținute, respectate, servite*. În zadar vom cere celorlalți să se supună lor, dacă noi nu vom da primii exemplul. De atitudinea noastră depinde soliditatea întregului edificiu legionar și temelia viitoarei pătrunderi ideologice în diferitele straturi sociale.

În momentul de față Mișcarea, atât în Țară cât și'n exil, e supusă la enorme presiuni, de natură diferită, dar

tot așa de dăunătoare pentru sufletul legionar. În Țară, e apăsătoarea și tiranica presiune a regimului comunist cu binecunoscutele lui metode de *"reeducare"* a individului. Întreg poporul românesc, și implicit membrii Mișcării, se resimt profund de existența acestui regim nemilos, crud, inuman. În exil, cele câteva sute de legionari, suferă atacul altui gen de presiune, tot atât de destrămător și multiplu ca și cel din Țară. E presiunea mediului în care fiecare s'a adăpostit, e apăsătoarea influență a unor mentalități diferite, e uzura nemiloasă a timpului, care macină speranțe, aspirații și idealuri, sunt o mie de alte tentații cari smulg omul din magma propriului univers legionar, din universul neamului.

Nu e deci de mirare, ca sub tensiunea acestor teribile presiuni, să aparã cu timpul anumite fenomene de oboseală, delăsare, indisciplinã și chiar de uitare a principiilor fundamentale ale Mișcării. E prețul slăbiciunilor omenești, a deficiențelor spirituale, a nenumăratelor influențe subliminare.

Dar dacă aceste devieri constitue linia tragică a epocei pe care o trăim, datoria legionarilor conștienți e de a reacționa continuu și-a înfrunta cu seninătate orice fenomen de destrămare și demoralizare. În ciuda tuturor presiunilor, ei trebue să urmeze și să respecte normele doctrinei legionare. Prin aplicarea strictă a acestora, deficiențe, influențe și slăbiciuni, devin simple epifenomene. Omul se regăsește, iar legionarul din el își reia locul și misiunea în lume.

Deci, un lucru apare indiscutabil. O reacțiune sănătoasă nu se poate face decât printr'o *reîntoarcere la principii*, printr'o recunoaștere a elementelor esențiale cari au dat impuls acestei mișcări și i-au asigurat continuitatea până acum.

Acest studiu caută să pună în lumină problema conducerii în Mișcarea Legionară, corelaționată însă cu problema disciplinei, deoarece cele două principii sunt inseparabil legate. **NU EXISTĂ DISCIPLINĂ FĂRĂ CONDUCERE ȘI NU EXISTĂ CONDUCERE A UNUI GRUP FĂRĂ DISCIPLINĂ.**

Nu s'a căutat tratarea acestei probleme atât de delicate în funcție de anumite circumstanțe trecătoare, ci pentru a se aduce o contribuție valabilă întru lămurirea doctrinei legionare. Avem convingerea că această chestiune n'a fost suficient înțeleasă nici în cadrele Mișcării. Mulți au crezut că-și pot permite să calce principiul disciplinei, fără să-și dea seamă că în modul acesta loveau în propria lor organizație si că, prin încălcarea acestui principiu de bază ei încetau de a mai aparține Legiunii.

Principiul disciplinei, intim legat de principiul conducerii, este fundamental în Mișcare, deoarece nu-i un simplu element mecanic, exterior. Înainte de toate, este un *principiu spiritual.* Și dacă forma exterioară poate fi înlocuită, modificată, cu oarecare ușurință, principiile spirituale nu pot fi supuse acelorași reguli. Spiritualul însemnează capacitate de sacrificiu. Or disciplina este cel mai mic, cel mai neînsemnat sacrificiu de care-l poate face un om conștient.

Viața legionară este o continuă încadrare în disciplină, deoarece Legiunea se sprijină pe existență oamenilor conștienți de răspunderea și aportul lor la opera comună. Deaceea, nerespectându-se principiul disciplinei sau atacându-se principiul conducerii, nu se pune în pericol numai o formă exterioară sau numai persoana conducătorului, ci însăși *autenticitatea și eficacitatea unor instituții.* În această consecință rezidă toată gravitatea problemei. Se trece cu prea multă ușurință peste faptul că șeful suprem represintă un *capital neprețuit,* atât în economia propriei mișcări cât și'n afirmarea ei exterioară. El reprezintă nu numai factorul politic, dar mai ales cel spiritual în plinătatea misiunei istorice a Legiunii. Or acest capital, indispensabil și decisiv, e rezultatul unei colaborări permanente, la care au contribuit toți legionarii în timpul anilor de suferințe și sacrificii, sub comanda conducătorului suprem. Jertfele înscrise în istoria luptelor legionare au cimentat definitiv acest capital politic și spiritual ca aparținând întregei Mișcări. Nu ne putem atinge de această avuție comună, n'o putem renega

fără a ruina un principiu și fără a provoca prăbușirea unei instituții ce ne depășește.

În acest spirit a fost cugetat studiul de față, și'n acest spirit am vrea să fie interpretat de toți cei ce simt și cred în doctrina legionară.

PROBLEMA CONDUCERII

Problema conducerii a fost totdeauna esențială în viața popoarelor. Cu atât mai mult devine primordială în organizațiile politico-sociale al căror scop este transformarea societății, modificarea mentalității curente și inițierea unui nou stil de viață. În acest caz totul depinde

— de calitatea intrinsecă a acestei conduceri,
— de calitatea programului de activitate,
— de unitatea de vederi și acțiune.

Aceste trei elemente devin premizele oricărei încercări de renovare socială, de ele fiind legată nu numai victoria imediată a noilor idei, dar mai ales *crearea atmosferei* în care se vor desvolta noile generații. Deoarece, tot ce va veni, tot ce se va face, va purta stigmatele acestei influențe la origine.

În special primele două premize sunt decisive în stabilirea unei linii de conduită cu adevărat renovatoare. Deaceea, amândouă au ca sprijin cuvântul *"calitate"* ce stabilește o subordonare valorificativă, fără de care organizația politico-socială în cauză nu se înalță dincolo de forma primară a grupului de presiune, egoist, oportunist și vindicativ.

Există deasemenea o strânsă corelație între aceste trei elemente și devierea unuia poate provoca o întorsătură fatală în evoluția și activitatea organizației respective. Astfel, spre exemplu, calitatea conducerii influențează

decisiv problema elitei conducătoare, viziunea concepției politice, raporturile sociale dintre membrii elitei și membrii națiunei, etc.

Cei chemați să integreze conducerea trebue să fie dintr'o plămadă aparte. În ei, sentimente, capacitate și forță de sacrificiu au un alt răsunet și o altă semnificație, mai puternică și mai înaltă. Sfântul TOMA de AQUINO precizase deja acum 700 de ani această problemă axiologică a conducerii, marcând în *"Suma teologica"*:

> "Cel mai bun regim este acela... în care guvernează un om de valoare; subordonați acestuia, alți câțiva oameni de valoare participă la putere..." (1)

lăsând să se întrevadă că această *"valoare"* nu era circumscrisă numai de religie și moralã, ci în acelaș timp de calitățile spiritului, sufletului și bunului simț. Savantul teolog medieval întrevedea problema sub un unghi destul de larg, deoarece, depășind mentalitatea epocei, el sprijinea problema conducerii pe elementele superioare ale naturei umane. În mod subtil îndepărta dela conducerea politică nu numai sistemul ereditar dar chiar propria Biserică, dacă aceasta nu putea să prezinte elemente *calitative*.

În zilele noastre problema a fost repusă cu și mai mare intransigență ajungându-se la o complectare a ideii de *"om de valoare"* în materie de conducere și guvernare. Liderul modern — cel puțin în concepția legionară — nu e numai un *om de calitate;* în acelaș timp e un *om de sacrificiu*, un dedicat operei de guvernare sau de reconstruire a societății.

Astfel, conducerea unei organizații politice ca Mișcarea Legionară nu e o meserie, ci o MISIUNE, o misiune

---

(1) Sf. Toma de Aquino: *Summa theologica*, II-I, q. 105, a.1, concl.

de onoare. Nu e vorba de cãpãtuire profesionalã, ci de *încadrare pe linia destinului național.* Pentru aceasta nu sunt suficiente numai calitãțile de inteligențã și culturã. Înainte de toate, conducãtorii trebue sã aibã o dozã respectabilã de calitãți etice și sufletești. Rãspunderea lor se întinde dela un capãt la altul al grupului ce conduc și al națiunei cãreia aparțin, trebuind sã ținã seama de nenumãrate opinii, cerințI, divergențe de multe ori urgente, ce nu pot fi rezolvate prin aplicarea logicei comune sau a textului legal consemnat în coduri și regulamente.

În orice circumstanțe și sub orice regim s'a susținut cã conducerea e totdeauna calitativã, chiar dacã era vorba de calitãți negative. Nimic mai adevãrat. Cei ce acceptã șefia unui individ considerã calitãțile acestuia ca *pozitive*, deoarece *"pozitiv"* e tot ce corespunde idealului, aspirațiilor sau intereselor noastre. Noțiunea de *"negativ"* nu intervine decât din partea adversarilor, fie ei dușmani declarați, fie nemulțumiții ce nu mai vor sã accepte aceastã conducere. Calitãțile atribuite liderului n'au deci sens și importanțã decât în raport cu grupul în cauzã, cu activitatea și voința lui interioarã. În mijlocul acestui grup sau comunitãți se desvoltã și se manifestã personalitatea șefului. În mijlocul lideraților se creazã entuziasmul pentru liderul recunoscut. Numai în sânul grupului vom întâlni sentimentul pur de admirație. În afara grupului se creazã alte sentimente: *curiozitate, respect sau urã.* Deci, importanța liderului se stabilește în mare parte în raport ca gradul de intensitate afectivã pe care o poate provoca printre membrii grupului.

Problema conducerii a evoluat deci spre o recunoaștere a adevãratelor calitãți necesare unei liderante, trecându-se dela drept divin, ereditate și majoritãți electorale la aptitudinile pur personale și excepționale, bazate pe forța de sacrificiu și de dãruire. Fãrã îndoialã, tipul de conducãtor întrevãzut de legionarism e foarte departe de alte tipuri existente: el e complect diferit ca construcție psihicã și manierã de afirmare politicã. Totuși, orice s'ar putea gândi despre un lider politic, el este totdeauna o ființã excepționalã. Fie prin voințã, inteligențã, fie prin

talente civice, calități administrative sau calități sufletești, el depășește pe ceilalți, apărând grupului sau maselor ca un om aparte sau chiar ca un predestinat. Depinde de unghiul vizual în care ne plasăm.

Problema conducerii este astăzi mai mult ca oricând strâns legată de *factorul liderant*, de individul ce-și asumă răspunderea sau este învestit sub o formă oarecare cu direcția și guvernarea grupurilor sociale. Cu toate acestea, trebue recunoscut că *adeziunea și disciplina* grupurilor asigura conducătorului un prestigiu și o forță incomparabilă. Din nefericire, un toți cei învestiți știu să se servească de aceste prerogative rare și delicate. Unii abuzează, alții sunt copleșiți. Dar, un lucru e cert: nu totdeauna din cauza lor grupurile sunt obligate să înfrunte neînțelegeri și conflicte. Crizele ce isbucnesc nu isbucnesc obligatoriu din cauza conducătorilor. Ambiția sau indisciplina membrilor sunt cauze mult mai frecvente în istorie.

Pe această linie a realității, a te ridica împotriva unei conduceri, a o boicota, a o calomnia, a o răsturna chiar, sunt atitudini ce intră în comportamentul uman al tuturor timpurilor. În lumea secolului nostru apar chiar ca o linie constantă de conduită. Ambițiile își dau curs liber și idealul oricărui om politic e să ajungă, prin orice mijloace, în fruntea grupului din care face parte. E legea junglei, a forței și a perfidiei. Disciplina și respectul pentru cel ce are răspunderea grupului sunt simple noțiuni de propagandă, bune pentru dominarea membrilor de poziție inferioară sau a maselor votante.

Din această cauză, conducătorul modern este obligat să cheltuiască o bună parte din energia ce-l caracterizează pentru a liniști nemulțumiri, pentru a domina situații, a contrabalansa și echilibra nenumărate acțiuni ce-i amenință poziția. De unde o enormă pierdere de timp și de concentrare spirituală ce ar fi putut fi întrebuințate cu mai mult folos pe alte planuri.

De multe ori, rezultatul acestor lupte surde este înlocuirea șefului printr'un altul, care la rându-i va continua acțiunea de apărare și atac în organizația interioară

a grupului pentru a se menține în post. În alte cazuri, mult mai triste, noul conducător nu reușește să răstoarne și deci să înlocuiască pe cel vechi, ajungându-se astfel la fragmentarea organizației. *Dizidențele sunt moartea marilor unități politice sau sociale.*

Să ținem însă seama de un lucru. Nu orice critică este o dizidență, deși în limbajul comun mulți o califică astfel. Din moment ce critica are la bază principii esențiale, discuția își găseste o scuză. Dealtfel, în aceste cazuri nu se urmărește o schimbare instituțională. Deci, n'o putem considera pernicioasă, ci de-adreptul salutară, deoarece, sub o formă nouă caută să mărească valoarea intrinsecă a grupului și-a acțiunei ce acesta are de îndeplinit. Pentru noi dizidența e caracterizată prin:

— existența unei ambiții personale la baza acțiunei de critică sau rupere.

— o campanie constantă de calomnii, contra grupului matcă, în intenția evidentă de a-l destrăma.

— concentrarea unei puternice acțiuni de defăimare asupra șefului, deoarece se vizează înlocuirea lui.

În genere, problema conducerii se prezintă în zilele noastre ca o luptă continuă a liderului pentru a-și menține poziția amenințată de elementele excentrice ale grupului. Faptul e grav, deoarece pune în pericol existența întregului organism și împiedecă concretizarea sau realizarea multor activități. Din nefericire, omul nu poate fi reținut în elanu-i de parvenire decât de *forța brută* (dictatura) sau de *normele morale prestabilite*, care-i impun o anumită linie de conduită; deci de o constrângere. Dar diferența e categorică: prima, e o constrângere venită din afară, impusă, care degradează organizația bazată pe ea. A doua, e o formă intimă, ce se manifestă în plină libertate de conștiință. Ea onorează atât organizația cât și omul care i se supune.

Între aceste două extreme se joacă soarta conducerii, și concomitent, a grupurilor socio-politice. Conform principiilor ce domină mentalitatea membrilor, grupul va aluneca spre dictatură sau spre armonie interioară. Anarhia, luptele intestine, dizidența, nu-s decât subdiviziuni ale

unei stări de spirit atinse de virusul indisciplinei. Astfel, problema se concentrează într'un proces de înțelegere totală a rolului conducerii în desvoltarea, acțiunea și perpetuarea grupului. Totul depinde de natura raporturilor ce se cristalizează între persoana conducătorului și membrii grupului, precum și de importanța doctrinară acordată noțiunei de conducere.

ȘEF ȘI LIDER

Deasemenea vrem să lămurim dela început o confuzie care ar putea avea loc: cum sunt înțelese în legionarism cele două idei.

Cuvintele șef și lider precizează fără'ndoială două noțiuni diferențiate. Între ȘEF și individul subordonat relațiile ce iau naștere sunt de natură disciplinară, oarecum mecanică. E vorba de o autoritate legală ce se manifestă — dacă nu într'o formă opresivă cel puțin imperativă. Subordonatul ascultă și execută ordinul șefului în virtutea unei discipline exterioare, stabilită în termeni preciși. Există deci un fel de automatism imperativ, datorită căruia subordonații se supun autorității șefului.

Între LIDER și individul ce ascultă de el, relațiile ce se stabilesc sunt de esență superioară. Disciplina ce se manifestă e de origină morală, interioară. E o disciplină voită, iar nu impusă din afară. Ascendența liderului e de natură spirituală înainte de toate, iar relațiile ce au loc sunt învăluite de simpatie reciprocă și entuziasm comun. Liderul corespunde unei necesități intime de reprezentare socială, pe când șeful propriu zis corespunde unei necesități de acțiune concretă și concertată.

Prezentate astfel, noțiunile de șef și de lider sunt luate în sens extrem, tip. În organizația legionară însă, cele două noțiuni nu pot fi radical despărțite. ȘEFUL MIȘCĂRII ESTE ÎN ACELAȘ TIMP UN LIDER, iar

raporturile ce au loc între el și membrii organizației sunt mixte. El dă ordine, fără îndoială, dar în același timp intervine în spiritul subordonaților respectul pentru șeful Legiunei în baza căruia se execută ordinul cu entuziasm și dragoste. E o situație cu totul aparte în care se amestecă în proporții nedefinite *ascultarea și autoritatea* ce revin șefului și *dragostea respectuoasă* ce revine liderului.

Între cele două noțiune se stabilește o armonie pe care numai o concepție spiritualistă ca a Mișcării Legionare o poate realiza în persoana aceluiași individ. Dealtfel, această armonie este obligatorie pentru cel ce conduce destinele Mișcării. Alunecarea spre una din noțiuni alterează profund sensul misiunei lui, împiedecând cristalizarea sintezei legionare. Dacă conducătorul se transformă în simplu șef rupe legăturile afective ce-l mențin în stima membrilor și se îndepărtează de substratul imponderabil al spiritualității legionare. E calea ce duce spre pretențiile dictatoriale și spre egocentrismul dăunător. Dacă, din contră, conducătorul se lasă influențat prea mult de frumusețea laturei spirituale și afective, cade în extrema contrară a delăsării funcției care-i este încredințată: aceea de *a conduce* organizația politică a mișcării.

Deaceea, conducătorul Legiunii trebue să fie în același timp ȘEF și LIDER, adică purtător al elementelor caracteristice celor două noțiuni, în proporții ce depind de propria-i personalitate. Un lucru rămâne însă cert: conducătorul suprem legionar un poate fi numai șef sau numai lider.

Dacă în acest studiu noi întrebuințăm când o denumire când alta, nu e pentru a da o mai mare însemnătate uneia sau alteia, ci dintr'o simplă necesitate de ușurare a frazei. În mintea noastră *șeful suprem* este în același timp și *lider politic suprem* al Mișcării Legionare.

În alte organizații poate fi altfel. În Mișcarea Legionară aceasta-i realitatea și logica noțiunilor când este vorba de conducătorul suprem. Autorii americani și englezi fac o diferențiere radicală între noțiunea de șef și cea de lider. Ceeace-i foarte normal dat fiind substratul specific al noțiunei de "lider" în vocabularul anglo-saxon.

Ei bazează lideranța în termeni de cooperație și consideră liderul ca depinzând de el însuși și de relațiile ce poate crea în jurul său printre indivizii liderați. Pe când șefia ar fi o manifestare de autoritate pură bazată pe o structură de forță, de unde ar reeși că șeful crede mai mult în organizație decât în individ. Deaceea, putem găsi foarte adesea definiții în acești termeni:

> lideranța e "tipul de activitate ce ne duce spre cooperare într'un scop comun pe care-l considerăm de dorit." (2)

O astfel de definiție restrânge prea mult noțiunea de lider, reducând-o la un proces de înțelegere tacită între el și cei conduși, indiferent de atingerea scopului final. Liderul nu mai impune; e cel mult acceptat, suportat.

În concepția germană *"liderul"* capătă deja o interpretare mai sociologică, în care apropierea lui de masa liderată devine o realitate obiectivă. Nu mai e vorba de o *cooperare posibilă* ci de o *veritabilă reprezentare* a unui concept comun, în care lider și liderați formează un tot. Or, representarea e un fapt concret relaționat cu ideia de șef. Astfel, spune THEODOR GEIGER:

> "Liderul reprezintă în lumea concretă unitatea grupală, acel *Noi*, constituit de către conștiința colectivă a componenților săi." (3)

Un alt inel în acest lanț evolutiv ce vă sfârși prin a apropria cele două entități și a le unifica în concepția legionară, a fost stabilit de un alt român și puternic gânditor politic, MIHAIL MANOILESCU, care preciza într'una din lucrările sale de bază:

---

(2) *Ordway Tead:* The art of leadership. *New York*, Wittlesey, 1953, p. 20.

(3) Th. Geiger: *Tipologia do líder*, p. 24. São Paulo, Ed. Rev. Sociologia, 1942. Trad. de Antonio D'Avila. Seria Ciências Sociais, n.° 2

"El (șeful) reprezintă ceva mult mai profund, mai semnificativ și mai intrinsec pentru spiritualitatea regimului. *Șeful nu-i numai un comandant tehnic, ci o întruchipare.* El nu-i numai un element al organizației, ci însuși spiritul acesteia." (4)

Vedem deci, că există o evoluție convergentă, ducând spre o apropiere a celor două noțiuni. Germanul Theodor Geiger stabilește tendința liderului de a îndeplini funcții de șef; românul Manoilescu ridică șeful din tehnicitatea funcțională spre caracteristica spirituală a liderului.

În Mișcarea Legionară se produce contopirea celor două entități într'un complex armonic. Datorită acestei evoluții *"conducătorul"* legionar *se bucură de o dublă* autoritate, cu atât mai binefăcătoare pentru Mișcare cu cât ea este conștientă și acceptată voluntar de membrii organizației.

---

(4) Mihail Manoilesco: *Le parti unique*, p. 138. Paris, Oeuvres françaises, 1937

TIPURI DE LIDERANȚĂ

Cea mai simplă ideie asupra liderantei ne mână spre definiția idealizată de către P. WEIL în lucrarea sa asupra relațiilor umane și care precizează:

> "Lider este orice individ care, datorită personalității sale, conduce un grup social, cu participarea spontană a membrilor." (5)

Nimic de zis, deoarece în majoritatea cazurilor, liderantă este o chestiune de personalitate și de apropiere afectivă între lider și liderați. Totuși, definiția de mai sus e restrictivă, deoarece există cazuri în care liderantă se manifestă fără prezența unei personalități excepționale și foarte adesea fără cei mai mică înțelegere sau apropiere spirituală între conduși și cel ce conduce. Nu putem pune pe aceași treaptă liderantă ieșită dintr'o problemă socială acută și liderantă stabilită după un statut legal; de asemenea, o conducere naturală stabilită din cauza unei diferențe biologice nu poate fi comparată cu o conducere mistică. Toți liderii acestor cazuri sunt *"personalități"* indiscutabile în domeniul lor, sau mai bine zis *"în felul lor"*. Dar, în afară de acest punct comun, nimic nu-i identifică unii cu alții.

---

(5) P. Weil: *Relações humanas na familia e no trabalho*, p. 61. Rio, Ed. Civilização brasileira, 1961.

Necesar e deci, să se țină seamă totdeauna de tipul de lideranță căreia aparține fiecare lider. Astfel, va fi mult mai ușor de înțeles maniera lui de a lucra, curentele care îl influențează, perspectivele pe care le promite.

Ceeace se înțelege în mod obișnuit prin liderantă și lider, sunt marile personalități în diferitele domenii, cari imprimă epoca, mediul general sau grupul lor, de un suflu de viață — adică de simțire, de gândire și de acțiune — cu totul excepțional și pozitiv. Noi toți suntem, pentru un anumit timp, lideri de ceva. Supraveghetorul unei echipe de măturători este un lider. Și așa mai departe, suntem lideri sau liderați, conform situației în care ne găsim la un moment dat. Or, nu acest tip de lideranță eventuală și banală ne interesează în acest studiu. Noi vrem să precizăm tipurile de lideranță superioară, cele care determină schimbări structurale în mentalitatea marilor grupuri sociale și stabilesc linii de forțe pe care se sprijină constanța și omogeneitatea acestor grupuri. Și printre acestea ne interesează în particular conducerea politică propriu zisă.

Ar fi fastidios și inutil să se stabilească minuțios toate tipurile de lideranță posibilă în societatea contemporană. Varietatea tipurilor și variația lor continuă n'ar face decât să îngreuneze sarcina cercetătorilor. Pentru aceasta, s'a încercat totdeauna stabilirea de tipuri, de categorii majore între marginile cărora să poată fi înglobate toate sub-tipurile posibile.

După noi, aceste tipuri de lideranță esențiale, ar putea fi împărțite în cinci grupuri, *conform domeniului în care se manifestă.* Nimic nu împiedecă ca numărul lor să fie mărit, dar pentru moment, în situația actuală a societății noastre, găsim cele cinci grupuri suficiente și semnificative.

Criteriul nostru, stabilit după *"domeniul"* în care se manifestă lideranța, iar nu după personalitatea liderului, are avantajul de a îndepărta din aprecierea tipurilor esențiale un psihologism obtuz sau interesat și'n acelaș timp de a restrânge numărul tipurilor, număr care îngreunează totdeauna viziunea sintetică a problemei. Astfel avem:

I) *Tip de lideranță în domeniul vieții.*
(sau tip de lideranță naturală)

bazat pe criterii diferite dar care au toate un raport de naturã personalã exclusivã:

a) criterii calitative fãrã alte relații:
— inteligență,
— abilitate,
— forță fizicã, etc.

b) criterii biologice (rudenie, etate):
— tatãl de familie,
— bãtrânul,
— profesorul, etc.

II) *Tip de lideranță în domeniul administrativ.*
(sau tip de lideranță civilo-administrativã)

bazat pe criterii funcționale sau legale:
a) funcțiile militare — gradele
b) funcțiile civile — funcționarii superiori
c) funcțiile de conducere industriale, comerciale...

III) *Tip de lideranță în domeniul social.*
(sau tip de lideranță socio-culturalã)

bazat pe criterii diferite în care intrã calitãțile personale, dar și o bunã dozã de circumstanțe exterioare:

a) revoluționarii, eroii, haiducii, partizanii, etc.

b) gânditorii în domeniul social și conducãtorii de organisme sociale.
— sindicate,
— mișcãri culturale,
— mișcãri sportive,
— mișcãri patriotice, etc.

IV) *Tip de lideranță în domeniul spiritual.* (sau tip de lideranță mistică)

în care respectul și credința joacă un mare rol:

a) toți marii și micii reformatori în domeniul teologic:
   — sfinții
   — profeții
   — papii
   — preoții, etc.

b) toți marii și micii reformatori în domeniul moral:
   — filozofii
   — înțelepții
   — taumaturgii, etc.

V) *Tip de lideranță în domeniul politic.* (sau tip de lideranță propriu zisă)

A. Lideranță personală (prin individ)

a) gânditorii politici:
   — doctrinarii propriu ziși
   — creatorii de mișcări

b) realizatorii politici:
   — regii
   — dictatorii
   — cuceritorii
   — politicienii de mare anvergură

B. Lideranță colectivă (prin organizație sau prin curente politice)

a) stabilită după sistemul de guvernare prevăzut:
   — absolutism
   — aristocrație
   — gerontocrație
   — democrație, etc.

b) stabilită după corpul de doctrine ce-i stau la bază:

— liberalism
— socialism
— comunism
— fascism și nazism
— corporativism și franchism
— legionarism, etc.

Constatăm deci o mare varietate de tipuri chiar și așa, prin reducerea lor la cinci grupuri principale. În genere, există o ușoară compenetrație de caractere între toate aceste tipuri de lideranță, deoarece au toate la bază personalitatea individului care incarnează realitatea conducătoare. Toate au la bază deasemenea ideia de superioritate și capacitate de conducere a liderului, precum și mai multa sau mai puțina acceptare a condușilor.

Diferențele ce se stabilesc conform criteriului ales, determină natura constituțională a conducerii în ansamblul relațiilor sociale ale comunităților. Astfel realizăm aportul și influența constantă a noțiunei de lideranța în evoluția permanentă a societății și mai ales imposibilitatea unei ieșiri din anonimat, a unei renașteri spirituale sau politice, a unei victorii de orice gen, fără existența prealabilă a unei conduceri active, conștiente și vizionare.

Totuși, lideranța privită astfel, oarecum dintr'un punct de vedere abstract, nu ne prezintă decât o viziune literară a capacităților sale de realizare. Tipurile de lideranță specificate mai sus nu-s decât *posibilități* consemnate teoretic. Ele ne deschid perspectiva unei confruntări mentale pentru a evita confuziile, dar ceeace decide în ultimă instanță de evidențierea existențială a noțiunei de conducere e INDIVIDUL DOTAT ce va domina funcția și va realiza finalitățile-i specifice.

Individul este și rămâne elementul primordial în problema conducerii. În calitățile-i personale stau ascunse majoritatea potențelor pentru a îndepl'ni funcția de conducător sau pentru a întreprinde reformele ce stau legate de misiunea pe care o servește. Dar tot de el stau legate și neajunsurile ce se pot ivi când anumite calități sunt mai degrabă defecte.

TIPURI DE LIDERI

Ajungem astfel la stabilirea de tipuri de lideri, lucru ce complicã si mai mult problema conducerii. Dar nu se poate proceda altfel, deoarece ar fi o aberație sã se creadã cã un conducător poate întruchipa toate posibilitățile existente. Vom întâlni, desigur, raporturi strânse între diferitele tipuri, dar nu e o regulã obligatorie; și'n anumite cazuri ar deveni o anomalie de neconceput. Conducãtorii apar ca un produs al mediului și circumstanțelor socio-spirituale, dar formarea lor intimã, și mai ales comportamentul lor, depind în mare mãsurã de caracterele psihosomatice personale. Deaceea, putem stabili trei mari grupãri de lideri:

I) Prima, luându-se în considerație aceastã psihologie, ne va îngãdui sã facem o catalogare a liderilor dupã *mentalitatea ce-i dominã*. Astfel se precizează o serie impozantã de tipuri, variabilã la infinit, fiindcã mentalitatea însãși ca noțiune variazã cu fiecare individ și devine o trãsãturã de grele consecințe când e vorba de conducãtori. Această primã clasificare ne ajutã sã distingem aspectul esențial al individului liderant și sã judecãm perspectivele ce se deschid pentru grupul condus de acesta. Iatã câteva nume din această categorie:

— autocratul
— dictatorul
— tiranul
— intransigentul
— încăpățânatul
— ambițiosul

— fanaticul
— machiavelicul
— îngânfatul
— nestatornicul
— îngăduitorul
— cooperatorul
— autoritarul
— disciplinatul, etc.

Ordinea în care sunt citați nu are nici o însemnătate particulară. Ceeace interesează e numai existența acestor categorii și enorma cantitate de încrucișeri posibile în determinarea tipurilor de conducători. Deoarece, majoritatea tipurilor reale nu sunt pure, ci mixte.

II) O a doua grupă de lideri poate fi definită după *temperamentul* ce le marchează personalitatea. Luând ca punct de plecare vechea clasificare a temperamentelor, cu o mică modificare necesară, vom avea:

a) *lideri tip-sanghin:* caracterizați prin *cruzimea* lor. Sângeroși prin natură ne vor da, în comparație cu prima clasificare, seria de tirani, de fanatici sau de dictatori vărsători de sânge.

b) *lideri tip-bilios:* caracterizați prin ușurința de a se *mânia,* ne vor complecta, în prima clasificare, seria de autocrați, de încăpățânați, de ambițiosi, de îngânfați, totdeauna gata să arunce vina pe seama altora.

c) *lideri tip-flegmatic:* caracterizați printr'un *sânge rece* inatacabil, ne pot da în prima clasificare, fie seria de cooperatori, de disciplinați, fie din contră, seria de machiavelici sau de fanatici.

d) În fine, *lideri tip ponderat* (această categoria înlocuește în ordinea clasică tipul melancolic sau atribilios, care nu poate exista ca lider): caracterizați prin *forța de discernământ,* ne pot da în prima clasificare, seria îngăduitorilor, cooperatorilor sau disciplinaților.

Să se țină seama însă de faptul că fiecare tip din această categorie poate fi *bi* sau *tri-polar;* iar în categoria precedentă chiar *multi-polar.* Nu există tipi puri, mai ales când e vorba de lideri. Cele mai complicate și neașteptate combinări pot avea loc, dându-ne conducători excepțio-

nali în sensul binefăcător al cuvântului pentru grup, sau, din contră, croindu-ne tipuri de lideri cu totul anormali, pătrunși de cele mai abjecte incoherențe mentale.

III) Totuși, cea mai importantă catalogare a tipurilor de conducători este aceea stabilită după *raporturile ce au loc între lider și liderați* .

Lideranța corespunde unei situații de fapt creiată în sânul unei comunități, în jurul unui individ. Acest individ devine lider datorită nu numai mentalității sale sau temperamentului înăscut. O serie de alte caracteristici intervin, contribuind la clasificarea lui. Astfel avem:

1) *liderul funcțional:* corespunde funcției pe care a primit-o legal sau în virtutea unei înțelegeri. În politică întâlnim diferiții deținători de posturi de răspundere. Ei sunt deaceea o autoritate. (ex.: Churchill, Roosevelt, de Gaulle, Adenauer, etc.)

2) *liderul spiritual:* corespunde unui ascendent de ordin etico-emotiv, în care dominã noțiunea de respect. (ex.: Gandi, Papa, Șefii diferitelor Biserici, etc.)

3) *liderul intelectual:* corespunde unui ascendent de naturã pur culturalã, amestec de respect și admirație pentru capacitatea lor de creație. (ex.: marii doctrinari politici, filozofii, etc.)

4) *liderul politic propriu-zis* (lider formal sau stricto-sensu): corespunde unui ascendent de capacitate de organizare și execuție. Programul lui de acțiune e clar, precis, promițător. El posedă în doze diferite câte ceva din caracteristicile categoriilor precedente.

Din nefericire, din cauza ușurinței de adaptare, și-a influenței anumitor caracteristici personale, mulți se pot ușor transforma în agitatori, demagogi sau chiar dictatori. (ex.: Hitler, Mussolini, Stalin, Vargas, Peron, Fidel Castro, etc.)

5) *liderul carismatic:* categorie rară, acumulează trei caracteristici:

— forță de creație — viziunea marilor probleme
— forță de organizare — intuiția metodelor și-a actualității

— forță de execuție — voință și capacitate de realizare

Acest tip de conducător corespunde unui ascendent de natură intimă, în care spiritualul, socialul și politicul se îmbină armonic. El incarnează aspirațiile unei întregi națiuni, din care cauză e capabil să impună o transformare totală, radicală, de mentalitate și de comportament. Liderul carismatic depășește politicul.

Simțit și presimțit de națiune, el atrage mulțimile prin idealismul și sinceritatea sa, deoarece reprezintă *ceeace e comum și pur* în sufletele tuturor indivizilor, indiferent de alte opinii, divergențe, convingeri și aspirații particulare ce i-ar diferenția din alte puncte de vedere. Doctrina și acțiunea unui astfel de conducător se impune ca o necesitate ineluctabilă. (ex.: Corneliu Zelea Codreanu, José Antônio Primo de Rivera, etc.)

Iată deci emise trei categorii de clasificări a liderilor, și nu sunt singurele posibilități. Dar scopul acestui studiu nu e de a enumera tot ce s'a gândit și s'a scris în această materie. Deaceea, ne mulțumim cu cele expuse mai sus, suficiente pentru înțelegerea celor ce urmează.

ISVORUL ORIGINAR AL DREPTULUI DE LIDERANȚĂ

Iatã-ne ajunși la un alt aspect important în analiza acestei probleme. Conducerea ca noțiune este un fapt incontestabil; mai mult chiar, o necesitate indispensabilă în viața socială. Nu există grup, oricât de fragil organizat, care să nu se sprijine pe această noțiune. Unde nu există conducător, nu există grup organizat. Dar dacă e așa, de unde-și trage acesta legitimitatea? Care este isvorul ce-i asigură dreptul la lideranță?

Și în acest domeniu găsim numeroase divergențe de păreri, care lasă nelămurite o seamă de cazuri. Noi propunem următoarea clasificare, stabilită pe *cauza care apropie liderul de liderați* sau care îl impune acestora. Astfel avem:

A. *Isvoare naturale*
(ceeace putem numi lider de prestigiu)

— etatea
— vechimea
— forța fizică (în timp de revoltă, revoluție, răsboi, etc)
— capacitatea (inteligența, dibăcia, educația)
— ascendent: 1) ereditar (familia, rasa) 2) biologic (părinții)

B. *Isvoare supranaturale*
(ceeace putem numi lider prin vocație și har)

1) transcendental direct — marii mistici și inițiați
2) transcendental indirect — funcțiile sacerdotale

C. *Isvoare legale*
(ceeace putem numi lideri funcționali)

1) administrative — lider prin funcție (superiorul numit într'un post de răspundere)
2) politice — lider prin voința maselor votante (lider ales prin vot — prin delegare de puteri)
3) tradiționale — rezultat al unei experiențe susținute

D. *Isvoare afective*

1) concordante (lider prin armonia de sentimente și aspirații cu masele care-i conferă autoritatea)

2) demagogice (lider prin demagogia oratoricã sau teatralã)
— tribunul
— comediantul
— agitatorul

E. *Isvoare autoritare*
(ultra-personalism și auto-suficiență megalomanicã)

— cuceritorul
— uzurpatorul
— dictatorul

Aceștia devin lideri prin întrebuințarea forței brute, a calomniei și-a altor mijloace dubioase de parvenire. Iar

pentru a se menține recurg la toate mijloacele de constrângere reprobate de morala publică.

În sfârșit, pentru cazul special al Mișcării Legionare, se pune întrebarea: care-i isvorul actual al dreptului de conducere?

Pentru a se înțelege bine problema liderului în Mișcare după moartea Căpitanului, trebuie să plecăm dela premiza statornică de CONDUCERE MISIUNE FUNCȚIONALĂ, iar nu dela aceea simplistă de *conducere — șefie de grup.*

A doua posibilitate o întâlnim în majoritatea cazurilor, indiferent de isvorul originar ce-i stă la bază (exclus fiind bine'nțeles cazul supra-naturalului)

În cazul *"conducere — șefie de grup"* liderul nu poate fi conceput decât ca un "șef-conducător" ce poate fi înlocuit, conform unui joc de balanță, fie de valori personale fie de forțe opuse. Șeful e legat numai de *noțiunea de conducere* a unui grup, ceeace presupune mai mult calități strategice sau administrative. Înlocuirea lui nu modifică nimic în substanța grupului și nici în mentalitatea sau în dinamica acestuia.

Dacă legătura între conducător și grup e *de natură pur personală,* cu disparația acestuia dispare și grupul. Dacă legătura e *de natură pur organizatorică,* înlocuirea șefului n'are o importanță decisivă; grupul își continuă existența sub conducerea altui individ. În primul caz avem exemplul nenumăratelor organisme de circumstanță ce-au existat în ultimii 30 de ani aglutinate în jurul unui individ excepțional, dar care au dispărut odată cu dispariția liderului-conducător. În al doilea caz avem toate celelalte posibilități.

În Mișcarea Legionară problema se pune cu totul altfel. Șeful nu-i simplul conducător aî unui grup. El este *executorul unei misiuni* și *păstrătorul unei tradiții.* Deaceea, conducerea legionară este o "misiune funcțională", care depășește individul-lider, precum și toate prerogativele păstrate de liderați. În Legiune toți sunt angrenați într'o *luptă cu un scop supra-material.* Nu e vorba de satisfacerea intereselor de grup și nici de căpătuirea par-

tizanilor. Elementul de bază e misiunea refacerii unei Românii noi și transformării intime a neamului românesc. Obligația principală a legionarilor este cooperarea dezinteresată întru realizarea acestei misiuni. Șeful nu-i deci numai conducătorul grupului, ci și reflexul permanent al unei finalități. *În el se concentrează toate potențele spirituale ale Mișcarii, deoarece el nu trăiește decât pentru această misiune și în spiritul acestei misiuni.*

Deci misiunea funcțională a conducătorului are la bază o îmbinare armonică între:

1) *capacitatea* efectivă a liderului, fără de care nu-și poate îndeplini misiunea (isvor natural)

2) *afectivitatea* reală a grupului, care stabilește încrederea și coeziunea între lider și liderați (isvor afectiv-concordant)

3) *tradiția* unei experiențe trăite, care cere păstrarea unității grupale în jurul conducătorului *în orice circumstanță*, pentru a garanta realizarea misiunei.

Iată deci cum trebuie înțeleasă conducerea în Legiune. Nu-i o simplă funcție trecătoare, nu-i numai o "șefie" și nu-i nici o formă autoritară de dominare a grupului. *Conducerea legionară e o subtilitate conceptuală, care* fiind legată de noțiunea de misiune ultra-individuală și chiar ultra-grupală, capătă calitatea de permanență și inamovibilitate, fără de care "misiunea" devine aleatorie și-și pierde sensul profund ce-i asigură forță și prestigiu.

A combate deci conducerea efectivă a Mișcării Legionare, *sub orice motiv ar fi*, însemnează pentru fiecare a-și administra un vot de blam personal și a demoraliza întreaga organizație. Cele mai elementare precepte ale ideologiei interzic o asemenea atitudine, deoarece scopul urmărit depășește cu mult toate pretențiile, părerile sau ambițiile noastre personale, iar conducătorul — chiar imperfect — constitue elementul central, deci UNIC, al unui întreg proces de selecție.

CALITĂȚILE CONDUCĂTORULUI

Problemă tot atât de spinoasă ca și clasificarea tipurilor de conducători, deoarece aceste calități variază în conformitate cu finalitatea grupului. Calitățile cerute unui lider sindical nu sunt egale cu cele cerute unui lider revoluționar sau unui lider politic. Și așa mai departe pentru toate tipurile de grupuri organizate. Dar ceeace ne interesează în mod special e grupul politic, și prin forța lucrurilor, grupul legionar.

Putem deci elimina dela început tot ce-ar putea avea vreo legătură sau apropiere cu celelalte tipuri, și natural, putem îndepărta atât problema *liderilor virtuali* (toți cei ce întrunesc mai mult sau mai puțin calitățile necesare liderantei, dar care n'au conducerea efectivă, cât și-a *liderilor de situație* (cei ce au calitățile necesare unei anumite situații de fapt).

Importantă e gama de calități indispensabile conducătorilor *politici dirigenți,* cei ce conduc efectiv un grup politic, cu consimțământul spontan al grupului. Trebuie însă luat în seama un fapt, prea adesea ignorat:

> ... calitățile de șef sunt daruri ale naturii, mai rare decât calitățile spiritului; e mult mai ușor ca cineva să-și însușească cele mai dificile cunoștiințe technice decât să se improvizeze

> șef, dacă nu posedă aptitudinile naturale indispensabile." (6)

MIHAIL MANOILESCU a mers mai departe, afirmând convingerea că situația de "șef" depășește chiar existența câtorva calități naturale, confundându-se cu o dimensiune particulară a sufletului:

> "Calitatea de șef nu-i o acumulare a câtorva merite. Este o dimensiune proprie a sufletului, care n'are nimic de-aface cu celelalte dimensiuni și cu celelalte fețe ale spiritului uman." (7)

În Mișcarea Legionară deasemenea s'a cristalizat această tendință în a considera șeful ca o ființă excepțională, ale cărei caracteristici nu sunt *"un pic deasupra comunului"* ci cu mult deasupra și multilaterale. Astfel, ERNEST BERNEA preciza:

> "Inteligența și știința precisă acumulată pe calea ei, nu-i îndeajuns conducătorului. Isvoare mult mai adânci și orizonturi mult mai largi trebuie să hrănească sufletul conducătorului. A fi conducător este o sarcină atât de grea încât puțini sunt aceia care pot răspunde unei astfel de chemări." (8)

Unui conducător politic i se cer deci o seamă de calități fără de care se va găsi inferiorizat în raport cu adversarii. Cum spunea CORNELIU ZELEA CODREANU despre conductorul politic:

---

(6) A. Carrard: *Le chef, sa formation et sa tâche,* p. 91. Neuchatel, Delachaud, 1956.

(7) M. Manoilesco: *Le parti unique,* p. 211. Paris, Oeuvres françaises, 1937.

(8) Ernest Bernea: *Măsturisiri pentru un om nou,* p. 21. Col. Omul Nou, 1953, Ediție de exil.

"Nu oricine poate să împlinească această funcțiune. Trebuie să fie un om de meserie, un om cu calități înăscute, cunoscător al legilor de organizare, de desvoltare și de luptă ale unei mișcări populare. Nu e suficient să fii profesor universitar pentru a putea lua comanda unei astfel de mișcări." (9)

și complecta ideia câteva rânduri mai jos:

"... conducătorului unei mișcări i se cere să stăpânească *știința și arta organizării, știința și arta educației, știința și arta conducerii.*" (10)

Numai cine posedă în mod natural calități specifice se poate menține la conducerea grupului și poate da un aport sensibil organismului ce conduce. Iată care sunt calitățile indispensabile conducătorului de mișcare politică în genere:

1) *auto-control și stabilitate emoțională*, ceeace determină o linie mediană de comportament în raporturile cu membrii grupului și cu adversarii politici.

2) *viziune largă a problemelor*, fără de care nu va fi capabil să îmbrățișeze total situațiile socio-politice.

3) *capacitate analitică și sintetică* în acelaș timp, pentru a putea aprecia la justa lor valoare evenimentele și pentru a putea lua decizii conforme acestor evenimente.

4) *forță de convingere*, pentru a putea susține victorios punctele esențiale ale ideologiei, doctrinei sau sistemului căruia aparține.

5) *exemplu viu de disciplină partidară*, pentru a putea impune condușilor.

6) *respect uman față de subordonați*, deoarece aceștia formează temelia organizației și au drept la respect și considerație.

---

(9) C. Z. C.: *Pentru legionari*, p. 242. Bucuresti, Ed. Totul pentru Țară, f. d., ed. 2.

(10) C. Z. C.: *Pentru legionari*, p. 244. idem.

Farã aceste șase calitãți (care dealtfel nu sunt restrictive), individul nu se poate menține lider, sau va avea de întâmpinat o grãmadã de greutãți. Aceasta nu înseamnã cã cea mai micã deviere îi poate fi fatalã.

Cazuri de neconformitate calitativã din partea conducãtorului pot fi observate în toate organismele politice din lume. Această neconformitate poate fi de două feluri: or *exagerată*, or *deficientă*. In amândouã cazurile consecințele se repercutează asupra grupului și-a evoluției lui. Deci, datoria unui lider conștient ar fi să-și modeleze aplecările pentru a-și păstra armonia interioară și pentru a garanta echilibrul între tendințele lui intime și exigențele inevitabile ale grupului. Câți conducători însă vor fi capabili să ia asemenea măsuri restrictive împotriva propriilor înclinări? În această forță de judecare a tendințelor personale și de auto-educare progresivă stă toată înțelepciunea conducătorilor de popoare ca și a celor de grupuri politice renovatoare. (11)

Viața neamurilor nu poate fi total decisă pe hârtie și impusă din afară ca un regulament polițienesc. Șeful trebue să fie îndrăsneț, capabil să anticipeze mental o transformare profundă de ordin general, dar nu are voie — sub amenințarea prăbușirei lui și-a ideii pe care o propovăduește — să lunece pe *calea imprudenței*. Lupta conducătorului nu-i aventură. ci *atitudine conștientă* tinzând către un țel precis. În acest caz, temeritatea și încăpățânarea nu-i pot decât dãuna. Încrederea nelimitată în lupta grupului și'n victoria finală a acestuia e una; înfumurarea și impetuozitatea e alta.

Farã nici o îndoialã, conducãtorul politic dirigent nu poate însuma toate calitãțile superlative ce-ar fi necesare postului ce deține. Cum precizează așa de bine MAX SCHELER:

---

(11) vezi deasemenea: C. Z. C.: *Pentru legionari*, p. 244-45, paragraful: Liniile spirituale ale unui conducător de mișcare politică.

"Este imposibil ca un om să aibă toate virtuțile și să nu aibă în acelaș timp vreun viciu." (12)

Deaceea, ne-am abținut de a face o enumerare largă a acestor calități. Am căutat să înmănunchiem cele ce ni s'au părut indispensabile unei funcții de răspundere politică în epoca noastră, funcție consideratã în general și înglobând orice tendință ideologicã.

Dacă am încerca să analizăm calitățile șefului în conformitate cu diferitele doctrine, sisteme și ideologii, am constata că aceste calități variază extrem de mult, unele ideologii mergând până la extrema de a elimina chiar anumite prescripții considerate de noi ca esențiale: cazul comunist, în care regula n.° 6 (respect uman față de subordonați) nu are nici o valoare. Cum însă e un caz excentric găsim necesară menținerea acestui punct printre regulile esențiale.

În genere, aceste câteva precepte constituesc un fond comun și au legătură directă cu noțiunea de lider. Individul ce nu le posedă va fi un fiasco de va încerca să se erijeze în conducător.

În cazul legionar, problema e chiar ceva mai complexă. Liderul legionar trebue să aibă calități excepționale mai numeroase și mai bine puse la punct decât cele enumerate mai sus. Misiunea lui depășește simpla conducere materială, deoarece prin el se păstrează *coeziunea grupului*, se menține Legiunea pe *linia ei istorică*, se garantează *linia ideologică* și se salvează *substanța spirituală a legionarismului*.

Conducătorului suprem legionar i se cer calități pe care nu le are cineva numai prin faptul de a fi șef legionar, doctrinar legionar, gradat legionar sau fundator al Mișcării. Aceste calități le putem rezuma în câteva linii, ceeace nu însemnează că sunt de minimă importanță. Iată-le aproximativ:

(12) Max Scheler: *Le saint, le génie, le héros*, p. 18. Paris, Ed. Emanuel Vitte, 1958. Col. Animus et anima, trad. de Emile Marmy.

1. inteligență superioară, vioaie, pătrunzătoare.
2. spontaneitate în decizii.
3. intuiție politică.
4. spirit de inițiativă.
5. capacitate de muncă.
6. curaj și spirit de sacrificiu.
7. dăruire complectă Mișcării Legionare.
8. prestigiu politic în lume.

Acestea sunt trăsături particulare cari, adăugate calităților generale necesare, ne precizează tabloul psihologic al șefului Mișcării Legionare. Cine nu le posedă nu poate aspira la lideranța suprema; și CHIAR DACĂ cineva le-ar avea nu se poate prevala de ele pentru a încerca răsturnarea șefului recunoscut legal.

Dacă se constată vreo lipsă, vreo anomalie, în tabloul schițat al conducătorului suprem, datoria tuturor legionarilor (și cu atât mai mult a celor dotați) e să întregească lipsa printr'un surplus de energie și sacrificiu, deoarece lupta noastră nu-i aceea de a lua locul altora în ierarhia legionară, ci de a realiza un scop printr'un efort comun. Numai cine se comportă astfel, dă dovadă de pătrundere perfectă a preceptelor legionare.

Tot MIHAIL MANOILESCU, în opera deja citată, a descris magistral această trăsătură specifică șefului, care-l determină și-l impune în organizația respectivă. În cazul unui organism de tendință spiritualistă și idealistă ca Mișcarea Legionară, concluzia cunoscutului doctrinar e și mai fidelă. Iată acest pesagiu:

> "Cineva nu e șef pentrucă-i inteligent și clarvăzător; nu-i șef pentrucă-i înțelegător față de subordonații săi; nu-i șef pentrucă-i un mare organizator, orator și animator de mase; pentrucă-i instruit sau abil sau brav sau, în fine, imposant fizicește, energic și dur. Cineva nu este șef, chiar dacă realizează rara sinteză a tu-

turor acestor calităţi. Cineva este un şef, pentrucă este un şef." (13)

Nu e vorba de un joc de cuvinte banal. E chintesenţa unei realităţi. Liderul, înainte de toate şi în afara tuturor calităţilor enumerate mai sus, posedă imponderabila şi rara calitate de a putea deveni un şef. Adevăraţii lideri şi şefi nu sunt creaţi, nu sunt formaţi. Ei sunt descoperiţi sau se revelează singuri în momentele grele, prin faptul de a avea în construcţia lor psihică elementul propriei lor înălţări pe treapta supremă.

(13) M. Manoilesco — *Le parti unique*, p. 210-11, Paris. Oeuvres, françaises, 1937.

CRIZE DE CONDUCERE POLITICĂ

Crizele de conducere nu sunt o excepție în viața politică a lumii. Temporalitatea existențială a indivizilor și evoluția permanentă a ideilor, provoc periodic tensiuni explozive în sânul grupărilor politice, împingând spre invidiatul post o sumedenie de personalități mai mult sau mai puțin apte, mai mult sau mai puțin bine intenționate. Conducerea a avut totdeauna o atracție invincibilă pentru caracterele ambițioase, pentru doritorii de parvenire, pentru spiritele autoritare. Simțeau că prin atingerea acestui post eminent, își puteau satisface total întreaga gamă a aplecărilor intime. Deaceea, majoritatea crizelor de conducere au ca punct de plecare un interes personal, o voință individuală de putere. Putem spune că asemenea crize nu sunt naturale, ci provocate, fiindcă nu decurg dintr'o necesitate imperativă, ci dintr'o intenție dirijată, dintr'o intenție specifică de răsturnare a conducătorului existent.

Trebue să recunoaștem că oricare ar fi cauza crizei, normală sau provocată, rezultatele pot fi tot atât de dăunătoare. În cazul crizelor provocate nu există nici o îndoială. Intenția însăși desvălue pericolul ce amenință organizația, grupul. Cel puțin două facțiuni se găsesc față'n față; și din nefericire, discuția academică și persuasiunea nu-s armele cele mai întrebuințate. Calomnia, insulta, și chiar mijloacele de fapt, își fac apariția, introducând în circuitul politic neliniștea, neînțelegerea, cearta, ura, rup-

turile. Individul pierde noțiunea principiilor, devenind din adept conștient al unei cauze partizan al cauzei unui pretendent la lideranță.

În cazul crizelor naturale luptele nu-s mai puțin acerbe, deși evoluția lor psihică e cu totul alta și mediul organic al grupului mai preparat. E că, în momentele de criză, se deslănțuiesc toate pasiunile și isbucnesc toate ambițiile frustrate sau momentan resemnate. Cei ce se consideră capabili de a înlocui pe șef, găsesc momentul prielnic pentru a încerca să se impună. Sub influența atmosferei încărcate de tensiune și-a auto-sugestiei (vizând hipnotic lideranța supremă) *acești* aspiranți la postul suprem pot provoca multe neajunsuri organizației pe care, chipurile, vor s'o servească. Ceeace nu-i împiedecă să urmeze orbește lupta de cucerire a postului suprem. E surprinzător că nu-și dau seama de crăpătura pe care o provoacă în ansamblul de principii grație cărora organizația s'a putut impune și prospera.

Sabotarea *principiului de autoritate,* principiu de care trebue să se bucure liderul suprem pentru a-și putea îndeplini misiunea, e atitudinea cea mai inconștientă și nocivă ce poate atinge o organizație constituită dinamic și revoluționar.

Să nu se confunde *autoritate* cu *sătrăpie* sau cu *autoritarism* și să se creadă că grație principiului de autoritate șeful suprem poate face orice vrea și cum vrea. Autoritatea acestuia reiese din voințele liber exprimate ale membrilor sau a reprezentanților lor în momentul învestirei lui ca șef și lider. Din acel moment el este autorizat să conducă destinele grupului cu deplină libertate de alegere a mijloacelor de execuție, dar conform principiilor de bază recunoscute în sânul grupului.

Tot misterul lideranței — și'n special în Mișcarea Legionară — se află în această transmitere de puteri și-a consecințelor ce de aici decurg. Transmiterea de puteri e actul exclusiv al lideraților. Numai astfel conducerea poate fi legitimă. Dar din clipa în care, prin voința lor neforțată, și-au consacrat noul conducător, liderații au

asumat și ei obligația de a-l asculta necondiționat în toate actele privind viața și activitatea grupului. Oricărui drept corespunde o obligație; fără această reciprocitate nu ne putem găsi în fața unei situații echitabile.

Șeful politic nu poate fi o păpușe în mâinile lideraților: ales, respins, repus în post, eliminat definitiv, prin simpla voință a unei minorități neliniștite și active. În orice organizație, conducătorul este un personagiu respectabil, deoarece titlul îi asigură, dacă nu imunitatea totală, cel puțin dreptul de a fi respectat și ascultat pe timpul mandatului. Cu atât mai mult într'o organizație ca cea legionară, în care legăturile dintre conducător și conduși nu-s de natură contractuală, ci de afecțiune reciprocă și ideal comun, membrii activi nu pot lua calea răsvrătirii fără a pune în pericol întreaga construcție politică a organizației.

Teoretic, lider poate fi orice individ ce la un moment dat, în mijlocul unui grup, ia o inițiativă, și prin voința-i proprie o impune grupului. Nu există șef fără grup asupra căruia să-și manifesteze ascendența. Dar atâta timp cât grupul există și ascultă de conducătorul său, acesta îndeplinește o funcție socială cu totul aparte. E catalizatorul voințelor sau aspirațiilor membrilor, expresia unei stări de fapt sau a unei stări de spirit. De multe ori, expresia celor două stări în acelaș timp.

În afară de grup, conducătorul nu-i decât o personalitate ce se poate impune în mod necondiționat, dar nu din punct de vedere al unui tot reprezentativ, al unei funcții sociale, ci pur și simplu ca intelectual, tehnician sau altă specialitate. Șeful e șef atâta timp cât conduce un grup; dar grupul, la rândul său, nu însemnează nimic, sau aproape nimic, fără această prezență de voință, de gândire, de acțiune. Numai astfel se creiază o reciprocitate de înțelegere și de respect mutuu, datorită căreia dinamica grupului devine ascendentă și imperativă.

Crizele de conducere sunt, fără'indoială, inerente organismelor politice. Deaceea, toată problema e de a găsi

mijlocul cel mai eficace pentru a le evita, sau cel puțin pentru a micșora nefasta lor influență asupra grupului. Întâlnim această preocupare în toate organismele sociale, dar până astăzi nu s'a ajuns încă la eliminarea lor definitivă.

În Mișcare am avut *"Cazul M. Stelescu"*, care, în fond — cu toate aspectele colaterale ce l'au caracterizat — a fost o simplă încercare de a se provoca o criză de conducere. Numai că, personalitatea lui Stelescu nu se putea măsura cu cea a Căpitanului, iar *"Cruciada Românismului"* era menită să marcheze un simplu epizod istoric.

După noi, crizele de conducere în lumea politică sunt în general de două specii: *naturale* și *provocate*. Acest aspect ne îngăduie să diferențiem nu numai originea crizelor, dar și gradul lor de intensitate, gravitatea consecințelor, importanța lor în evoluția grupărilor politice. În fiecare dintre aceste două genuri găsim mai multe tipuri specifice:

I) *CRIZE DE CONDUCERE NATURALE.*

a) *Dispariția bruscă a conducătorului consacrat,* deschide problema succesiunei. Dacă nu există o procedură prestabilită de alegere a noului lider, conflictul între personalitățile pretendente este și mai grav, putând duce la conflicte și sciziuni profunde.

În orice caz, cu procedură sau fără procedură, prin dispariția liderului se deschide o perioadă de fluctuație și incertitudine. Învestirea sau alegerea noului șef, marchează un moment crucial, de concentrare de forțe, de interese, de aspirații; în multe cazuri deșteaptă speranțe și ambiții ascunse. Momentul poate fi mai mult sau mai puțin grav datoritã unei mulțimi de circumstanțe precum și gradului de educație în sens disciplinar al cadrelor și al indivizilor susceptibili de a fi aleși în locul liderului dispărut.

E desigur, un moment delicat, chiar dacă procedura stabilită prevede o ordine de succesiune. Ambițiile omenești isbucnesc totdeauna în aceste epoci de crizã, ca nămolul smuls din adâncuri de fortună și adus la suprafață... Omul rezistă cu greu la atracția voinței de dominare și conducere. E o chestiune de educație în adâncime, de auto-verificare și de auto-onestitate pe care nu le pot atinge toți.

b) *Schimbările periodice de lideri,* în organizațiile ce le prevăd, pot provoca numeroase conflicte interne, mai

mult sau mai puțin grave, dar totdeauna prejudiciabile pentru atmosfera de cordialitate ce trebue să domnească în mod normal. Chiar dacă aceste schimbări au ca scop o restructurare a cadrelor sau o reînoire a mentalității, acțiunea lor constitue o criză profundă pentru grupare. Pasiunile nu sunt mai puțin violente prin faptul de a fi prevăzută această schimbare periodică. Am putea spune că din contră, luptele sunt mai aprige, fiecare pretendent la conducere știind precis când și în ce condiții se va da bătălia. Periodicitatea schimbărilor îi garantează un număr nedefinit de posibilități de parvenire.

Intenția profundă, ascunsă în regula schimbărilor periodice este interesantă, deoarece urmărește binele comun al grupului; dar libera manifestare a ambițiilor anihilează buna intenție, punând în pericol toată schelăria structurală a organizației.

Schimbările periodice de șefi locali sunt o necesitate incontestabilă, numai astfel putându-se descoperi noi elemente de conducere și împiedeca închistarea, anchilozarea indivizilor în funcțiile ce dețin. Rutina e cauza multor obiceiuri neplăcute și-a multor devieri de concept.

După noi, pentru funcțiile de a doua și-a treia categorie, această încercare periodică poate fi considerată salutară, smulgând indivizii din inerția inerentă unei lungi perioade într'un acelas post. Pentru liderii de prima categorie, *fie "lideri strictu sensu", fie "lideri doctrinari"*, și'n special pentru *conducătorul suprem*, proba periodică devine o absurdă încercare de șicană, o portiță deschisă pentru pescuitorii în ape turburi. Să nu se uite: aceștia sunt lideri prin vocație și misiune. Ei nu se pot închista, rolul lor fiind tocmai *gândirea și acțiunea, adaptarea la circumstanțe și depășirea acestora prin reflecție și prezență permanentă în actual*. Interesul grupului în asemenea cazuri, nu-i încurajarea schimbărilor, ci din contră, menținerea liderilor superiori pe pozițiile în care sunt de folos grupului, pentru a păstra linia model de conduită politică.

c) Al treilea caz de criză de conducere naturală e provocat de *ruptura doctrinară, ideologică, între șef și grup.*

E un caz aparte, în special după o revoluție bine succedată. Criza se ivește aproape fără cauză aparentă în mijlocul grupului, ca un reflex, ca o reacțiune instinctivă a condușilor față de atitudinea șefului. Ceeace provoacă această criză e deviația spirituală a propriului șef. Conștient ajunge să trădeze revoluția.

La început nu-i un act rațional, ci o simțire: ceva impalpabil, de neînțeles, îndepărtează masele de liderul efectiv. Nimeni nu acuză, nimeni nu se revoltă, dar stagnează asupra grupului sau națiunei un "CE" agresiv, neplăcut, insuportabil. Indivizii *simt* că legăturile ce-i uneau cu persoana șefului revoluționar nu mai au aceeași forță ca înainte. Entuziasmul descrește, îndoiala se strecoară în suflete, omul realizează surprins că, șeful ce comandă nu mai servește idealurile primitive ale revoluției, idealurile și aspirațiile ce i-au unit pe toți într'o singură forță de acțiune. Ruptura e invizibilă, dar categorică; și chiar dacă individul ascultă încă de ordinele date, o face în virtutea unei inerții sau a fricei. Devlind misiunea pentru care a primit asentimentul și confirmarea din partea lideraților, conducătorul devine un dictator.

Ruptura aceasta e poate cea mai grea criză ce se poate abate asupra unui organism în plină perioadă revoluționară. Conflictul ce o caracterizează nu privește două sau trei personagii în concurență, ci șeful de o parte, împietrit în ambiția-i nemăsurată de a domina, și massa subalternilor de cealaltă parte, în conflict permanent cu el. Șeful, desprins de massele revoluționare, devine din ce în ce mai violent, căutând să compenseze prin forță și autoritarism ceeace nu-i mai e posibil prin comuniune de aspirații și simțăminte. Devine un izolat. ce se înconjoară de-o puternică gardă pretoriană, prin mijlocirea căreia caută să domine indivizii, viața socială, politica... De cele mai multe ori acest gen de criză se transformă într'o nouă și sângeroasă revoluție, sau dă loc la o fărâmițare progresivă a grupului inițial. Suferința și sacrificiile se măresc în proporție.

Cazul lui Fidel Castro e tipic: la început a primit asentimentul și entuziasmul majorității sdrobitoare a po-

porului cuban, deoarece se declarase de acord cu lupta acestuia, cu aspirațiile lui. Când însă linia de conduită a liderului revoluționar a fost schimbată și împinsă spre comunism, ruptura s'a produs imediat, făcându-l să piardă sprijinul moral și material al celei mai mari părți dintre revoluționarii ce-l ajutaseră dintru început.

Marea lui crimă a fost această *mutație doctrinară, ideologică*, făcută unilateral și împotriva adevăratelor obiective ale propriei revoluții cubane. Prin atitudinea lui, Fidel Castro a înșelat în buna ei credință marea masă a revoluționarilor care l-au urmat, l-au iubit, au luptat și-au murit pentru el. În loc să instaureze o revoluție națională, așa cum cereau revoluționarii, a instalat o dictatură crudă și sângeroasă. Fidel Castro a trădat revoluția ce l'a ridicat în fruntea statului cuban.

II) CRIZE DE CONDUCERE PROCATE SAU FORȚATE

În această categorie avem deasemenea trei posibilități caracteristice. Noi le numim forțate sau provocate, deoarece nu decurg dintr'o cauză independentă de voința omului, nici dintr'o stare legală sau o evoluție spirituală aparte a propriului lider. Ele au, din contră, la bază o voință bine determinată, ce caută să turbure atmosfera și să provoace conflictul.

a) *Apariția unuia sau mai multor elemente roase de ambiții și sete de dominare,* în sânul aceleași grupări.

Orice grupare are personalități funcționale. Fără ele nu poate exista și prospera. Prin ele grupul se manifestă și se proiectează în istorie. În acelaș timp, e un fapt incontestabil că acolo unde domnește ambiția, ordinea și disciplina devin iluzorii.

Or, în momentul în care anumite creaturi pismașe se lasă dominate de ambiții și de dorința conducerii, *pentru care nu au vocație sau la care nu au fost chemate,* o teribilă schimbare se produce în ele, o extraordinară voință de putere le dă iluzia de a fi mai perfecte decât propriul conducător consacrat. O activitate ascunsă, perseverentă, caută să mineze autoritatea și legalitatea acestuia. În acelaș timp, o răsboire cruntă e dusă pentru eliminarea elementelor concurente sau presupuse concurente. Principiul autorității, fără de care nici cea mai neînsemnată

grupare nu poate supraviețui, e declarat o "*anomalie*", o absurdă concepție retrogradă. Disciplina e ca prin farmec uitată. Toată energia acestor "*personalități*" se concentrează în acțiunea de răsturnare sau de eliminare a șefului.

Ridiculizarea acestuia sau aruncarea în spatele lui a tot felul de calomnii devine arma de predilecție. Calomnia dealtfel, joacă un dublu rol: e capabilă de a demoraliza pe cel vizat și, în același timp, introduce îndoiala, neîncrederea în sufletele multor membri. Cu greu, cu foarte mult greu, un calomniat se poate curăța în timp util de povara ce-i întinează personalitatea, pentru a putea înfrânge ofensiva deslănțuită contra lui și-a pune la locul lor pe calomniatori.

În Mișcarea Legionară avem exemplul a două atitudini antipodice: de o parte e cazul lui MOȚA, care, deși colaboratorul cel mai apropiat al Căpitanului, a dat dovada celei mai mari umilințe și supuneri față de acesta, numai din dorința de a întări principiul disciplinei și simbolul conducerii supreme în Mișcare. Oricând și oriunde, în fața Căpitanului se comporta ca un simplu luptător, disciplinat și ascultător, demonstrând un respect profund față de șeful lui; uneori chiar, distanțându-se voit, conștient, de Corneliu Codreanu, pentru a întări și-a înălța principiul conducătorului.

Pe de altă parte, avem cazul lui STELESCU, un lider funcțional al Mișcării, remarcabil înzestrat de însușiri combative, dar care a lunecat pe panta opusă. Beat de încrederea ce-i acordase Căpitanul, urcându-l prea de timpuriu în ierarhia legionară, a considerat această ascensiune ca o dovadă a incontestabilei lui capacități lideranțe, independent de organizația legionară, de legile ei și chiar superioară autorității șefului suprem. Înfumurat, a văzut în ea o simplă trambulină politică pentru afirmarea lui proprie.

Două mentalități, două caractere antagonice. Deaceea, unul a devenit simbolul întregei spiritualități legionare, pe când celălalt va păstra veșnic stigmatul trădării.

În general, grupul, masele, răspund la chemarea șefului consacrat, în ciuda acțiunei defăimătoare. Totuși, câțiva rătăciți sau induși în eroare pot urma acest element negativ, intrat în conflict cu starea de fapt și cu principiile grupului din care face parte. Doar timpul și reflecția îi pot salva și readuce pe linia disciplinei.

Problema personalităților în grupurile organizate e o chestiune permanentă. Toată cordialitatea și buna înțelegere între ele și conducător depinde în mare măsură de atitudinea acestuia. E o chestiune de psicologie. Personalitățile de orice gen au nevoie de afirmare. Liderul e obligat să descopere calitățile fiecăruia și să-i dea întrebuințarea cuvenită. O inteligențe prinsă în angrenajul unei probleme pasionante, nu mai poate fi tentată să urzească răsturnări de situații. Prestigiul si orgoliul îi sunt satisfăcute. Natural, cu excepția indivizilor ce nu urmăresc decât această răsturnare, în care caz, orice atenție sau însărcinare specială li se va părea o recunoaștere a dreptului lor la conducere.

Deasemenea, putem afirma că în afară de clarviziunea șefului, în problema personalităților mai intervine și latura educativă personală. Omul trebue să se pătrundă de ideia că într'un organism politic de orice natură (dar mai ales de natură revoluționară, ceeace subînțelege acțiune, luptă), personalitatea cea mai puternică și mai originală trebue să se supună unei discipline stricte pentru a se putea atinge scopul colectiv propus.

Indivizii nu pot intra într'o grupare ca a noastră pentru a parveni rapid la locurile de frunte sau pentru a lua locul conducătorului acceptat de ei înșiși, ci *pentru a servi o cauză*. Servind cauza, supunându-se normelor ei, indivizii-personalități se întregesc și câștigă locul de frunte pe care-l merită. În această schimbare de mentalitate stă toată problematica mișcării și tot viitorul organizației.

Ceeace contează pentru organizație este *aportul de înțelegere și sacrificiu* al indivizilor mai dotați, al celor în care *actul pozitiv este rezultatul unei reflecții, conștiința datoriei o normă, prezența în cadrul organizației o*

nobilă atitudine de demnitate. Fără aceste caracteristici, indivizii dotați sunt simple personalități tehnice; în nici un caz nu pot fi considerați ca personalități capabile de a înlocui pe conducător. Pentru a fi șef suprem cu adevărat trebue să posezi mai întâi toate aceste trăsături de caracter.

A provoca o criză de condurece e, în cele mai multe cazuri, o chestiune de circumstanțe, de împrejurări politice. Pentru un individ abil și ambițios a pune în mișcare o situație generatoare de criză nu-i o problema. Greutatea e s'o domini, să-i impui, să-i imprimi propria-ți personalitate. Ambiția nu-i suficientă pentru a legitima o criză. Cu atât mai puțin pentru a-i da victoria asupra situației existente.

b) O altă cauză de criză este aceea iscată dintr'un conflict între organismul conducător (directoriu-lideranță colectivă) și un membru important aspirând la lideranța personală. E faptul, nu prea rar, al unei *tendințe spre dictatură într'un organism cu principii de bază opuse.* E cazul tipic al democrațiilor ce vor să devină sau să fie considerate "forte".

Democrațiile de mână forte degenerează, alunecând spre o tiranie mai rea decât oricare alta. O diferențiere teribilă se produce între tendința individului forte și fondul ideologic al grupului, punând în conflict permanent conducerea tradiționalistă cu inovatorul cazual. Lideranța grupării este periclitată, putându-se ajunge la scindări deplorabile.

Această cauză e o anomalie de raționament din partea individului renovator, deoarece nu se poate schimba dela o zi la alta un concept formulat pe anumite baze. O mentalitate se crează încetul cu încetul, printr'o sedimentare lentă în spirite. Apoi, fiecare grupare politică are un specific al ei care o diferențiază și-o definește. Orice atitudine depășind acest specific se isbește de rezistența legitimă a celor ce s'au afiliat grupului datorită tocmai acestui specific. Orice transformare intimă cere timp, efort educativ, explicații, forță de convingere, sinceri-

tate, fără de care ne vom găsi în fața unei reorganizări hibride, încărcată de tare.

c) În sfârșit, avem și o a treia cauză în crizele de conducere provocate, caracterizată prin *încercarea de întronare a unei noi linii de conduită fără asentimentul unanim al grupului.*

La prima vedere, această cauză pare o simplă subspecie a cauzei precedente. În realitate e deosebită, deoarece nu-i vorba de acțiunea unei personalități ambițioase atacând poziția organismului conducător recunoscut. Această acțiune poate veni:

— din partea *propriului conducător* care, profitând de poziția pe care o ocupă, caută să impună vederi personale. E o formă camuflată de autoritarism, un fel de abuz de putere și mai ales abuz de încredere. În acest caz, conducătorul se bazează pe ascendentul moral ce-l are asupra grupului și pe prestigiul ce reprezintă funcția ce ocupă.

— din partea *colegiului dirigent, ce-și arogă un drept* pe care grupul nu i l-a acordat în momentul alegerii lui ca organ de conducere. Ne mai ținând seamă de limitele prescrise, colegiul depășește mandatul și caută să impună vederi diferite, în genere favorabile lui ca grup aparte și privilegiat. Cazul e frecvent. Un fel de dictatură colectivă se stabilește în sânul colegiului sau comitetului central, urmărind scopuri antipodice celor recunoscute și acceptate de restul organizației.

— din partea unui *grup minoritar,* ce caută să se impună și să-și impună vederile. Contradicția sau incompatibilitatea acestor vederi cu normele deja trasate nu fac decât să lărgească prăpastia ce-i separă de grosul grupului și să grăbească isbucnirea crizei de conducere.

Caracteristic pentru toate aceste cazuri — elementul pe care-l întâlnim ca un leit-motiv — e *agresivitatea* factorului psihologic, factor ce intervine în toate crizele, provocându-le sau delimitându-le aspectul nociv.

Din această enumerare rezultă următoarea concluzie: crizele de conducere pot lua naștere din numeroase motive și provoca perturbări profunde în activitatea evolutivă a grupului. Totuși, influența lor poate fi uneori

extrem de utilă desvoltării și adaptării grupului la noi circumstanțe sau la noi curente de gândire. Cu ocazia crizelor de conducere se produc automat verificări de norme și mijloace de acțiune. Ceeace nu însemnează că aceste turburări interne au totdeauna ca scop verificările amintite. De cele mai multe ori sordidul intențiunilor eclipsează tot ce-ar putea constitui un beneficiu efectiv pentru grup și activitatea lui. Deaceea, putem preciza: crizele de conducere sunt inerente naturei umane, dar acest fapt nu însemnează că ele îndeplinesc în acelaș timp o funcție indispensabilă și salutară în viața grupului. Crizele, prin definiție, sunt un moment de tensiune, în care se înfruntă două sau mai multe forțe antagonice. Interesul grupului este de a se evita pe cât posibil aceste tensiuni interne pentru a nu se expune consecințelor inerente unei brusce sau profunde schimbări de atmosferă și mentalitatate.

Activitatea permanentă a grupului are nevoie de coeziune spirituală și entuziasm comun pentru a-și îndeplini misiunea. Această coeziune are loc *în jurul ideilor de bază*, considerate ca fundament ideologic, și'n *jurul șefului suprem*, considerat ca suport tempo-spațial al întregului organism.

Dacă grupul se perfecționează prin intermediul ideilor ce-i stau la bază, deci prin doctrină, el se manifestă istoric prin acțiuni concrete, dirijate de o voință comună. Această voință se cristalizează în conducător, către care converg aspirațiile particulare, și dela care emană ideia, ordinul sau acțiunea, cari nu sunt decât sinteza socio-politică a aspirațiilor particulare.

Iată dece crizele de conducere provocate sunt extrem de periculoase. Ele pot turbura funcția de sintetizare a șefului și provoca dezechilibrul relațiilor dintre el și membrii grupului. Nimic mai nefast pentru viața și viitorul unei organizații de natură socio-politică decât isbucnirea unei crize de conducere, mai ales în mijlocul unei conjuncturi excepționale cum e cazul epocei noastre.

* * *

O ultimă problemă în legătură cu aceste crize de conducere, e *chestiunea procedurală a succesiunei.*

Cum dispariția șefului e totdeauna posibilă, interesul grupului e ca transmiterea de conducere să se facă cu cât mai multă naturalitate. Această trecere se găsește ușurată prin două mijloace:

1. procedură de alegeri prestabilită.
2. lider succesor prefixat.

Pimul mijloc este un procedeu normal, aproape totdeauna prevăzut în regulamentul intern al grupărilor politice. Diferențele sunt minime dela o grupare la alta, în care caz e vorba numai de detalii formale. Natural, acest mijloc nu exclude și nici nu evită luptele succesorale; le închide numai între reguli procedurale care definesc o anumită legalitate în alegerea noului sef.

Al doilea mijloc este excepțional. E un stadiu perfecționat, ce prevede o viziune mult mai amplă asupra noțiunei de șef și asupra procesului mental de înțelegere și de comportare al condușilor. Acceptarea unui șef prefixat e o problemă de maturitate, de compenetrare profundă a preceptelor ce califică și caracterizează grupul și ideologia lui.

Aceste mijloace sunt posibilități ce privesc în genere organizațiile politico-sociale ale lumii în care trăim. În Mișcarea Legionară problema succesiunei e cu totul alta. Nici odată nu s'a admis în mod oficial unul din cele două procedee mai sus indicate. În legionarism nu s'a împământenit nici procedeul *"prin alegeri"*, nici cel *"prin prefixare"*. S'a lăsat totdeauna curs liber de afirmare în selecționarea noului sef. Acesta trebuia să apară dela sine, prin propriile-i calități, în virtutea propriilor acte și manifestări.

Când în Legiune se stabilește un act formal de consacrare, însemnează că șeful în cauză a primit deja recunoașterea de fapt a cadrelor, am putea spune a unanimității legionare. Există deci în procesul succesiunei legionare o scară logică și categorică, pe care n'o putem lăsa de-oparte fără a provoca eliminarea unei idei fun-

damentale. Această scară trece prin procesul natural al *selecției, recunoașterii de fapt* și *consacrării.*

În Legiune s'a pus deja problema celor două procedee. A existat și proectul numirii unui *"locțiitor-comandant al Mișcării Legionare"*, și *proectul "alegerii unui nou conducător"* prin intermediul Senatului Legionar. În amândouă cazurile nu s'a ajuns la nici un rezultat acceptabil, deoarece erau în contradicție cu preceptele tradiționale ale Mișcării. În primul caz, se putea produce un grav conflict între locțiitorul prevăzut oficial și un adevărat lider posibil, ieșit din selecția naturală; în al doilea caz, Senatul Legionar, deși menit să asigure tradiția Mișcării, să fie păstrătorul idealurilor legionare și sprijinul permanent al Șefului Suprem, n'ar fi avut calitatea să numească, ci numai să consacre pe viitorul șef.

Deci, concepția Căpitanului, de nestabilire a unui proces succesoral prin alegeri organizate sau prin prefixarea unui succesor, avea ceva solid și sigur pentru păstrarea armoniei interioare a Mișcării. Cu atât mai puțin ar fi putut fi considerată legionară procedura înființării unui Triumvirat, sau oricărui alt sistem colectiv de conducere. Din propriul testament al Căpitanului, citit la București în timpul guvernării legionare, reiese că orice șef legionar, dar mai ales șeful Mișcării, iese din luptă. Deasemenea, toate scrierile lui Corneliu Z. Codreanu precizează că recrutarea șefilor, deci și a conducătorului suprem, are la bază selecțiunea, principiul selecțiunei.

Cazul conducătorului suprem legionar este dealtfel unic în felul lui: pe el nu-l selectează ca șef alți șefi, ci el se impune prin forța calităților și a activității. El ajunge în fruntea Mișcării printr'un proces de recunoaștere naturală din partea cadrelor, rezultat al însușirilor ce posedă și-a luptelor în care s'a distins. Deaceea, se poate chiar schița ordinea de ascensiune a unui legionar la postul de conducător suprem:

— prin fapte și acțiuni deosebite, viitorul conducător se impune în mod necondiționat *în ochii masselor legionare*, care-l admiră și-l prețuesc fără nici o reticență.

— în acelaș timp, numele lui devine un *adevărat simbol*, chiar și pentru cei ce nu fac parte din Mișcare. El reprezintă deja o forță superlativă a Mișcării în fața tuturora.

— prin capacitatea de luptă și de sacrificiu, prin ascendentul ce-l are asupra legionarilor, acest conducător virtual realizează deja, în propria-i persoană, *unitatea impalpabilă a întregului grup.*

— ca urmare a acestei realități de netăgăduit, principalii șefi ai Mișcării — constituiți în Senat, For sau alt Colegiu — își *dau consimțământul* la preluarea conducerii de către acest șef excepțional, adică *îl consacră* in postul pe care-l deține în mod efectiv.

— prin acest gest se recunoaște actul final al selecției: șeful de fapt devine și *conducător de drept.*

— astfel, i se recunoaște *legitimitatea postului*, cu toate consecințele și toate prerogativele. De acum înainte, el reprezintă tradiția legionară, asumă continuitatea luptei și-i recunoscut ca urmaș al Căpitanului.

— înfine, din momentul consacrării, problema succesiunei este definitiv închisă, și orice derogare, indiferent de motiv, devine o indisciplină sau chiar o trădare

Problema succesiunei sau problema înlocuirei conducătorului suprem nu-i un fapt divers, pe care-l putem discuta oricând, oriunde și oricum. Răsvrătirile de acest gen NU POT AVEA LOC ÎN MIȘCAREA LEGIONARĂ.

Datoria tuturor legionarilor e tocmai de a evita anarhizarea acțiunilor nostre, de a păstra coeziunea cadrelor și de a unifica sentimentele legionare în jurul conducerii supreme, concretizate în CONDUCĂTOR.

ASPECTUL REAL AL CONDUCERII

Poporul, în sânul căruia se frământă și se cristalizează aspirațiile intime ale grupului, reprezintă magma culturală și biologică a acestuia. Dar poporul nu poate avea în nici un caz funcție liderantă. Constituția lui sociologică nu i-o permite. Deaceea poporul se manifestă prin *dorințe, cereri, revendicări,* ce formează rețeaua spirituală a unei anumite epoci. Deși mobilă prin natura ei (deoarece dorințele pot varia la infinit și fără'intrerupere), mentalitatea poporului păstrează o anumită constanță. În genere, dorințele noi sunt variante pe o veche temă nesatisfăcută. Dar, orice formă ar avea, ele nu depășesc stadiul revendicărilor.

Pentru a le da un sens dinamic — dacă nu și realizator — e nevoie de intervenția șefilor intermediari. Aceștia reprezintă diferitele pături sociale, grupuri profesionale, etc. Tot ce nu depășește organizarea internă, administrația, viața interioară a grupului, poate fi rezolvat de către acești lideri (în genere funcționali). Când însă e vorba de interese ce ies din acest cadru, când sunt atinse probleme de interes general, etc., șefii intermediari sunt obligați să se adreseze conducătorilor superiori. Funcția lor e deci, în acest caz, de *natură sugestivă:* ei fac propuneri și dau sugestii. Dar nu pot rezolva prin ei înșiși.

Fără îndoială, șefii intermediari participă în mod efectiv la organizarea și realizarea dorințelor celor conduși,

dar ei *nu au funcție creatoare.* Adică, răspunderea lor e o răspundere reflexă, derivată din forța creatoare a superiorului direct, care singur deține prerogativa marilor deciziuni.

Ne găsim deci, când e vorba de problema conducerii, în fața unui sistem eșalonat, în care: autoritate de realizare, drepturi de organizare, forță de creație, etc. se manifestă pe trepte diferite și bine determinate, având un câmp de acțiune precis și limitat. Trecerea dela o pătură la alta e liberă (și de dorit), dar ea are loc conform anumitor condiții stricte, determinând capacitatea globală a individului respectiv. Fiecare funcție conducătoare cere un minimum de calități, fără de care *"liderul"* devine un intrus sau se dovedește un incapabil. Ambiția nu-i suficientă pentru a deveni și a se menține șef. E nevoie de *capacitate efectivă*, capacitate din ce în ce mai subtilă, pe măsură ce ne apropiem de funcția suprema.

Nu orice individ, oricât de dotat ar fi el de natură, poate îndeplini această funcție supremă, în aparență ușoară, plină de *"farmec"* și de *"drepturi"!...* Răspunderile, riscurile, sacrificiile, sunt direct proporționale cu poziția fiecăruia. Aceasta-i imaginea reală a condiției supreme, pe care mulți din cei ce se îmbulzesc spre ea o ignorează. Orbiți de vanitate, consideră fundamental aspectul exterior și formal al funcției, eliminând din calculele lor superficiale fondul greu de consecințe al vieții de conducător. Căci șef suprem nu poate fi decât cel ce e capabil să-și asume *răspunderea totală*, renunțând la propria-i persoană. Uită prea des cei ce aspiră la acest post că:

> "Toți cei ce sunt învestiți cu o autoritate, o sunt numai pentru *a servi.* Puterea lor nu-i o *satisfacere de plăceri*, ci o *însărcinare* aproape sacerdotală. (14)

---

(14) Mgr. Ruch: *La doctrine sociale de l'Eglise.* Citat de către M. G. Viana: Arte de obedecer, p. 21.

În plus, maniera de a judeca lucrurile și a lua deciziile ce se impun, nu poate fi aceeași în mintea conducătorului și în mintea celui condus. TH. GEIGER a precizat-o cu multă simplicitate:

> "Același individ raționează în chestiuni de grup de manieră diferită de cum ar făcea-o dacă era lider. Geloziile fac pe individul irresponsabil să uite de multe ori această situație dificilă a liderului care cere din partea acestuia foarte multă abnegație." (15)

Și tot el, pune la punct inconsistența multor indivizi ce, fără să analizeze sau să ia în seamă extraordinara sarcină a unui șef conștient, îi aruncă în spate cele mai grele injurii:

> "E dreptul nostru de a avea un ochi vigilent asupra liderilor noștri, oricare ar fi grupul. E de asemenea dreptul nostru de a face critică, dreptul și datoria noastră de a participa la alegerea liderului... Dar e, tot așa, datoria noastră să înțelegem sarcina liderului, să ținem seama de dificultatea și responsabilitatea poziției sale și să nu judecăm conduita sa copilărește sub un unghi prea strâmt, ci plasându-ne ca buni critici, în locul lui." (16)

Conducerea unui grup politic de genul Mișcării Legionare — în care legăturile dintre membrii de toate categoriile nu-s numai de interese sociale, economice sau naționale, ci în mod special de natură sufletească — nu poate fi pusă în balanța discuțiilor periodice, partidare prin însăși funcția lor.

În Mișcarea Legionară consacrarea unui șef suprem e un gest de înțelegere totală, de încredere nelimitată, de

---

(15) Th. Geiger: *Tipologia do lider*, p. 36. São Paulo, Ed. Rev. Sociologia, 1942. Seria: Ciências sociais, n. 2.

(16) Th. Geiger: *idem*, p. 111.

convingere în capacitatea lui conducătoare. Acceptarea lui nu se face pe bază de interese trecătoare, de tactică circumstanțială, sau din considerație și simpatie, ci pe baza liniei de conduită a întregei Mișcări. Mișcarea în totalitatea ei, își recunoaște conducătorul care s'o reprezinte și s'o păstreze ca un bloc pe calea acelorași țeluri. Insul desemnat e o chintesență de calități necesare conducătorului Mișcării Legionare. Dealtfel, el nu se impune prin violență sau presiune vicleană, ci printr'o selecție infailibilă: cea a faptelor și a capacității. Deaceea, el ESTE ACCEPTAT DE MEMBRII MIȘCARII PENTRU A PRELUA CONDUCEREA VACANTA.

Aceasta este marea prerogativă periodică a legionarilor, de care trebue să facă uz *conștienți și conștiincioși*, la momentul oportun. Dar fiecare trebue să fie lămurit că odată recunoscut șeful și liderul politic legionar, nici o presiune, nici o tentativă, nici o lucrătură de orice gen ar fi ea nu e capabilă să-l răstoarne, să-l smulgă din postul suprem ce i-a fost desemnat. Această situație de inamovibilitate a șefului suprem e marea garanție de supraviețuire a Mișcării. În orice împrejurare oricât de grea, șeful reprezintă Mișcarea, și atâta timp cât el există, **ÎN EL ȘI PRIN EL** se manifestă gruparea politică. Nu există derogație dela acest principiu. Tot ce încearcă să depășească această normă fundamentală, se înscrie pe linia dizidenței și a uzurpării. MARIO GONÇALVES VIANA a precizat aspectul real al conducerii în termeni ce coincid cu linia conducătoare a studiului de față:

> "Pentru a spune adevărul, nimeni nu ascultă de un șef sau de un diriginte, ci de un principiu, de o ideie, de un simbol, deoarece șeful simbolizează legea vie și concretă." (17)

---

(17) Mário G. Viana: *Arte de obedecer*, p. 23. Porto, Ed. D. Barreira, f. d. Bibl. de Orientação profissional, n. 3.

TENSIUNI STIMULENTE ȘI CONFLICTE DEZINTEGRATOARE

Atâta timp cât tensiunile interne ale organizației legionare se concentrează în rivalități fecunde de depășire în activitate și în auto-educație, nu putem considera aceste tensiuni ca focuri de conflict dăunător. Din contră, ele provoacă o continuă revitalizare a grupului, o fortificare a elementelor constitutive și-o stratificare psihologică a normelor de bază.

Omul-legionar, prin mijlocirea competiției permanente se încadrează sociologic în angrenajul comunitar al organizației și se transformă intim încetul cu încetul. Competiția cere contact permanent cu mediul în care trăim și activăm, precum și o analiză permanentă a posibilităților personale. Lupta care se angajează are un scop superior, deoarece ținta ei este binele și prosperitatea organizației, în afară de perfecțiunea personală. Deci, această tensiune între micro-grupurile legionare sau între indivizii-membri este vitală, deoarece împiedecă *stagnarea conceptuală* și crearea unei rutine, a unui sistem închis.

Mergem chiar mai departe și precizăm că *divergența de opinii* este tot atât de vitală ca și *competiția permanentă pentru întâietate*, în cadrul programului de realizări utile. Amândouă noțiunile sunt *stimulente de vitalizare* și *mijloace de descoperire a elementelor excepționale* din care se vor recruta viitoarele cadre de conducere.

Atâta timp cât divergența de opinii și competiția stimulentă nu depășesc cadrul Mișcării, nu avem de-aface cu un veritabil conflict, sau, dacă-l numim astfel, nu prezintă un pericol structural.

Până în clipa în care se formează *sub-grupuri ideologice* cu tendințe centrifuge, cu pretenții de răsturnare a conducerii sau de modificare a doctrinei, tensiunile interne ale organizației sunt mai de grabă binefăcătoare. În nici un caz nu reprezintă o probă de moral scăzut sau de descompunere incipientă. Din contră, o conducere sănătoasă și conștientă acceptă și încurajează asemenea divergențe care dau viață și posibilități de corectare a multor erori ce pot fi comise involuntar sau dintr'o greșită îndrumare inițială.

Dezintegrarea nu vine din varietatea de opinii, ci din ambiția de a impune o concepție personală, diferită de cea acceptată și considerată ca linie efectivă a organizației. În special rivalitatea sau cearta între anumite personalități active ale organizației și șeful suprem, constitue cauza cea mai frecventă și mai periculoasă ce poate amenința de descompunere o organizație de orice tip. Chiar și cele de tip dictatorial se găsesc în această situație, deși mijloacele de represiune sunt radicale și imediate.

Într'o grupare ca Mișcarea Legionară, bazată pe spiritul de înțelegere și de jertfă, în care încadrarea e de ordin spiritual înainte de toate, iar legile cele mai elementare de comportare impun *dăruirea de sine* pentru binele Mișcării și victoria ei, această cauză primă de destrămare ar trebui să fie inexistentă.

Apariția *facțiunilor* de orice ordin, este un "*non-sens*" în Legiune. Fie ele provinciale, conceptuale, de clasă sau de mentalitate, sunt un fapt incompatibil cu normele legionare, cu tradiția Mișcării, cu testamentul politic al Căpitanului. Organizarea sau afilierea la astfel de facțiuni este nu numai o indisciplină dar o adevărată denegare a spiritului legionar. Deaceea putem considera ca foarte dăunătoare mediului și atmosferei legionare per-

sonalitățile ultra-individualiste, inadaptabile prin natură unei vieți și unui lucru comunitar sau de interes general. Sensibile numai elanurilor proprii, devin foarte ușor agresive, ori de câte ori sunt chemate să se încadreze unei discipline. Nu putem spune că sunt total refractare și needucabile, dar prezența lor în sânul unei organizații devine focar de zâzanii și neînțelegeri. Acești indivizi nu sunt decât foarte rar cauze de tensiuni fecunde; în genere sunt cauze de conflicte.

Natura umană, e adevărat, are nevoie de o mare latitudine de apreciere, de judecare, de interpretare. Fără această latitudine, omul se simte încătușat, înăbușit, neîmplinit. Există însă anumite limite pe care nu le poate nimeni depăși fără a aduce neplăceri comunității căreia s'a dedicat. Din fericire, în Mișcarea Legionară individul are *libertatea de a accepta voluntar;* nici o impunere venită din afară nu-i stârbește această prerogativă de afirmare și de voință.

Odată însă cu intrarea în cadrele Mișcării, *tot voluntar a acceptat* să se supună normelor de conducere ale acesteia. Natural, preceptele legionare — ca orice norme — sunt restrictive, uneori imperative. Astfel, spre exemplu, dacă *opinia particulară* poate fi acceptată, discutată, considerată utilă, *opoziția deschisă, încălcarea normelor*, devine pur și siplu un act primejdios, un act de indisciplină, ce nu mai poate fi privit cu indulgență. Normele nu sunt stabilite pentru a fi încălcate la prima ocazie sau de primul individ ce nu se poate acomoda lor. Se știe că, dacă normele nu sunt compatibile cu natura umană, se vor elimina încetul cu încetul, fără intervenția nici unei forțe externe. În caz că nu dispar (susținute de o voință dictatorială), devin un mijloc opresiv, în permanent conflict cu tendințele intime ale grupului. Cu timpul dau naștere la o reacțiune, de cele mai multe ori violentă și radicală. Dezechilibrul de orice natură, în nici un caz nu poate lua o formă permanentă în viața socială sau politică. Mai curând sau mai târziu trebue să dispară. Pentru acelaș motiv de natură specific umană, orice incompatibilitate individuală cu normele acceptate de grup, pro-

voacă un dezechilibru și trebue eliminată pentru a se evita apariția conflictului.

Normele legionare au fost stabilite tocmai pentru a se menține *unitatea* și *armonia* în sânul organizației. Datoria fiecăruia e să lupte, să sacrifice, în favoarea lor. Prin executarea permanentă a acestei îndatoriri, individul dă dovadă de pătrundere a doctrinei legionare și de respect memoriei înaintașilor noștri căzuți pentru aceleași principii. Nu există Legiune fără norme de conduită; nu există legionar acolo unde nu sunt respectate aceste norme.

GRUP ȘI ADEZIUNE VOLUNTARĂ

În special, în cazul grupurilor politice, pericolul cel mai mare nu vine din afara organizației, ci din sânul ei. Ceeace trebue să preocupe personalitățile conștiente ale grupului este *amenințarea de dezagregare* ce-și are înfipte rădăcinile în însâși masa umană ce compune grupul. Dușmanul extern se va isbi mereu de *conștiința comună a grupului*, pe care o poate ciopârți prin închisori, calomnie, desființări, etc., dar pe care n'o va putea niciodată dezagrega. Fiind una, uniformă, puternică, conștientă, cu timpul va reveni la vechea formă. Nici o forță exterioară nu va putea împărți grupul în fracțiuni concurente atâta timp cât va predomina în spiritul membrilor *disciplina* față de principiile fundamentale ale grupului și *respectul* față de șeful și liderul suprem.

A aparține unui grup însemnează a-i recunoaște anumite drepturi restrictive asupra propriei libertăți individuale. Acceptarea acestei situații este un act voluntar și pur personal. În el stă ascunsă toată măreția libertății umane, deoarece numai printr'o adeziune voluntară la un act politic sau la o nouă formă socială, omul își proiectează personalitatea în circuitul existențial. Numai în plină *libertate interioară* și prin *discernământ rațional* (ambele recunoscute de Mișcarea Legionară ca forțe indispensabile întru determinarea unei atitudini valabile) individul poate fi capabil de o adeziune voluntară și de

o recunoaștere a datoriilor sale față de grup și șef. Numai astfel legătura caracteristică ce unește conducător și condus capătă un sens puternic și durabil. Individul realizează mental *importanța grupului, rolul șefului* precum și *funcția ce-i revine lui ca membru*. Iată ce spune J. W. LAPIERRE asupra acestui subiect:

> "A sparține unui grup social, însemnează a recunoaște *în fapt* că acest grup îți poate cere anumite acte, o atitudine conformă finalităților ce urmărește; însemnează a admite că el *poate* impune anumite eforturi costisitoare, anumite sacrificii, că *poate fixa anumite* limite dorințelor tale și prescrie anumite forme activităților tale. Și fiecare membru al grupului *trebue* să consimtă aceste exigențe, să îndeplinească aceste eforturi și sacrificii, să respecte aceste limite și forme, sub pedeapsa de a vedea desfăcându-se legătura socială. Aceasta este *puterea* grupului, și, corelativ, *datoria* membrilor săi." (18).

În această atitudine morală se află tot secretul unui organism bazat pe mase, deoarece, cu cât numărul membrilor este mai mare sau mai răspândit în spațiu, cu atât influența directă a șefului devine mai problematică. Deaceea constatăm o tendință ireversibilă spre crearea și menținerea *cultului personalității* în toate grupările materialiste ce n'au la bază suflul armoniei interioare și-al înțelegerii conștiente. Nerespectând personalitatea individului, necerându-i nici un efort de regăsire intimă și de adeziune voluntară, aceste organisme n'au nici o încredere în forța de simțire și judecare a omului, pe care-l consideră permanent un incapabil, un element de manevră și până la urmă un dușman posibil al propriului

---

(18) J. W. Lapierre: *Le pouvoir politique*, p. 5. Paris, PUF, 1953. Coll. Initiation philosophique, n. 5.

organism din care face parte. Pentru a-l menține sub dependența sa, nu-i rămâne decât întrebuințarea *forței* și-a creării continue de *mituri*, cărora omul este obligat să se supună și pe care trebue să le adore.

Astfel, disciplina devine consecința unei presiuni continue asupra individului, care sfârșește prin a se acomoda situației *fără însă a-și da adeziunea intimă*. Cât privește respectul acordat șefului impus prin cultul personalității, va plana totdeauna o îndoială asupra sincerității maselor manifestante. Semnificativ e faptul că, în clipa în care organismul politic se prăbușește, nici o legătură intimă nu mai subsistă între indivizii aglutinați în jurul unui cult efemer. Nimic nu-i mai reține, nimic nu-i mai apropie. Din contră, descătușați de *disciplina forțată* ce-i opresa, liberi de *teama de a fi pedepsiți*, devin ei înșiși elemente de accelerare a dezagregării.

Pe când, în cazul unei adeziuni conștiente, atmosfera mentală e cu totul diferită. Neexistând impoziție forțată, nu apare nici teama nici rușinea de a se supune unor norme superioare. Cum spune M. M. VIANA:

> "Împotriva a ceeace cred semi-docții, ascultarea e virtutea celor tari: nu produce feminizarea, dă naștere și desvoltă virilitatea, excitând marile virtuți ale vieții, în special spiritul de solidaritate și milă. Într'adevăr, dacă privim bine lucrurile, ascultarea implică un sacrificiu, dar un sacrificiu fructuos: sacrificiul personalității noastre pentru un ideal, pentru binele general, pentru toți, pentru grup, pentru colectivitate." (19).

Mișcarea Legionară a evitat cu precauție intronarea celor două deziderate materialiste în concepția sa politică: nu s'a întrebuințat niciodată *forța pentru* a se câștiga ceva

---

(19) Mário G. Viana: *Arte de obedecer*, p. 44, Porto, Ed. D. Barreira, f. d. Bibl. de orientação professonal, n. 3.

și nici pentru a se menține membrii în rândurile grupării; iar *cultul personalității* a fost considerat totdeauna ca o absurdă anomalie psihică și o foarte rea tactică.

În Mișcarea Legionară *omul a fost considerat om*, cu potențe și slăbiciuni. Ceeace s'a urmărit a fost lămurirea lui pentru ca, prin propria-i rațiune, să se integreze grupului și finalității acestuia. Omul intrând în Mișcare pornea pe calea unei întregiri, a unei noi mentalități. Nu i se cerea să asculte și să se supună orbește, ci să cântărească cu chibzuință și sub toate aspectele fenomenul pe care trebuia să-l trăiască. Nu era vorba de o încadrare forțată, ci de o *adeziune voluntară*. Intrarea în grup era o mărturisire de credință, de convingere politică, de luciditate patriotică. Era manifestarea vizibilă a unei convingeri intime că în mijlocul grupului legionar omul își găsea și-și îndeplinea menirea, că prin el își putea atinge aspirațiile. Legile legionare, pe care trebuia să le asimileze, nu erau acolo pntru a-l tortura, pentru a-l amenința cu pedepsele iadului, ci pentru a-i menține neadormit sensul răspunderei, al disciplinei și al respectului pentru șeful suprem. Grupul devenea pentru individ mai mult decât un simplu mijloc de reușită; devenea un cadru de viață și de desvoltare, un cămin primitor, un sprijin permanent, o prezență indispensabilă. Acesta e sensul permanent al Legiunii.

Forța de atracție între grup și individ e totuși reciprocă, deoarece unul nu se poate realiza deplin fără celălalt. Dacă individul se simte mai sigur în mijlocul grupului, acesta la rândul lui, nu poate exista fără adeziunea conștientă a celuilalt. Cum a precizat așa de bine GRACE S. NUGENT:

> "... supraviețuirea oricărui individ depinde de supraviețuirea tuturora; și adaptarea individului la grup — care însemnează și ea fericire personală — a devenit problemă de viață și de moarte". (19 bis).

(19 bis) Grace S. Nugent: *"Group learning in the school"*, *in* Journal of educational sociology, p. 236, Dec. 1939.

Reese deci, că orice atitudine individuală sau colectivă ce pune în pericol de dezagregare grupul din care se face parte e o veritabilă anomalie mentală.

Grupul e un echilibru de tendințe, susținut de existența unei idei, a unui scop colectiv și-a unei discipline întrupată în prezența șefului. Menținerea echilibrului — deci supraviețuirea grupului care garantează fericirea indivizilor — depinde de forța de înțelegere și adaptare a membrilor.

Or, forță de înțelegere și de adaptare înseamnă disciplină voluntară. Dar disciplina se manifestează nu numai față de normele de conduită ale grupului, ci și față de simbolul exterior reprezentativ, care e șeful. Disciplina arătată acestuia garantează existența, forța și perpetuarea grupului, deci *"supraviețuirea"* grupului și prin el supraviețuirea fondului de adevăruri în care cred membrii. Deaceea, loviturile pornite din sânul grupului sunt mai grele și mai pline de consecințe dezastroase; ele atacă tocmai temeliile susținătoare ale grupului.

SPIRITUL DE GRUP

Polarizarea aspirațiilor și-a disciplinei voluntare în persoana șefului, permite existența și desvoltarea grupului. Fără această capacitate de polarizare nu ne găsim în față unui organism, ci a unei mulțimi turbulente, inconștientă de valoarea sa combativă. Atâta timp cât această mulțime rămâne o turbă inconștientă — deși respectabilă ca număr — putem spune că valoarea ei este egală cu suma indivizilor ce o compun. Ceeace revine a stabili o valoare cantitativă și nimic mai mult, o valoare supusă tuturor fluctuațiilor de natură mecanică.

Turba n'are coeziune stabilă, permanentă. Numai grupul organizat are o viață socială de caracter coerent și manifestații psihologice de durată. E că grupul depășește suma indivizilor ce-l compun, dând naștere unei psihologii aparte, în care indivizii se înglobează și se contopesc. La origine, psihologia grupului s'a format probabil printr'o confruntare a psihologiilor individuale ce-au constituit grupul inițial. Dar, odată organizat, stabilit în forme precise, grupul produce fenomene psihologice de un alt ordin decât cel individual. Particularul dispare pentru a da loc particularității grupului. Indivizii se adaptă spiritului pe care-l găsesc deja format, modificând psihologia lor individuală după psihologia colectivă a grupului. Din punct de vedere social omul se întregește prin intrarea în grup.

Dacă *turba* și *individul* izolat sunt elemente sociale de natură instabilă, fluctuantă, *grupul* e o ideie precisă în jurul căreia s'au aglomerat indivizi conștienți și disciplinați. Deci *disciplina și educația* sunt cheia existenței oricărui grup bine organizat.

Suma a două sau mai multe psihologii ce se apropie sau se aglutinează în jurul unui concep, e o *sinteză supra-individuală*. Și fenomenele psiho-sociale ce de aici derivă au un caracter independent, a cărui explicație nu poate fi găsită în complexul psihologic individual al fiecăruia.

Maniera de comportare și de acționare a individului se schimbă de îndată ce-i pus în contact cu alte personalități și supus unei discipline de gândire. Deși fiecare păstrează individualitatea sa psihologică, se capătă o nouă nuanță psihică, o *nouă dimensiune*, ce-l apropie de ceilalți componenți ai grupului. E ceeace se poate numi *unitatea psihologică a grupului*. Ea învăluie și influențează o anumită parte a personalității omului, fără a-i altera restul.

Aceste relații, de-o extraordinară complexitate, dau naștere unui *spirit de grup*, prin intermediul căruia indivizii se recunosc între ei sau sunt catalogați din afară. *Spiritul de grup este sinteze supra-individuală ce garantează unitatea de acțiune în actul social sau politic al grupului*. Cu toate că actul nu-i al fiecărui individ în parte, el se răsfrânge asupra fiecăruia și individul-membru îl acceptă, îl recunoaște, și-l însușește.

Structura intimă a grupului permite această apariție a fenomenelor sociale în afara indivizilor și totuși în strânsă corelație cu ei. *Participarea*, caracteristică specifică a omului, devine posibilă chiar în cazuri extrem de complicate, deoarece fiecare individ *"grupat"* simte, realizează, că fenomenul social în cauză, deși inexplicabil pentru psihologia sa particulară, devine explicabil și tolerabil în raport cu psihologia unificatoare a grupului. Cum grupul, din punct de vedere social, nu-i totalizarea unui număr de indivizi, ci a unui număr de *indivizi animați de un acelaș spirit sau ideal*, acest spirit — chinte-

sență a unei psihologii grupale — devine numitorul comun, în care toți membrii se regăsesc și prin care psihologiile particulare se întregesc, se unifică.

Comportamentul particular, rămâne particular, personal, în tot ceeace privește viața intimă a individului; când însă e vorba de o acțiune ieșită din voința grupului, comportamentul omului se schimbă și influențat de spiritul unificator al psihologiei supra-individuale, se solidarizează cu celelalte entități vii ale grupului, creind acea uniformitate de vederi ce caracterizează structural un grup sănătos. Bine'nțeles, nu e vorba de o contopire de individualități, ci de o punere în concordanță a idealurilor sociale, politice sau altele, în care cred. "EU" devine "NOI" în anumite ocazii sau pentru anumite probleme. Dar ceeace-i important pentru realizarea acestei concordanțe, și deci, a proiectării grupului în circuitul social ca o forță considerabilă, este existența unui "*sentiment de participare*". (20)

Cine nu simte acest sentiment, nu poate fi solidar cu enunțările grupului. Or, crearea acestui sentiment e foarte rar un produs pur al reflecției particulare. În majoritatea cazurilor e rezultatul unei sugestii, unei intervenții venite de sus în jos. Grupul organizat, e deci obligat, prin organele-i competente, să provoace și să hrănească acest sentiment. Rolul conducătorului în acest domeniu devine incontestabil, iar educația membrilor un mijloc necesar.

Sentimentul de neparticipare, sau impresia de stagnare a activității, pot provoca un dezechilibru psihic în spiritul multor membrii. Această neliniște permanentă, se transformă cu timpul în sentiment de frustrație. Tensiunea interioară devine explozivă, de unde o tendință imperativă către o restructurare internă a grupului.

---

(20) vide Charles H. Cooley: *Social organization*, partea I, cap. 3. în Donald Pierson: *Estudos de organização social*, p. 190, v. 2. São Paulo, Livraria Martins, 1949.

Aceste elemente nemulțumite sau nerăbdătoare, în loc de a face apel la șef — singura entitate capabilă de a rezolva astfel de probleme — iau o atitudine direct ostilă acestuia, copleșindu-l de toate relele și de toate neajunsurile momentane. Conflictul este iminent, iar *"restructurarea"* doritã devine *"dezintegrare"* pur și simplu, deoarece grupul în loc să iasă fortificat, echilibrat, dintr'o astfel de probă, se divide în sub-grupuri de mai mare sau mai micã importanță, dar TOTDEAUNA în dezechilibru și neînțelegere. Instabilitatea e din ce în ce mai apăsătoare, iar funcționarea fiecărui grup deficientă.

Sentimentul de participare se găsește într'o oarecare măsură satisfăcut. Membrii participanți se simt renăscuți, o *"intensă"* activitate se desfășoară pentru câtva timp în sânul sub-grupului sau sub-grupurilor constituite.

Sub aspectul *"activist"* nimeni nu se poate plânge, deoarece deficiențele reproșate par recoordonate și oarecum, restructurate social. *O singură eroare* (capitală dealtfel) în acest calcul grăbit: cea mai mare parte a acestei activități e îndreptată împotriva grupului *"advers"* al propriei organizații, în loc de a fi dirijată împotriva adevăraților adversari. Ceeace produce o dublă consecință negativă: slăbirea acțiunei principale și diminuarea mijloacelor de manifestare.

Dealtfel, foarte repede, membrii sub-grupului revoltat își dau seama de eroarea comisă, când entuziasmul primelor manifestații și *"succese"* se isbește de realitățile vieții sociale. Unii, cei mai puri și mai dezinteresați, înțeleg că funcția de lider și șef nu-i o sinecură, nu-i făcută pentru orice nou venit sau pentru orice ambițios. Înțelepții revin la matcă și-și aduc aminte de proverbul: *"Unirea face puterea"*. În cazul strict al Mișcării Legionare avem marea înțelepciune a Căpitanului care, prevăzând sau intuind posibilitatea unei astfel de manifestări, a prescris celebra regulă: *"urmați-vă șeful și la bine și la greu"*.

Deci, viabilitatea unui grup o putem judeca după gradul de polarizare ce se manifestă în mijlocul său. Or, această polizare nu poate avea loc decât în persoana con-

ducătorului care reprezintă grupul cu normele și aspirațiile lui. Orice derogare frânge regula esențială a sintezei supra-individuale, fără care nu mai putem conta pe forța spiritului de grup. Și-odată dispărută sau cel puțin atinsă unitatea psihologică a grupului, orice abatere, orice erezie, e posibilă.

Nimic nu poate aduce mai mult rău unei organizații de genul Mișcării Legionare, bazată pe *comandament unic, spirit de corp și disciplină voluntară*, decât ignorarea sau delăsarea acestor principii fundamentale. Pretextele nu lipsesc niciodată când se vrea distrugerea unei situații. Negativismul posedă cel mai vast arsenal de dezagregare. Greutatea e să menții ceeace ai făcut sau să refaci ceeace ai distrus.

MOMENTELE CRUCIALE ALE GRUPULUI POLITIC

Există două mari momente în viața grupului politic, în care prezența si intervenția șefului sunt decisive:

1. *Momentul de actualizare* al grupului, când se trece dela forma statică la forma dinamică. Întregul organism intră în acțiune pentru realizarea unui scop comun, unei finalități.

Această trecere nu poate avea loc fără prezența vie și clarvăzătoare a șefului. Numai el poate da ordinul care să pună în mișcare masele populare sau cel puțin masele încadrate. Punct central al energiilor realizatoare, liderul și șeful, elimină inhibițiile mentale ale membrilor. Sub înrâurirea deciziilor sale (rezultat al încrederii nelimitate ce i se acordă) actualizarea grupului devine realitate. Datoritã prezenței lui, indivizii se angajează într'o luptă oricât de grea sau de aleatorie ar părea.

2. *Momentul de reprezentare* al grupului în mediul social și politic. Nimeni nu stă de vorbă cu o *"grupare"* fără șef. Nimeni nu ia în considerație, și cu atât mai puțin poate stima, acțiunile unei *"grupări"* fără șef.

Deci șeful e elementul de legătură cu lumea exterioară. El reprezintă garanția de seriozitate și de realitate politică a organizației. Natural, să fim bine înțeleși, e vorba de existența unui șef legitim, iar nu de aceia a oricărui ambițios ce-și creiază o mică gașcă în marginea și în detrimentul vreunei organizații reale.

Reprezentarea e un act de maturitate. E un fel de recunoaștere a capacității politice a grupului. Moment suprem, în care gruparea intră în raporturi oficiale cu lumea politică și socială în care a luat naștere, cu care va colabora sau pe care o va combate (21).

Putem deci afirma că valoarea unui *act comun* depinde în cea mai mare măsură de capacitatea intrinsecă a șefului suprem, care reunește voințele individuale ale grupului, le complectează sau le adaptează circumstanțelor, pentru a le proiecta sub forma unei singure voințe și gândiri. Deasemenea, tot de capacitatea și prestigiul lui personal depinde în bună parte prestigiul câștigat de organizație în mijlocul celorlalte grupuri sociale sau politice. Deoarece, com spune Th. GEIGER.

> "...liderul conduce, nu membrii izolați ai grupului, ci grupul în sine. Ceeace liderul propune ca formulă inteligibilă din partea voinței grupale afective, nu e produsul sau fuziunea voinței raționale a indivizilor. Deasemenea nu este voința sa individuală, ci *e maniera lui de a interpreta propria voință comunitară.*" (22).

Natural că el interpretează o ideie deja asimilată de grup și verificată în ansamblul organizației. Tot *ce va spune* reprezintă deja voința grupului care-l va urma fără șovăire. Dar *cum o va spune* pentru a fi acceptată și de ceilalți, constitue partea personală, și în acelaș timp esențială, a conducătorului suprem.

Deaceea, șef nu poate fi oricine. Faptul de a fi cel mai vechi sau cel mai bătrân, cel mai activ sau cel mai inteligent într'o organizație, nu îndreptățește pe nimeni să revendice postul eminent. În acest caz al conducerii,

---

(21) vide Th, Geiger: *Tipologia do líder*, p. 27 și urm.

(22) Th. Geiger: *Tipologia do líder*, p. 33. São Paulo. E. Rev. Sociologia, 1942. trad. de Antonio D'Avila.

principiile clasice *"de drept" și "de fapt"* sunt total inversate în realitate. Un lider nu poate fi considerat *"de drept"* fără să se fi arătat lider *"în fapt"*. Un șef devine legitim, recunoscut și acceptat, numai dacă posedă calitățile cerute de funcție. Iar aceste calități corespund unei scări de valori specifice fiecărei grupări.

În plus, într'o organizație ca cea legionară, supusă atâtor pericole, interziceri, desființări, prigoane, etc., și acum exil, există și un al treilea moment:

3. *Momentul de rezistență și acțiune clandestină.* Moment extrem de important și dificil, în care atât conducătorul cât și ceilalți membri ai organizației, își verifică potențele spirituale. Acțiunea grupului devine aleatorie și în acelaș timp periculoasă, deoarece grupul poate fi declarat subversiv și pus în afară de lege.

E momentul crucial al oricărei organizații de caracter revoluționar. Toate patimile și ambițiile de mărire se deslănțuiesc, încurajate de starea de incertitudine, de lipsa aparentă de coeziune, de dificultatea în care se găsește șeful de a-și impune autoritatea. În aceste momente de grea cumpănă se produce limpezirea cadrelor: retrageri spectaculare, rupturi, devieri de conduită politică, disidențe, etc.

Mulți pun vina acestor transformări în sarcina conducătorului, care n'ar fi capabil să-și mențină autoritatea și să-și impună voința. Eroare capitală, în ceeace privește Mișcarea Legionară. Conducătorul, în Mișcare, nu-i un acumulator de *voință brută* și de *autoritate tiranică*. Voința lui este o voință ordonată, dirijată în afară, concentrată în lupta de organizare, de conducere a acțiunei comune. Iar autoritatea lui asupra membrilor răspândiți în orice loc sau grupați lângă el, este rezultatul unei discipline voluntare, unei discipline conștiente a membrilor înșiși. Fiecare membru acceptă autoritatea supremă a șefului deoarece acesta reprezintă *unitatea de verede și de simțire* a întregei comunități.

În aceste momente de sbucium, de desbinare, de neîncredere, de dușmănii și pricole, singura realitate ce poate

fortifica spiritele, infiltra speranța în suflete și realiza un punct material de sprijin, este ȘEFUL.

În închisoare sau ascuns, dând ordine sau abținându-se dela orice manifestare vizibilă, el reprezintă organizația. Către el trebue să se îndrepte toate gândurile membrilor. În el vor găsi adevărul de care au nevoie pentru a combate îndoiala și nesiguranța. Prin el, și numai prin el, vor fi la curent cu evoluția Mișcării și vor ști cum că reacționeze în fața evenimentelor, în conformitate cu vederile și linia fundamentală a acesteia.

În momentele de criză, șeful reprezintă elementul de bază al organizației materiale, simbolul unității.

CONDUCERE ȘI SPIRITUALITATE

Dar care-i legătura între forța sau libertatea de discernământ a fiecăruia și disciplina față de șeful suprem?

E o problemă de simplă silogistică: prin propria-i forță de discernământ, individul-legionar acceptă și se supune legilor fundamentale ale Mișcării Legionare. Aceste legi prescriu *disciplina perfectă față de șeful suprem*, care reprezintă în același timp, *tradiția spirituală* și *organicitatea* Mișcării. Deci, această disciplină nu-i rezultatul unui autocratism politic sau unui autoritarism ideologic impus de șeful în cauză. Disciplina legionară e datoritã faptului că conducătorul este învestit cu o funcție ce impune respectul necondiționat al membrilor. E vorba de un reflex, de o consecință. Legionarii respectă în șeful suprem individul împuternicit de funcția politică supremă, cel ce, păstrător al normelor spirituale și doctrinare ale legionarismului, conduce destinele temporare ale Mișcarii. Se respectă șeful în plinătatea funcției sale, complexe și multi-laterale, deoarece se respectă în el ideia de Mișcare Legionară pe care o reprezintă.

Prin urmare, cine se ridică împotriva șefului existent la un moment dat, dă dovadă de inconsecvență ideologică, de incapacitate structurală sufletească și de imaturitate interpretativă a normelor fundamentale ale organizației.

Marea greșeală a multora e de a idealiza la extrem funcția conducătorului suprem și a-i atribui toate calită-

țile superlative spre care tinde doctrina legionară. În mentalitatea lor, rectilinie fără'ndoială dar extrem de strâmtă, ei cred că șeful Mișcării trebue să fie un *model-tip* al omului-legionar ideal. Or aceasta, omenește, nu e posibil. În realitate, conducătorul suprem legionar, deși întruchipează totalitatea expresivă a ideilor legionare, nu-i necesar să fie și cel mai formidabil membru al organizației. El este CEL MAI APT ÎN FUNCȚIA PE CARE O SERVEȘTE, funcție care-i în mod indiscutabil în acelaș timp spirituală și politică.

În această funcție, în această misiune, el întruchipează chintesența unor *precepte* și a unor *aspirații* în plină dinamică. El captează aspirațiile, le pune în acord cu circumstanțele epocei și le dirijează pe linia preceptelor. El e punct de contact al Mișcării cu epoca, cu prezentul politic, dar în acelaș timp ține solid în mână firele trecutului și ale viitorului. Deaceea, pe când toți ceilalți legionari *participă numai*, în forme și pe trepte diferite, la cristalizarea destinului legionar, singur el, conducătorul, *se află închegat definitiv în acest destin*. Destinul lui se împletește cu destinul Mișcării, iar spiritualitatea lui este reflexul spiritualității legionare.

Din clipa în care a fost învestit în funcția de conducător suprem, șeful Legiunei devine deținătorul și păstrătorul acestei spiritualități, în baza căreia acționează în câmpul politic și social. Ca atare, funcția unui conducător legionar este în primul rând spirituală și numai în al doilea rând politică. Să nu uităm că în doctrina noastră, politicul derivă și se sprijin pe spiritual, fără prezența căruia soluțiile politice vor avea totdeauna un iz de interes material și de oportunism.

Deci, aici e cheia întregului edificiu legionar. În *existența acestei spiritualități*, care-i fondul inalterabil de idei al Mișcării independent de timp și evenimente, și'n *prezența vie a conducătorului*, care încorpoarează tot acest tezaur spiritual și-l reprezintă în istorie. Orice atingere a unuia sdruncină temeliile celuilalt. Pe linia marilor noștri înaintași, eroi și martiri, pe linia tuturor foștilor șefi supremi

ai Mișcării, conducătorul momentului istoric întruchipează conștiința Legiunei. El reprezintă simbolic ansamblul de valori spirituale, deoarece misiunea lui e să le aplice în toate manifestările legionare și să le transmită intacte mai departe. În virtutea acestor obligații, conducătorul trebue să fie cel mai lucid și cel mai conștient de misiunea Mișcării în lume. Dar legionarii trebue să fie și ei tot atât de lucizi și de conștienți, pentru a nu se lăsa înșelați de aparențe, de intrigi și de rea credință, și a pune în pericol realitatea esențială a edificiului legionar.

Linia de bază a Mișcării Legionare este *trăirea în spiritual.* Dar aceasta nu însemnează desprindere din realitatea vieții. Ar fi aproape un non-sens în raport cu esența sociologică și dinamica legionară. Spiritualul, în concepția doctrinei noastre, este *capacitatea de sacrificiu* a individului, forța de dăruire pentru o cauză ce-l depășește. Natural că spiritualul manifestat în doctrina noastră se aplică în întregime ca principiu atât liderului cât și simplului legionar. O singură diferență categorică: trăirea în spiritual a oricărui legionar e o *simplă obligație morală* dela care se poate sustrage fără nici o pagubă sensibilă pentru Mișcare; pe când trăirea în spiritual a conducătorului suprem este o *permanență,* dela care pentru nimic în lume nu se poate sustrage. Cea mai mică delăsare poate provoca o ruptură fatală în concepția trăirei legionare.

Pe această linie, mulți, foarte mulți legionari, au trăit și trăiesc și astăzi. Toți eroii și martirii noștri, dela primul căzut pentru Legiune și până la echipele parașutate în Țară, dela cei ce păstrează flacăra speranței și credința legionară prin satele și orașele României și până le cei ce mucegăesc în fundul ocnelor reseriste, au fost și sunt exemplele vii ale acestei trăiri în spirit.

Deci, spiritualul singur, legătură intimă, pur personală, nu poate determina șefia, cu atât mai puțin șefia supremă. Trăirea în spirit definește și fixează elita legionară. Poziția supremă cere mult mai multe calități și caracteristici; între ele, trăirea în spiritual e o obligație absolută, dar nu condiția unică.

Spiritualul este o atmosferă în care orice individ, prin efort continuu, se poate integra cu timpul. Șefului suprem i se cer în acelaș timp calități de alt ordin: în primul rând calități politice. Bine'nțeles, cele două domenii sunt obligate să se complecteze pentru a stabili personalitatea conducătorului. Dar, odată confirmat în postul suprem, capacitatea politică devine calitatea primordială a acestuia. Trăirea în spiritual rămâne o infrastructură categorică ce nu se mai discută. E o bază, un cadru permanent, deoarece din clipa confirmări ca șef suprem conducătorul a îmbrăcat cămașa tuturor sacrificiilor posibile. Din acel moment, ceeace-l face respectabil este un lanț întreg de elemente pe care numai el le înglobează și le stăpânește:

— trăirea permanentă în spiritual
— calitățile politice excepționale,
— faptul de a reprezenta spiritualitatea legionară,
— faptul de a fi inelul de legătură între două entități istorice: Mișcarea legionară a trecutului și cea a viitorului.

Putem deci afirma că în el se concentrează nu numai virtuțile specifice ale legionarismului, ci deasemenea prezența vie în spațiu și timp a acestui legionarism.

În aceeași ordine de idei a spiritualității, nu trebuesc confundate alte două noțiuni importante: *spiritualul* și *moralul*. Între aceste două elemente există apropieri, dar nu confundare. Spiritualul depășește cu mult moralul. Te poți găsi pe linia morală, conform normelor legale prescrise de civilizația respectivă, și să nu fii deloc pe linia spiritualului. Amestecarea acestor două ordine poate provoca cele mai nefericite confuzii și stabili o falsă scară de judecare a valorilor.

Morala, etica, spiritualitatea, sunt elemente specifice ale unei forme de trăire SPRE CARE TIND toți cei ce fac parte dintr'o grupare de genul Mișcării Legionare. Toți, fără excepție. Deci, conducătorul suprem, prin faptul de a fi înainte de toate membru și prin faptul de a tinde constant supre această formă de trăire, nu poate fi considerat *ex oficio perfect* și infailibil, numai din cauză că a devenit șeful acestei grupări. Ar fi o pretenție absurdă!

El este supus păcatului ca orice om. Nu există om fără păcat... Aceasta e o problemă interioară, personală, ce-și găsește rezolvarea în forul interior al omului și'n sânul iertător al Bisericii.

Deaceea, trebue făcută o distincție: *comportamentul particular al șefului* nu poate fi confundat, amestecat, cu *misiunea lui*. Sunt două tărâmuri cu totul diferite ce trebues bine înțelese. Sunt două noțiuni ce se întregesc, dar nu se determină. *Comportamentul șefului intră în sfera moralei, pe când misiunea lui se desvoltă în sfera spiritualului*.. Corneliu Codreanu însuși spunea în *"Însemnări dela Jilava"*: "Dumnezeu mă pedepsește pentru păcatele mele".

Principiul enunțat în cuvintele Căpitanului e categoric, indiferent de natura și amploarea noțiunei de păcat. Posibilitatea de a greși e permanentă în lume și'n individ. Deaceea, nu s'a susținut niciodată că păcătoșii nu pot intra în Legiune. De intrat poate intra oricine; problema e integrarea pe linia Mișcării. Iar dacă iertarea păcatelor în lumea creștină se poate realiza pe calea rugăciunei, a penitenței și-a faptelor bune, purificarea legionarului de greșelile comise se îndeplinește prin capacitatea de sacrificiu și prin revenirea conștientă pe calea înălțarii. Și această regulă se aplică deopotrivă tuturor legionarilor, indiferent de grad, funcție sau poziție conducătoare.

În ceeace privește șeful suprem, comportamentul lui particular urmează calea valorilor normale ce se aplica oricărui legionar. Și el poate greși, cum greșește orice muritor. Când însă e vorba de misiunea ce-i caracterizează funcția, atunci lucrurile stau altfel. Prin îndeplinirea misiunei, se produce în ființa și spiritul conducătorului o *transfigurare*. În acel moment, șeful îmbracă niște veșminte spirituale, deoarece nu se mai reprezintă pe sine, ci însăși Mișcarea Legionară. În măreția misiunei i se recunoaște calitatea de reprezentant al spiritualității legionare și a celorlalte prerogative legate de funcție ce deține. E ca un preot care, în momentul în care își îndeplinește funcția păstorească, nu mai e omul dinainte supus greșelilor de toate zilele. Tot ce mai poate exista reprosabil în el, se desprinde pentru a lăsa loc purității interioare.

Această interpretare e o *dualitate de esență* extrem de importantă, recunoscută în creștinism și'n toate concepțiile spiritualiste: *omul-uman* e una; *omul-misiune* e alta.

Dar acest principiu nu-i o raritate, nu-i o excepție El se aplică, mai mult sau mai puțin, tuturor indivizilor în anumite condiții sau în anumite ocazii. Astfel, un legionar oarecare, când se află în front, în luptă, în misiune, se comportă, judecă, acționează, cu totul altfel. În acel moment îmbracă și el alte veșminte spirituale, se desprinde de material, de egoism, de tot ce-i rău și de disprețuit, pentru a da loc la o transfigurare, pentru a se învălui de o cât mai mare puritate. În lumina acestei dualități trebue judecată și înțeleasă persoana conducătorului și-a spiritualității pe care o întruchipează.

DISCIPLINĂ ȘI UNIRE

În orice organizație, dar cu atât mai mult într'una politică cu tendințe revoluționare, cele două noțiuni pot fi considerate ca indispensabile. Să se aibă totdeauna în minte faptul că:

> "...partidele care triunfă sunt cele mai disciplinate, sunt acelea ai căror șefi impun o ascultare totală." (23)

Din această cauză nu există grup în sens politic, religios, profesional, etc., care să nu precizeze între normele-i de conduită și de acceptare a noilor veniți, aceste două noțiuni ca obligatorii și intransponibile. Numai prin *disciplină* se pot crea unități compacte și numai prin *unire* se pot realiza scopuri superioare.

Dar disciplina și unirea se manifestă față de ce?

Fără pic de reticență putem afirma că aceste două elemente sunt strâns legate de ideia de șef, chiar dacă se pretează și la alte interpretări sau aproprieri. Șeful fiind punct de *raliere* și de *radiere*, el constitue esența interpretativă a grupului. Orice acțiune dela el pleacă; orice intenție, orice voință de realizare în el se concentrează. Deaceea, disciplina și unirea membrilor în jurul șefului

---

(23) Mário G. Viana: *Arte de obedecer*, p. 97, Porto, Ed. D. Barreira, f. d. Bibl. Orientação profissional, n.º 3.

constitue nu numai o siguranță de acțiune concertată și conformă aspirațiilor generale, dar și o certitudine de omogeneitate a întregei viziuni politice și-a acțiunei în treprinse.

A respecta — prin disciplină și unire necondiționată — persoana conducătorului, însemnează a îndeplini prima și cea mai importantă obligație grupală. ORTEGA Y GASSET spunea într'o lucrare celebră:

> "A asculta de cineva nu însemnează a-l suporta — a suporta numai, însemnează a îmbătrâni — ci, din contră însemnează a stima pe acela ce conduce și a-l urma, solidarizându-ne cu el, plasându-ne cu entuziasm sub faldurile steagului său." (24)

Natural că orice disciplină implică o pierdere, sau mai bine zis, o abdicare de personalitate. Dar oare, această transformare intimă nu conține în ea o atitudine de esență superioară, deoarece-i trecută prin propria noastră conștiință? E oare o decădere, o micșorare, atitudinea fermă de disciplină? Cu siguranță că nu. Am putea afirma contrariul, cum o afirmă dealtfel MARIO G. VIANA:

> "...sfinții și geniile, cari sunt supra-oameni, au devenit mari și superiori datoriță spiritului de disciplină, care este, nu rare ori, isvorul cel mai profund al datoriei și al eroismului, forma cea mai bogată a personalității." (25)

Și tot el explica cu câteva pagini mai nainte dece disciplina este una din cele mai importante virtuți ale omului. Deoarece, pentru a fi disciplinat

> "în adevăratul înțeles al cuvântului, devine necesară dominarea impulsurilor, vanităților, orguliurilor, capriciilor noastre." (26)

---

(24) Ortega y Gasset: *La rebelión de las masas*, p. 209-10, 31.ª ed., Madrid, Ed. Revista de Occident, 1957.
(25) Mário G. Viana: *op. cit.* p. 42, idem.
(26) Mário G. Viana: *op. cit.* p. 23, idem.

Adică dominarea egoismului și-a instinctelor primare ce se manifestă în noi toți ca o moștenire blestemată a trecutului. La aceași pagină M. G. VIANA cita la rândul său liniile unui alt scriitor, L. ROUZIC, în legătură cu această poblemă a disciplinei:

> ...ar fi injust să se considere disciplina ca o *virtute pasivă*. Nu există alta mai activă, deoarece ea trebue *să înfrângă toate forțele rele* ce se sbat în noi și foarte adesea trebue să triunfeze asupra tuturor forțelor rele din lume. Nu există forță care să-i fie superioară. Cei slabi nu sunt disciplinați; disciplina cere un *efort* de care aceștia sunt incapabili." (27)

Surprinzător de asemănătoare cu preceptele legionarismului ne apar aceste rânduri! Găsim în ele cele trei elemente principale de care a vorbit totdeauna Căpitanul și toți doctrinarii noștri: a) disciplina e o virtute activă; b) ceeace trebue înfrânt sunt forțele rele ce se sbat în fundul sufletului nostru; c) efortul conștient. Ceeace dovedește că preceptele esențiale ale legionarismului nu sunt absurde sau himerice. Ele se înscriu pe linia adevăratelor virtuți umane.

Și acum, revenind la problema disciplinei în cadrul strict al Mișcării Legionare, putem reaminti câteva din gândurile lui CORNELIU ZELEA CODREANU asupra acestei probleme.

În *"Cărticica șefului de cuib"*, găsim o mină de reguli cu privire la problema disciplinei. Prima referință poartă chiar numele de

> *"Legea disciplinei:* fii disciplinat legionar, căci numai așa vei învinge. Urmează-ți șeful și la bine și la greu." (punctul 3, pág. 7).
>
> "Toți legionarii vor avea o singură părere, un singur gând și un singur suflet. Deaceea, trebue să aibă toți un șef. (punctul 18, pág. 32)

(27) L. Rouzic: din nefericire M. G. V. n'a marcat nici o referință cu privire la acest pasagiu.

"...să păzească organizația de cea mai mare greșeală: neînțelegerea, desbinarea." (punctul 28, pág. 42)

"*Camaraderia, disciplina și încrederea în șefi.*

O organizație nu poate niciodată obține victoria fără unitate. Organizațiile cu unitate șubredă, de cele mai multe ori cu un ceas înainte de victorie se rup în două (adică le rupe inamicul prin intrigile lui) și se iau la luptă între ele. În acel moment totul este pierdut. Un singur lucru rămâne: victoria inamicului.

Deaceea orice organizație trebuie să-și asigure unitatea. Ea se asigură prin două mijloace:

1 — *prin camaraderie*, acea forță a sufletului, care unește într'o sfântă frăție pe toți luptătorii, și

2 — *prin disciplină*, acea forță exterioară care armonizează toate voințele în vederea realizării aceluiaș scop.

Un legionar, deci trebuie să fie disciplinat, să aibă încredere în șefii săi." (punctul 40, pág. 57)

"Să nu se uite că disciplina voluntară este de esență superioară, deoarece ea presupune o renunțare a personalității și orice renunțare în vederea unui scop măreț este de esență spirituală superioară. (punctul 40, pág. 58)

Cele 9 porunci legionare:

"Porunca 7: Legionarul este disciplinat prin conștiința și voința lui proprie." (punctul 81, pág. 105)

Intâiul legământ:

"Voi fi disciplinat de buna mea voie, convins că disciplina este legea fundamentală a oricărei organizații." (punctul 81 bis, p. 106)

Cele lo porunci:

"Porunca 7: Unde sunteți numai 3 legionari, trăiți ca frații între voi: Unire, unire și iar unire.

Sacrifică tot, calcă-te pe tine în picioare cu toate poftele și cu tot egoismul din tine pentru această unire. Ea, UNITATEA, ne va da biruința.

Cine este contra unității, este contra biruinței legionare." (p. 183) (28)

Dacă ne-am limita numai la simpla enumerare a acestor citate, fără nici un comentariu, fără nici o analiză, deja ar fi suficient pentru a trage concluziile indicate de substanța Legiunii.

Urmărim cu sinceritate în acest studiu stabilirea liniei legionare de disciplină și comportament față de conducătorul suprem, pentru a se putea reface universul legionar. Deoarece, există un *univers legionar* cu legile și normele lui de conduită. Suntem legionari atâta timp cât ne găsim în sânul acestui univers. Ieșirea din câmpul lui de influență însemnează moartea sufletului și-a spiritualului. Odată smuls din acest cadru începi să te usuci spiritualicește, chiar dacă ești convins că nimic nu s'a schimbat.

Mulți sau puțini, toți laolaltă sau răspândiți pe'ntinsul globului, suntem legionari, SUNTEM LEGIUNEA, numai în măsura în care existăm ca oaste în universul nostru specific, deoarece numai în acest univers se păstrează intacte credința, devotamentul, disciplina, entuziasmul, speranța și forța de acțiune. Numai în această arie și'n această atmosferă se produce marea transformare interioară a depășirei de sine și comunierea în spirit a membrilor. Or, acest univers își are centrul acolo unde se află conducătorul legitim, cel ce întruchipează legătura simbolică cu spiritualitatea și cu permanența în istorie a Mișcării.

După noi, problema conducerii a fost privită cu prea mare ușurință și tratată în afara preceptelor legionare. I

(28) Corneliu Zelea Codreanu: *Cărticica șefului de cuib.* Col. Omul Nou, 1952.

s'au aplicat prea multe concepții personale, ce-au alunecat fatal pe râpa intereselor particulare.

Ceeace a lipsit anumitor legionari a fost tocmai lipsa acestui eroism al disciplinei, care formează și înobilează caracterele.

Eroismul disciplinei este un act de depășire, de răbdare și abnegație, pe care nu-l pot îndeplini decât indivizii pătrunși de importanța finalității atitudinei lor. Cel ce intră în Mișcarea Legionară renunță dela început la o serie de perspective personale în convingerea că scopul urmărit de grupare e suficient de înalt pentru a nu se simți micșorat el însuși. Disciplina legionară nu-i deloc o idolatrizare a șefului, ci mai de grabă o încredere în scopul urmărit. Deci, cine se plânge de șef sau îl acuză, dă dovadă de indisciplină și mai ales de deviere dela legile fundamentale ale Mișcării. Ușurința cu care se lasă de o parte cuvântul Căpitanului în acest domeniu e mai mult decât întristător, e de-adreptul lamentabil. În cazul de față (al disciplinei) CORNELIU Z. CODREANU a repetat continuu:

> "Legionarii... vor merge uniți chiar pe un drum rău (greșit). Pentrucă drumul cel mai rău este dezunirea. Pe când altfel și în iad dacă ar merge trupa legionară, de va fi unită, va învinge tot iadul și se va întoarce pe urmă înapoi învingătoare." (29)

Erau oare aceste cuvinte o simplă floare de stil? Sau voia Căpitanul să arate că elementul UNIRE constitue una din bazele indestructibile ale victoriei? Fără nici o îndoială, firul conducător al ideii era această convingere în calitatea elementului *unire*.

Natural, el n'a fost primul a susține această ideie, dar el a introdus-o în circuitul ideologic al organizației legionare, ca o lege fundamentală, deci ca element de educație și de trăire.

---

(29) Corneliu Zelea Codreanu: *Cărticica șefului de cuib*, p. 50, punct, 35, Col. Omul Nou, 1952

Proverbul "*unirea face puterea*" există în toate limbile, dar proverbul e o noțiune abstractă de care prea puțini indivizi țin socoteală. Pe când în Mișcarea Legionară expresiile: "*fiți uniți*", "*uniți și'n iad vom învinge*", "*unire, unire, unire*", nu mai sunt enunțări abstracte, aforisme, ci reguli de conduită reală, obligatorii. Legionarul este ținut să se supună, deoarece numai prin trăire legionară el se perfecționează interior și Mișcarea reușește să se impună ca organizație. Or, disciplina este prima și cea mai importantă parte din trăirea legionară, deoarece prin ea ajungem la armonie interioară și la stabilirea unei linii de conduită uniformă, singura care poate garanta respectul față de noi al forțelor adverse și impune punctul nostru de vedere.

CAUZE CE MÂNĂ SPRE INDISCIPLINĂ

De multe ori acțiunile conducătorului suprem nu coincid cu opiniile particulare ale celor conduși. Atitudinea lui pare profund contradictorie, ca și cum ar fi creat o nouă linie de conduită politică și s'ar fi îndepărtat dela traiectoria cunoscută. Constatarea unei astfel de situații poate provoca nedumerire, poate chiar da naștere la intervenții și discuții cu șeful suprem. În nici un caz nu se poate ajunge la rupturi și condamnări definitive.

Întrebarea pe care trebue să și--o pună oricine e următoarea: — "Dece a acționat șeful în acest fel? Nu există care anumite date care-mi scapă?"

Adevărul e că mulțimea datelor ce converg spre acest receptacol și numitor comun ce este conducătorul, nu pot fi cunoscute în întregime de toți membrii grupului. Numai el și echipa conducătoare au acest privilegiu, privilegiu ce constitue în realitate o mare răspundere, cu atât mai penibilă cu cât nu totdeauna pot fi explicate public motivele capitale ce-au determinat o anumită atitudine sau o anumită măsură.

În aceste condiții, membrii organizației sunt constrânși să respecte deciziunile luate, chiar dacă le par contrare părerilor lor. În nici un caz nu au voie să ia o poziție ostilă sau antipodică. *Principiul unității în acțiune*, trebue să primeze. Divergențele de opinii pot fi rezolvate prin contacte directe și explicații ulterioare, deoarece la baza

tuturor relațiilor dintre lider și liderați se află o altă normă esențială: *principiul încrederii reciproce*, fără care cu greu s'ar putea imagina un grup activ și emogem. Din moment ce nu ne găsim în fața unui lider dictatorial, sau a unui *"cuceritor"* obtuz, suntem obligați să ținem seama de acestă normă.

Prin urmare, *încrederea*, deja înscrisă ca principiu de bază în viața organizației legionare și acordată din capul locului șefului suprem de către toți membrii, nu-i poate fi retrasă sub orice motiv. Ea are ca sprijin nu numai simpatia față de șef, dar și convingerea nesdruncinată în capacitatea-i funcțională. Motivele ce-l determină să ia o poziție sau alta la un moment dat nu pot fi continuu explicate, pentru a primi de fiecare dată un nou consimțământ și-o nouă probă de încredere. Ar fi absurd și improductiv din punct de vedere al luptei. Răspunderea pe care și-a însușit-o în momentul învestirei ca șef, îi dă dreptul la oarecare libertate de acțiune și de interpretare politică. Fără această libertate n'ar mai fi un conducător. Ar fi pur și simplu un funcționar conștiincios, un simplu element executiv. Or, calitatea primordială a liderului nu-i capacitatea executorie ci *capacitatea conducătoare*, fapt ce implică cu totul alte atribute personale și alte modalități de interpretare a evenimentelor socio-politice în mijlocul cărora el își îndeplinește misiunea.

Dealtfel, să nu se uite că atunci când a fost învestit de funcția supremă, i s'a acordat încredere totală și i s'a recunoscut capacitatea excepțională în domeniul șefiei. Faptul îi asigură întreaga *libertate de acțiune* în numele celor conduși. N'ar mai avea nici un sens confirmarea și declarația implicită de încredere în capacitatea lui de conducere, dacă la prima neconcordanță de opinii, câțiva membri ar exprima dorința de a-l vedea înlocuit, sau ar întreprinde chiar o acțiune de răsturnare. Deaceea, putem spune cu JACQUES MARITAIN:

> "Dacă virtutea centrală a șefilor este prudența politică — care-i rară și dificilă — la cei

lalți ceeace importă mai mult este echitatea instinctelor". (30)

Încrederea trebue acordată necondiționat șefului pâna la sfârșitul mandatului sau până la sfârșitul acțiunei întreprinse, indiferent de impresia personală pe care o avem despre felul lui de a conduce grupul. Fără această încredere șeful nu poate da în întregime tot ce poate da. Nu însemnează că trebue să renunțăm la opiniile noastre particulare; dar faptul că l'am acceptat ca șef ne obligă să adaptăm opiniile noastre particulare interesului superior al organizației, interes pe care el îl întrupează permanent și sub toate formele.

Această remarcă ne deschide adevărata perspectivă în care trebue considerat conducătorul, deoarece el:

— 1 — reprezintă interesele superioare, deci spirituale, ale grupului.

— 2 — are răspunderea actelor vizibile, deci materiale, ale grupului.

— 3 — urmărește menținerea și perpetuarea, în timp și spațiu, a corpului politic al grupului.

Or, politica efectivă e plină de curse. Conducătorul e obligat să le prevadă, să le combată, să le neutralizeze, să imagineze mijloace, să atace, să dea înapoi, să spună ce trebue fără să spună tot ce gândește, să intensifice o acțiune sau să împiedece o alta... În aceste condiții, datoria membrilor este tocmai de a-l ajuta, de a-l susține, de a-i ușura sarcina, iar nu de a-i face critici și a-l boicota.

Cum foarte bine spune un autor deja citat în acest studiu:

"Dacă fiecare comite în fiecare zi o mică indisciplină, dacă fiecare se sustrage datoriilor sale, aceste greșeli vor sfârși prin a ridica o Himalaie de netrecut... Toate aceste trădări față

(30) Jacques Maritain: *Principes d'une politique humaniste*, p. 66, Paris, Paul Hartmann, 1945.

de disciplina integralã sunt faptele care creazã atmosfera de indisciplinã, elementul dezagregator al lumii." (31)

În afarã de individul ajuns în fruntea grupului printr'o acțiune de forță, adicã ajutat de o minoritate arivistã, interesatã, sau cel ce a fost numit prin lege, oricare alt conducător are ca sprijin al poziției ce ocupã, um *element afectiv și unul rațional ieșit din* libera voință și convingere a indivizilor ce compun grupul. Nimeni nu i-a forțat atunci când s'au exprimat — formal sau tacit — în favoarea șefului suprem.

Or, nici afectivul, nici raționalul nu se pot subția până la dispariție totalã din sufletul și inteligența omului, fãrã intervenția *fricei* sau a *interesului*. Numai acest douã noțiuni pot transforma în rãu caracterul individului, pot distruge legãturi solemne, pot împinge ființa umanã spre compromisuri, spre indisciplinã, spre fapte reprobatoare.

Deși noțiuni antipodice, FRICA și INTERESUL pot produce aceleași, sau aproape aceleași, reacțiuni morale.

— *frica*, noțiune negativã, provoacã o slãbire a caracterului, o anchilozã a mijloacelor de reflecție. Teama de torturã și moarte, împinge multe persoane la acte pe care în stare normalã le-ar respinge ca nedemne pentru ele. Aceste persoane nu sunt condamnabile decât atunci când depãșesc actul de simplã denegare și de respingere a vechilor poziții, intrând în domeniul trãdãrii voluntare. Prima parte a reacțiunei e pur constituționalã, fiziologicã, pe când a doua ia un caracter reflexiv, ostil și voluntar.

— *interesul*, noțiune pozitivã, provoacã din contrã, o hipertrofiere a caracterului (a anumitor trãsãturi de caracter) pe care educația n'a reușit încã sã le elimine. Voința de putere, ambiția de mãrire și dominare, sunt trãsãturi indiscutabile ale unui caracter complexat și singular. Considerând momentul prielnic, astfel de caractere

(31) Mário G. Viana: *op. cit.*, p. 57, idem

nu mai țin socoteală de nimic. Mânate de aprigile lor dorinți și ambiții, calcă în picioare toate principiile existente, pe care au promis să le respecte, și pe care ar vrea să le aplice întocmai de îndată ce s'ar găsi în fruntea grupului.

Deci, numai în psihologia umană trebuesc căutate cauzele ce determină în anumite circumstanțe o deviere de atitudine față de șeful consacrat. Argumentele lansate nu trec de pretexte, dar de cele mai multe ori sunt așa de bine expuse că înșeală chiar și pe cei mai circumspecți. Nimeni nu va mărturisi că frica sau ambiția îl mână spre această atitudine. Va găsi însă totdeauna și va exploate la maximum orice greșeală, orice acțiune neconformistă a conducătorului, oricât de neînsemnată ar fi ea. Îi va da o amploare exagerată și-o va prezenta ca un act impropriu pentru demnitatea grupului, ca o abominabilă deviere dela principiile de bază, ca o notorie incapacitate de conducere, ca o racilă spirituală incompatibilă cu esența ideologică a grupului, etc., într'un efort neobosit de a sdruncina încrederea celorlalți în persoana șefului. Va uita totdeauna că atitudinea lui de acuzator constitue o lipsă de demnitate, o deviere dela principiile de bază, o racilă spirituală, etc. Va evita conștiincios să-și analizeze actul de indisciplină și inconsecvență pe care-l trăește și-l propagă.

Nimic mai periculos pentru organismele politice decât aceste elemente ambițioase și megalomane ce-și arată aplecările și tendințele în momentele de criză, în momentele în care mai mult ca oricând forțele spirituale și inteligențele active ar trebui să se aglomereze în jurul șefului suprem, reprezentant al doctrinei în care toți cred. Multe elemente sincere și de bună credință, se lasă antrenate de cele conștient destructive, lunecând astfel pe făgașul indisciplinei. Cauza? Faptul de a nu fi adâncit suficient noțiunile de bază ale mișcării din care fac parte; mai mult chiar, faptul de a nu fi ajuns să simtă relația organică și indestructibilă ce există între noțiunile de disciplină, unitate și sef suprem.

Din cauza acestei insuficiențe elementare, nu înțeleg că, distrugându-se constelația de forțe ce în mod normal

se formează în jurul conducătorului suprem, se slăbesc bazele oricărei acțiuni politice, și chiar mai mult, se distrug bazele propriei lor poziții. Se uită că valoarea fiecărui individ, fiecărui luptător, de îndată ce s'a încadrat unui grup politic, nu mai depinde exclusiv de capacitatea lui personală, de voința lui, ci de forța unificată a ansamblului din care face parte. Or acest ansamblu se menține ca unitate indestructibilă prin disciplina membrilor în jurul conducătorului suprem.

ȘEF POLITIC, ȘEF DOCTRINAR, ȘEF SPIRITUAL

Șeful suprem al Mișcării Legionare este învestit cu o autoritate și-o misiune care-i decernează titlul în mod perpetuu. E o funcție aproape sacerdotală, natural, fără nici o asimilare formală. El întrupează existența spirituală și funcțională a Legiunii în timp și spațiu, punct de legătură între trecut și viitor.

Să nu se confunde totuși, această funcție materială, această *linie istorică* de caracter social și politic, cu *linia pur transcendentală* a Mișcării, care depășește politicul și socialul. Forma politică a Mișcării trăiește în prezent, însă în conformitate cu linia transcendentă, care-i un ghid, un punct de sprijin și-o definire. Funcția materială e o formă activă, supusă interferențelor existențiale ale societății, din care cauză n'ar avea nici un sens fără prezența acestui punct de raliere și susținere ce se numește **ȘEF**. Deoarece, liderul legionar este legătura vizibilă între tradiția unei doctrine și aspirațiile unui popor. Șeful legionar nu-i numai șeful unui grup de indivizi urmărind un scop comun; el este în acelaș timp șeful unei mentalități sociale și politice aparte. În acest mod el reprezintă cele două existențe ale Mișcării, materială și spirituală, deoarece el este punctul de interferență între linia istorică a grupului uman și linia transcendentală ce caracteriazează finalitatea legionarismului.

El este simbolul unei lupte, deci un om de acțiune. Prin el ne apropiem unii de alții, prin el simțim forța combativă a Mișcării, prezența ei în lume; dar în același timp și forța ei spirituală, deoarece el, ca șef, nu se poate realiza în sens legionar, decât sprijinit pe spirit și înrădăcinat în transcendent. Știm că există o organizație atunci când există un șef. Știm însă că există o *organizație legionară*, când linia spirituală a Mișcării constitue baza esențială a vieții politice, prin intermediul lucid și permanent al conducătorului.

MIHAIL MANOILESCU a precizat că importanța șefului suprem este covârșitoare pentru finalitățile istorice ale grupului, deoarece:

> "Principiul șefului înlocuiește responsabilitatea înșelătoare *a comitetului*, prin responsabilitatea reală *a omului*.
>
> La fiecare misiune omul necesar și fiecărui om responsabilitatea sa... Dar fiecare responsabilitate este legată, pentru domeniul special ce îmbrățișează, *unei puteri nelimitate*.
>
> *Maximul de responsabilitate individuală legată de maximul de putere individuală*, acesta pare să fie principiul șefului." (32)

Dar șeful legionar, conform acestor principii, n'ar fi decât un *șef forte*, ca atâția alții în lumea politică, dacă, în afara puterii și responsabilității personale, n'ar reprezenta și spiritualitatea specifică a Mișcării. Numai această caracteristică îi conferă cu adevărat importanță și forță întru realizarea destinului istoric al grupului și-al neamului. Prin intermediul acestei interferențe spirituale în propria-i persoană, șeful legionar devine el însuși o forță spirituală — deși cantonat în mod special în politic.

Cadrele constitutive ale Mișcării Legionare se recunosc între ele și sunt recunoscute ca *forțe politice* când ascultă

---

(32) Mihail Manoilesco: *Le parti unique*, p. 140. Paris, Oeuvres françaises 1937.

de același șef, chiar dacă, individual, fiecare legionar trebue să se supună preceptelor spirituale ce stau la baza doctrinei legionare.

Situația rezultă din faptul că ne găsim în fața a două laturi diferite: una politică și alta spirituală. Astfel, chiar dacă fiecare legionar răspunde în fața conștiinței proprii când e vorba de latura spirituală, e obligat să răspundă în fața șefului suprem când activează pe teren politic.

În general, șeful politic este și doctrinar, prin faptul de a contribui permanent prin scris și prin proclamație la desvoltarea și perfecționarea doctrinei inițiale. Dar nici această situație nu-i o necesitate vitală. În mod normal, *șeful politic trebue să fie om politic*, adică interpret al doctrinei ce stă la baza organizației, deci conducător al destinelor politice si sociale, centralizator al aspirațiilor comune și simbol al unității de existență si acțiune.

Șefii doctrinari sunt gânditorii ce analizează faptele sociale prezente și trecute; trag concluzii practice pentru viitor. Ei întregesc, ameliorează sau chiar schimbă liniile de conduită, temeliile instituționale ale organizației.

Aceștia sunt oameni de studiu și analiză. Rolul lor e de coordonare intelectuală, stabilit pe cunoașterea profundă a evenimentelor politice, a circumstanțelor sociale, a evoluției condițiilor de existență, a metamorfozării ideilor, a schimbărilor în psihologia indivizilor, etc. Din tot acest amalgam inform și foarte adesea contradictoriu, doctrinarii sunt obligați să scoată o sinteză valabilă și viabilă. Doctrinarul nu-i un privilegiat al soartei. El are de luptat cu celelalte doctrine, cu inerția caracteristică a omului și mai ales, cu reticența bănuitoare a membrilor propriei organizații. Orice noutate, orice adaptare la o conjunctură nouă le apare acestora ca o trădare față de principiile fundamentale ale doctrinei ce susțin. Această atitudine constitue de altfel principala cauză a decadenței multor doctrine, bune din alte puncte de vedere. Lipsa de doctrinari, sau neacceptarea la timp a transformărilor necesare, duc la ruină și partea bună ce ar putea supraviețui.

Ceeace demonstrează că o organizație pentru a trăi și prospera trebue să țină seama de prezent, să se renoveze continuu printr'o actualizare a doctrinei.

Totuși, să nu se creadă că orice modificare doctrinară este imediat aplicată în practică. Adoptarea noilor formule sau vederi se face tot în timp și printr'o pătrundere lentă în bagajul formal al organizației. Important este existența șefilor doctrinari și libera lor circulație intelectuală. Ei fertilizează și îmbogățesc esența noțiunilor inițiale. O doctrină politică trebue să fie o apă vie, cristalină, veșnic în mișcare și renovare. Deaceea, o mișcare în care nu apar doctrinari, mânuitori de gânduri noi, sau în care nu se admite din principiu efortul de ameliorare al noțiunilor de bază, această mișcare e menită pieirii înainte chiar de a se fi realizat în formă practică, concretă.

Două sunt misiunile șefilor doctrinari:

a) *una apologetică*, de apărare a fundamentelor teoretice ce stau la baza organizației.

b) *una renovatoare*, de întărire și transformare a acelorași fundamente pentru a se găsi mereu în armonie cu atmosfera socială.

Alături de șeful suprem și de doctrinari, în Mișcarea Legioră întâlnim *șefii spirituali*, a căror misiune e cu totul diferită și dificilă. În ceeace-i privește, nu e vorba de cultură specializată, ci de calități sufletești, morale și etice.

Șeful suprem simbolizează spiritualitatea și foarte adesea o întruchipează, dar spiritualizarea ca finalitate, nu trebue s'o căutăm în el ca șef politic, ci în șefii spirituali. E vorba de acele câteva elemente excepționale ce reușesc o desprindere remarcabilă din uman și-o înălțare vertiginoasă spre finalitatea ultimă a doctrinei legionare. (Gârcineanu, Bădiță Nicoară, etc...) Importanța lor în mijlocul organizației e capitală. Transfigurarea lor are loc în sânul Legiunei și pentru Legiune. Sunt ființe alese, sunt floarea unei elite în formație, ce-au realizat mai repede ca alții frumusețea preceptelor legionare. Ei trasează o linie ideală, ei sunt exemplul viu și justificarea în istorie a adevărurilor eterne ascunse în doctrina noastră.

Șeful spiritual este un individ a cărui construcție intimă depășește normalul și-a cărui educație se îndreaptă în special spre înobilarea caracterului și desvoltarea virtuților pur spirituale. Ei formează *elita sufletească* a organizației. Ei sunt păstrătorii calităților spirituale ale rasei și gardienii unui tip de om nou.

Sunt deci, un exemplu de imitat, un ideal către care să tindă aspirațiile de perfecțiune morală și etică ale legionarilor. Puțin numeroși, ei se desprind din mulțimea de legionari prin atitudinea lor particulară și înaltele precepte ce susțin. Arma lor e exemplul de *trăire lăuntrică*, de *seninătate în fața vieții* și de *înțelegere în fața slăbiciunilor omenești*. Sunt, prin urmare, ființe superioare, la înțelepciunea cărora legionarii sunt obligați să se adape, pentru a se putea smulge din rutina atavică, pentru a putea înfrunta și înfrânge materialismul, egoismul, invidia și ura ce au deformat ființa umană.

Acești lideri spirituali, trasează o *cale ideală*, pe care puțini o pot atinge, dar spre care toți legionarii sunt ținuți să aspire.

În lumea noastră deformată, abrutizată, agnostică, existența unei astfel de clase de lideri spirituali e poate *partea cea mai originală și interesantă a legionarismului*. Originală, deoarece nici o doctrină politico-socială modernă n'a întrevăzut importanța menținerii unui ideal de tip uman bazat pe cele mai înalte calități morale și sufletești. S'a căutat totdeauna stabilirea acestui tip uman pe fundamente rasiale, pe virtuți burgheze, pe interese economice, pe superiorități intelectuale sau de forță.

Până la legionarism n'a existat decât în teorie un tip politic uman a cărui temelie să fie profund impregnată de sens moral și virtuți sufletești.

Deasemenea este interesantă această concepție legionară deoarece nu apare ca o impunere intransigentă și fanatică, fără de care individul nu este sau nu poate deveni legionar, ci ca *o aspirație permanentă*, o tendință spre perfecționare supusă în mare parte circumstanțelor aleatorii ale mediului, ca și temperamentului refractar al omului.

CELE DOUĂ DIMENSIUNI LEGIONARE

Spre deosebire de alte mișcări socio-politice ieșite din frămîntările secolului XX, legionarismul se desvoltă pe două căi paralele, de conținut diferit, dar privind același subiect: omul.

Prin integrarea în viața politică a Țării, căutând să stabilească raporturi noi între diferitele pături sociale ale națiunei, legionarismul își definește prima sa dimensiune. *dimensiunea istorică*, dealtfel singura vizibilă, deoarece în permanent conflit cu celelalte organisme politice existente. În această dimensiune temporală aflăm toată activitatea Mișcării pe tărâm social și politic. E câmpul de experiență sensibil, în care forțele legionare aplică preceptele unei *noi forme de interpretare a vieții* istorico-sociale.

Există, desigur, diferențe sensibile între dimensiunea temporală a legionarismului și dimensiunea temporală a celorlalte organisme politice. În Mișcare există o tendință axiologică considerată fundamentală, ce nu e întâlnită în grupările similare sau paralele. Problema valorilor nu are aceași finalitate. Deasemenea, nici conținutul nici modalitățile de realizare, nu pot fi confundate, deși atmosfera politică e una singură și elementul uman, ca materie socială, același.

Această bază normativă și axiologică, combinată cu disciplina și dinamismul specific Mișcării, stabilește caracteristica vizibilă, palpabilă, a legionarismului. Diferen-

țierile categorice între Legiune și partidele politice clasice nu consistă în mod special în programele ce propun. Multe din punctele prevăzute sunt comune. Ceeace stabilește un specific inconfundibil în Mișcare este *modul de valorificare* al acestor puncte, maniera de a realiza programul prescris. Deaceea, dimensiunea istorică a legionarismului are o altă amploare socială, un alt răsunet psihologic.

Dar Mișcarea Legionară se manifestă și sub o altă formă, mult mai subtilă și mai greu de sesizat, formă pe care n'o găsim în existența niciunui alt organism politic. E vorba de *dimensiunea a-temporală*, dimensiunea cosmică, ce se reflectează în viața intimă a elementelor legionare. Nu mai e vorba de un efort de interpretare al unui *"vizibil"* material, al unei *"prezențe"* sociale sau politice, ci de respectarea normelor unei *noi forme de trăire lăuntrică individuală*. E câmpul de experiențe spirituale și sufletești, în care, NU FORȚELE ORGANIZATE ale Mișcării dau o luptă de natură competitivă cu celelalte partide, CI FIECARE LEGIONAR, în intimitatea eului său, dă o bătălie permanentă cu propria-i constituție psihică.

Dimensiunea cosmică a legionarismului este o aprigă sforțare de reîncadrare mentală a omului în sfera unei spiritualități transcendentale, fapt considerat de către CORNELIU Z. CODREANU ca singurul capabil de a contracare în om tendințele înrădăcinate ale materialismului și egoismului.

Cele două dimensiuni sunt paralele, dar inconfundibile, pe planuri diferite. Au însă în vedere acelaș ins, de natură intimă atât de nobilă și totuși cu slăbiciuni atât de mari!

În individ cele două dimensiuni găsesc planul lor de apropiere și contact, deoarece în om se cristalizează atât existența palpabilă a vieții sociale cât și cea impalpabilă a vieții spirituale. O simbioză continuă între cele două planuri crează noi forme de gândire, de interpretare a vieții, de comportament. Dar această simbioză nu ajunge niciodată la contopire totală.

Deaceea, nu poate exista nici o confuzie între cele două dimensiuni pe care e axat legionarismul:

— *dimensiunea istorică sau temporală* e linia evenimentelor contingente, a conjecturilor și conjuncturilor, adică: e viața omului în atmosfera epocei sale, e efortul de salvare al neamului prin crearea unei forme politico-sociale în conformitate cu cerințele imperioase ale timpului nostru; pe când,

— *dimensiunea cosmică sau a-temporală* e linia ideală a unei concepții de depășire spirituală, adică: e viața omului în raport cu eternitatea și transcendentul, e efortul de salvare al individului printr'un proces de regăsire intimă în conformitate cu cerințele imperioase ale sufletului.

Totuși, nu trebue să uităm, că în legionarism chiar și actele politice trebue să aibă ca substrat imponderabil, spiritualul, adică: dezinteresul, altruismul, dragostea, forța de sacrificiu... Acest substrat determină existența *dimensiunii interioare* în sufletul și spiritul fiecărui legionar. E terenul de convergență a tuturor deciziunilor luate de către individ. În sfera acestei dimensiuni se decide destinul legionarului. În mijlocul acestor convergențe omul ia cunoștiință de propriile-i posibilități și decide. În afară de toate calitățile și posibilitățile specifice fiecăruia, grație acestei dimensiuni interioare, legionarul se transformă, se înalță, devine un om nou. În această dimensiune interioară legionarul își verifică capacitatea de depășire. Acest efort de depășire, poate fi o suferință, o dăruire, un act de disciplină, un sacrificiu, orice act în care se înfrânge interesul personal, ura, orgoliul, invidia... Această capacitate de depășire constitue fondul comun al tuturor legionarilor, și numai în măsura în care ne supunem sau ne integrăm lui, există legionarism și ștofă de legionar.

Orice act de depășire pentru a fi un act spiritual, trebue să fie dezinteresat. În orice domeniu, pe orice linie sau dimensiune ar voi să se manifeste un legionar, dăruirea, depășirea, trebue să fie în concordanță cu spiritualitatea Mișcării: nu pentru sine, ci pentru Mișcare,

pentru aproapele, pentru neam, pentru umanitate. Nu atât ceeace face fiecare contează, ci tendința fundamentală a sufletului de a frânge egoismul dominant și a da o altă perspectivă valorilor umane.

Astfel, există o serie nesfârșită de *feluri* de a se depăși, de a sacrifica, de a se integra spiritualității legionare. Unul luptă într'o echipă parașutată în Țara cotropită și moare în acțiune conștientă: acesta e eroul. Altul duce o viață ascetică, meditează și se roagă pentru noi: acesta-i spiritualizatul. Și între aceste două extreme o întreagă gamă de manifestări ale spiritualului, îndreptate conștient spre una din cele două dimensiuni de bază ale legionarismului.

În existența acestor două dimensiuni și'n înțelegerea finalității lor de către legionari, se află extraordinara superioritate ideologică a Legiunei. Permanența unei lupte pe tărâmul socio-politic și-a unei depășiri pe tărâmul spiritual, stabilesc un cadru aparte, în care ia naștere și se desvoltă o mentalitate specifică. Cultul inclinațiilor nobile ale sufletului devine o tendință vie. Capacitatea de dăruire devine o normă, iar forța de sacrificiu un act continuu. Realizarea misiunei legionare în lume nu poate avea loc fără această contribuție permanentă a legionarilor. Natural, nimic nu le este impus cu forța. Fiecăruia i se cere "să facă pentru Legiune atât cât îl lasă inima și cât îi îngăduie posibilitățile lui interioare". Cantitatea de jertfă nu poate fi determinata. Dozarea ei e treaba exclusiva a fiecărui legionar, drămuită în forul său interior, în acea dimensiune interioară în care fiecare e stăpân și responsabil.

Totuși, un lucru i se poate cere continuu legionarului: *disciplina*, pentru a se impiedeca anarhia și disocierea celor două dimensiuni. Fără disciplină, nici sacrificiile individuale consimțite, nici acțiunile socio-politice ale mișcarii nu pot fi inglobate într'o acțiune logică, într'un plan organizat, care să ducă la rezultate istorice pozitive. Numai astfel pot fi reunite într'un tot eficace toate consimțămintele, toate voințele de depășire parti-

culare. Universul legionar, axat pe cele două dimensiuni, impune un comportament exemplar, a cărei temelie e acceptarea unei discipline tot atât de exemplare.

CINE POATE FI ȘEFUL MIȘCĂRII LEGIONARE

Conducătorul Mișcării Legionare nu poate fi decât o personalitate puternică, încărcată de potențiale polivalente și de un dinamism nesdruncinat, răbdător și neîntrerupt. Definirea lui are loc pe baza unui proces conștient de acceptare, la care iau parte toate elementele legionare, și'n timpul căruia sunt cântărite toate caracteristicele viitorului șef. E procesul normal al selecției, prevăzut de Căpitan. În Mișcarea Legionară, așa cum spune CORNELIU CODREANU:

> "... nici un șef nu este ales prin vot. *Șeful este consimțit.*" (33)

Și toți scriitorii legionari au confirmat aceeași linie a acceptării iar nu a votării șefilor. HORIA COSMOVICI spunea într'o conferință:

> "Legionarul nu este ales. Comandantul legionar nu este ales, se alege singur prin călirea aceasta groaznică a vieții, în suferințe, în privațiuni, în lupte.
>
> N'a fost nimeni ales. Cine își închipuie și spune: vreau să fiu Căpitan sau comandant legionar, acela nu a priceput nimic din Mișcarea

---

(33) Corneliu Zelea Codreanu: *Pentru legionari*, p. 312. ed. 2. Bucaresti Ed. Totul pentru Țară, 1935

Legionară. Aici nu te numești singur. Ieși la suprafață prin virtuțile tale." (34)

Acceptarea e un act de convingere intimă în *valoarea specifică* a celui consimțit pentru postul ce va ocupa. Ceeace însemnează că afectivitatea sentimentalistă propriu zisă trebue să intervină într'o proporție minimă. Nu putem propune și consimți un individ ca șef al Mișcării Legionare numai pentru faptul de a fi din cutare sau cutare regiune, sau pentrucă știe să cânte doinele ca un adevărat păstor.

Simpatia și antipatia au locul lor în sufletul omului și-o mare importanță în viața socială. Când însă e vorba de omul ce va conduce destinele Mișcării, acceptarea trebue bazată pe alte criterii mai obiective. Când cineva se înscrie în Mișcarea Legionară n'o face pentru a urma pe *"bădia"* cutare sau pe *"nenea"* cutăricã. Iar când se numesc șefii — cei ce vor avea răspunderea în Legiune — nu-i vorba să-i încadrăm în funcție de grupuri județene sau provinciale, de oraș sau de mahala. Există aceste subdiviziuni, după cum există și altele tot atât de necesare, vitale, dar nu le putem acorda importanța pe care unii le-o dă. Un macedonean, un dobrogean sau un basarabean, poate conduce perfect pe legionarii din Maramureș sau Banat, iar un bucovinean, un timocean sau un transnistrian pe cei din Oltenia sau Transilvania. În Mișcare suntem toți o apă și-un pământ. Ceeace contează e *credința legionară, forța de sacrificiu și capacitatea de conducere.* Fondul comun de precepte garantează viziunea globală necesară unei activități perfecte.

Iar când e vorba de șeful suprem, problema devine de interes național. Moldovean, muntean, transnistrian, macedonean, român american sau din orice altă parte unde sunt Români, cel recunoscut pentru postul suprem, pierde însăși culoarea locului din care provine. Și cea mai mare greșeală ar fi din partea lui, să dea provinciei sale o mai mare importanță decât altora.

---

(34) Horia Cosmovici: *Statul și elita legionară*, p. 13, Col. Omul Nou, 1953, ed. exil.

Dar nu aceste detalii ar trebui să preocupe gândurile legionarilor, ci gândul major de a avea în fruntea Mișcării pe CEL MAI CAPABIL DINTRE EI PENTRU ACEASTĂ FUNCȚIE.

Putem să nu simpatizăm personal cu cel confirmat, dar această atitudine afectivă nu trebue să ne influențeze până la punctul de a deveni orbi și surzi la realitățile organizației legionare.

Dacă acceptarea e o problemă de conștiință și de judecată rece pentru a garanta condiții optime organizației, simpatiile sau antipatiile extreme devin o anomalie dăunătoare. E vorba bine'nțeles, de simpatiile și antipatiile morbide, cele care întunecă complect mintea indivizilor și-i împing spre răutate și incapacitate de înțelegere. În Mișcarea Legionară va exista totdeauna o mică margine de afectivitate, deoarece *"sufletismul"* nostru ne împiedecă de a pune în balanță numai fapte, statistici, numere, procente și grafice comparative pentru a determina gradul de personalitate al cuiva, sau al șefului suprem. Cum spune Căpitanul:

> "Acolo unde nu este dragoste, nu este viață legionară." (35)

Dar această afectivitate e de altă natură. E o stare de entuziasm și respect față de cel ce va conduce organizația în care credem și pentru care suntem gata de sacrificiu. Această stare depășește — trebue să depășească — măruntele noastre sentimente sau resentimente personale față de șef.

În șef trebue să vedem ceeace în realitate reprezintă el pentru grup și pentru lupta grupului. Importantă este capacitatea și activitatea lui politico-socială, deoarece acesta-i rolul său. Înainte de toate, șeful și liderul politic este un luptător, un strateg, un diplomat, un om de inteligență și de voință, un om de viziune și intuiție,

---

(35) Corneliu Zelea Codreanu: *Pentru legionari*, p. 301. idem

într'un cuvânt: *o personalitate poli-valentă activă*. El are *conștiința responsabilității istorice*, precum și *sensul contemporaneității*. Dar această interpretare a realității prezente e făcută în funcție de tradiția și premisele fundamentale ale Mișcării, deoarece numai în acest mod poate fi asigurată continuitatea Legiunii.

Șeful Mișcării Legionare nu se alimentează numai din intuiție și simțiri obscure (cum spun de noi legionarii toți adversarii noștri); el e un individ rațional ce știe să judece problemele socio-politice ale grupului și ale neamului, în funcție de circumstanțele și contingențele istorice. Viziunea lui iese din cadrul restrâns al grupului și națiunei, pentru a se proiecta în spațiul internațional. Fapt care impune un șef de culturã superioară și calități subtile de om de Stat. Lucruri pe care nu le posedă toți oamenii politici, nici toți oamenii de culturã sau toți oamenii de credință. Numărul lor e atât de redus, că foarte adesea un grup politic se destramă și dispare de pe scena socială, din lipsa UNUI SINGUR OM care să întrunească toate calitățile necesare unui lider. Cine cunoaște istoria plină de peripeții a L.A.N.C.-ului își poate de seama de ce însemnează să ai personalități, dar să-ți lipsească *liderul conducător*.

Cu atât mai de neînțeles și mai tristă e situația unui grup care având liderul indispensabil funcționării și afirmării propriei organizații, se ivesc în sânul lui tendințe care încearcă să turbure această rară coincidență dintr'un spirit de contradicție sau din alte motiv vag definite...

Se uită că lucrul cel mai important, într'o acțiune de rupere a echilibrului intern al grupului e să se aibă la îndemână, să se dispuie de un individ capabil de a înlocui TOTAL pe liderul precedent. Și această înlocuire integrală NU însemnează a-i lua locul formal, NU însemnează a schimba de persoană o funcție, CI a stabili o corelație nouă și durabilă între noul conducător și cei conduși, a demonstra cel puțin egalitate de personalitate, de capacitate funcțională și de dinamism cu liderul precedent.

Dacă o astfel de persoană nu există (dar ce pretendent eventual va recunoaște inferioritatea sa!!), orice încercare de acest gen este supusă dispariției. Nici un organism de natură ideologică nu poate supraviețui fără prezența animatoare a liderului. Personalitățile, prin inteligența și activitatea lor, formează structura socială de elită a grupului, dar numai liderul, șeful, poate păstra unitatea spirituală a acestuia. Deasemenea, DINAMICA GRUPULUI ESTE CENTRALIZATĂ ÎN FUNCȚIA CONDUCĂTOARE, care singură are posibilitatea de a coordona marile acțiuni socio-politice.

Participarea (chiar indispensabilă cum e de fapt) a personalităților puternice ce fac parte din grup, e un aspect al problemei, pe când *conducerea* e cu total altceva. Rolul social și politic al unora n'are nimic de-aface cu misiunea și comportamentul șefului. Confuzia între rolurile respective a dat impresia că acesta poate fi înlocuit fără nici un inconvenient pentru echilibrul interior al grupului.

În realitate, *personalitățile active* sunt elementele de gândire și de șoc întru realizarea finalităților colective ale grupului, pe când *șeful*, este elementul de coordonare a activității întregului organism. Funcție extrem de delicată, în care un număr infim de indivizi excelează.

Marile personalități dintr'un organism de tipul Mișcarii Legionare nu-și pot afirma calitățile lor, dacă le posedă efectiv, decât numai printr'o colaborare permanentă și lealã cu șeful suprem. Împreună formează un fel de constelație de forțe, fiecare având locul și misiunea lui bine stabilite. Dacă însă, aceste personalități se rup de șeful suprem, distrug însuși sistemul care le garantează propria lor poziție în mișcare. Cu toate eforturile depuse pentru a se menține la un nivel ridicat, ele înregistrează o pierdere de prestigiu și de substanță. În fond, toată lumea pierde și numai dușmanii se bucura de acest spectacol.

CÂND SE DESCHIDE SUCCESIUNEA ÎN MIȘCARE

Cauzele ce pot îndepărta un șef suprem dela conducerea Mișcării Legionare sunt foarte reduse. Legiunea nu e un simplu partid politic, ci o grupare sui-generis, ale cărei cauze și principii diferă complect de cele ale altor organisme. Șeful Mișcării este consfințit pe viață în funcția-i supremă și e singurul membru ce se bucură de un atare privilegiu. El nu poate fi înlocuit decât în cazuri precise.

Noi întrevedem următoarele:

— moartea lui,

— retragerea voluntară definitivă, confirmată în document scris,

— o boală care-l împiedecă să-și exercite funcțiunea.

N'am pus și trădarea printre cauzele ce pot îndepărta pe un conducător suprem dela conducerea Legiunii, deoarece e vorba de un caz practic imposibil. Șeful suprem legionar este integrat total, definitiv, în destinul legionar. El formează un tot indestructibil cu acest destin. Dealtfel, tocmai în virtutea acestei compenetrații profunde, a fost recunoscut și consacrat ca șef suprem.

Pentruce aceste motive — *și numai aceste motive* — pot fi invocate ca exclusive în problema înlocuirii liderului în funcție? Pentruce *închisoarea* privativă de relații între el și membrii Mișcării, *tăcerea și inactivitatea* prelungită, *greșelile pur umane* sau chiar *greșelile de tactică*

politică, nu pot constitui motive suficient de puternice pentru a-l elimina dela conducere?

Mișcarea Legionară n'a luat naștere și nu s'a desvoltat pe principiul candidaturilor multiple și-a luptei intestine pentru acapararea locurilor de conducere. Mai ales pentru locul suprem, n'a existat niciodată problema succesiunei. Dela început a dominat spiritul *selecției naturale* și-a ridicării la postul respectiv a individului convenabil, a celui mai indicat prin calitățile și capacitatea lui specifică. CORNELIU ZELEA CODREANU a insistat asupra selecțiunei și-a impus aplicarea ei la toate treptele organizației legionare. Dela șeful de cuib și până la șeful Legiunei, toți sunt supuși acestui principiu, care-i consacră în funcția respectivă. E criteriul fundamental al circulației elitelor în lumea legionară:

> "După *principiul selecției sociale*, primenită ne contenit cu elementele din adâncurile nației, o elită se păstrează totdeauna viguroasă." (36)

Și câteva rânduri mai jos pe aceeași pagină, precizează:

> "Principiul selecției înlătură deopotrivă și principiul electiunii și principiul eredității." (37)

Prin această afirmare categorică, se elimină din concepția legionară orice combinație stabilită pe *comitete elective* sau *directorii conducătoare*. Să nu se uite că acolo unde intră în conducerea efectivă a grupului gândul voturilor și stabilirea majorităților, ne îndepărtăm de linia categorică a Mișcării.

E adevărat că în timpul prigoanelor, a fost aplicat și în Legiune *principiul Comandamentului*. Dar nu era vorba de comitete propriu-zise, în genul celor din partide. Erau simple organisme de circumstanță, de caracter

---

(36) Corneliu Zelea Codreanu: *Pentru legionari*, p. 392, idem

(37) Corneliu Zelea Codreanu: *Pentru legionari*, p. 392, idem

tranzitoriu, al căror scop era în mod special *strângerea rândurilor*, iar nu stabilirea unui principiu. Dar și'n aceste organe colective de conducere exista un șef care avea ultimul cuvânt de spus. Exista deci un *"lider suprem"* chiar în cadrul comandamentelor de prigoană, încât *principiul unicității de comandă* n'a fost nici o clipă prescris, nici măcar alterat. Cu atât mai ne la locul ei ar fi o astfel de atitudine discriminatorie în cazul șefului suprem al Mișcării, care este în același timp un om de elită. Tot așa, din punct de vedere al individului covenabil pentru un post, HORIA COSMOVICI explică:

> "Posturile înainte se dădeau pentrucă oamenii, se spunea, trebue să trăiască; pe când astăzi *(era în 1940 sub regim legionar)* posturile trebue să fie ocupate de către oamenii *care fac acest post să trăiască*. Și diferența este esențială." (38)

Același lucru se cere și când e vorba de funcția supremă. Șeful Mișcării Legionare trebue să fie omul care o face să trăiască. Acest *"post"* nu-i o sinecură, o funcție figurativă, un loc onorific. Numai un individ oțelit și plin de calități specifice poate umple acest rol în mod onorabil. Deaceea, principiul selecției naturale și principiul omului adecvat la locul cuvenit, sunt categorice în scara valorilor conducătoare ale Mișcării.

Recunoaștem că e vorba de un procedeu extrem de dificil în care erorile pot exista. Dar care-i sistemul perfect? E însă mult mai sigur și eficace decât cel al electiunei majoritare (foarte ușor desviat sau încălcat prin demagogie) și decât cel al ereditării (supus riscurilor biologice sau tarelor psihologice). Suntem convinși că rezultatele obținute în Mișcarea Legionară au fost excepționale. Crizele periodice ce au sguduit totdeauna partidele politice, fie în preajma alegerilor fie în momentele

(38) Horia Cosmovici: *Statul și elita legionară*, p. 17, Ed. Omul Nou, 1953, ediție de exil.

de succesiune prezidențială, n'au fost cunoscute în Legiune.

CORNELIU CODREANU precizase că legionarii nu se îmbulzesc la posturi Ei așteaptă să fie chemați pentru a-și da contribuția. Pentru cazul cel mai ghimpos însă, — al succesiunei la comanda supremă — nu prevăzuse nici un sistem formal, nici o categorisire succesoralã pe bazã de vechime, grand sau funcție. Orice sistematizare prealabilã în aceastã materie ar fi putut aduce la un moment dat în fruntea Mișcării un element excelent din foarte multe puncte de vedere, dar poate deficient tocmai în chestiunile esențiale pentru momentul istoric. În schimb, a introdus CORNELIU CODREANU o procedurã excepționalã: *principiul selecțiunei*. Pe baza acestui principiu, conducãtorul se revelează, se desprinde din massã și i se impune numai prin luptã. Dar nu e vorba de rãsboire în interiorul Mișcării, contra propriilor camarazi, ci de lupta cu dușmanii Legiunei, cu tot ce poate pune în pericol existența și perpetuarea ei. Conducãtorul de fapt și de drept e cel ce se distinge în aceastã competiție.

Deci, principiul *"șefului suprem desemnat pe viața"* printr'un consimțãmânt progresiv al tuturor legionarilor, ca urmare a unui procedeu permanent de selecție (adicã al afirmării lui în lupta cu inamicii poporului românesc) constitue o normã fundamentalã în Mișcare. Acest principiu e unicul care corespunde în mod logic spiritului care animã organizația legionarã. Orice atentat la acest principiu constitue o anomalie gravã de ordin doctrinar, o deviere dela regula unității de conducere și o rupturã în echilibrul tradițional dintre conducere și organizație

CONFIRMAREA ȘEFULUI SUPREM LEGIONAR

În Mișcarea Legionară nimeni nu poate deveni lider politic suprem decât în clipa în care liderul precedent a dispărut. E condiția *sine-qua-non* a ocupării locului suprem de conducere. Iar persoana ce se ridică până la această treaptă nu poate fi un oarecare uzurpator sau ambițios. E o imposibilitate radicală deoarece în Mișcare, cel ce va conduce destinele ei trebue să centralizeze unanimitatea voințelor individuale, fără de care nu poate fi consacrat.

Dacă nu apare ca un simbol viu al totalității de gândire, de aspirații și de acțiune legionară, nu poate deveni șef suprem. Aici e tot secretul conducerii legionare. *Această conducere e definitivă, unică și pe viață, deoarece în clipa alegerii, toate gândurile și sufletele legionare au simțit că în acea persoană rezidă capacitatea de conducere conformă principiilor Mișcării.*

Confirmarea în Mișcarea Legionară e o stare de integrare spirituală, o recunoaștere tacită a unei situații de fapt. Șeful suprem legionar nu-i un candidat ordinar. El nu-și face propaganda cu subtilitatea politicianului de meserie. Șeful legionar se selecționează printr'o tăcută și excepțională activitate în cadul Mișcării, activitate ce-i ridică în ochii maselor legionare și-l impune fără nici o altă normă în fruntea Legiunei. Confirmarea lui în acest post nu-i decât o formalitate istorică, pentru a marca ofi-

cial data instaurării lui în funcție. În fapt, el este șeful suprem cu mult înaintea acestei formalități, deoarece; după principiul selecției, nici un individ nu poate atinge un nivel în ierarhia conducătoare a Mișcării dacă nu posedă calitățile indispensabile acestui nivel.

În Mișcarea Legionară deși liberă diversitatea de opinii, totul tinde spre o unitate de vederi. E singurul mijloc pentru un organism bazat pe mase de a realiza ceva durabil. Unitatea de simțire, de gândire, de acțiune, ne îndreptățește să cerem și să acceptăm deasemenea *unitatea de voință* în confirmarea conducătorului suprem. Deci, odată confirmat în postul său, poziția lui nu mai poate fi pusă în discuție. Dacă nu vrem să cădem în ridicol, în lamentabila situație de a denega propriile principii pe care le susținem, trebue să recunoaștem că *șeful confirmat* n'a putut fi acceptat fără unitatea perfectă de voință a tuturor legionarilor.

Or, dacă e această unanimitate a cadrelor legionare care decide de confirmarea șefului în postul de conducere, cum ar putea veni la un moment dat câteva elemente să infirme ceeace întreaga suflare legionară a hotărât?! Faptul că aceste câteva elemente au grade sau funcții importante în Mișcare nu le garantează nici o prerogativă în acest sens. Din contră, CONFORM SPIRITULUI LEGIONAR, FUNCȚIA ȘI GRADUL SUPERIOR MĂRESC OBLIGAȚIILE, și'n primul rând obligația disciplinei, a renunțării și-a bunei înțelegeri pentru binele Legiunei. Aceste elemente de valoare ale Mișcării, sunt chemate să susțină pe șef în greaua lui misiune, iar dacă a făcut greșeli, n'au nici un drept să le exploateze. Dimpotrivă, misiunea lor e să ajute pe șef ca să le poată repara, în spirit de camaraderie, generozitate și dragoste. Se presupune că ele știu mai bine ca oricine că normele stabilind existența funcției supreme prevăd *inamovibilitatea conducătorului*, precum și îndatoririle ce le revin.

Din moment ce există un lider suprem ieșit prin selecție naturală din sânul Mișcării și recunoscut la un moment dat de toate cadrele legionare, problema conducerii

nu mai poate fi deschisă. Orice deviere dela această regulă, orice încercare de îndepărtare sau de înlocuire a șefului legitim nu poate fi considerată decât ca o *uzurpare* în caz de reușită sau ca o simplă *rebeliune internă* în caz de nereușită. Una sau alta, încercarea produce o slăbire a capacității de acțiune și de rezistență a organizației. Unitatea psihologică și spirituală, ce formează cimentul doctrinei, se subțiază, provocând o sensibilitate crescândă în rândurile membrilor și-o îndoială nu mai puțin apăsătoare cu privire la valorile fundamentale ale Mișcării. Rezistența în fața evenimentelor devine problematică, iar capacitatea de acționare scade proporțional.

Legionarismul n'a fost creat dintr'un motiv de interese de clasă sau de grup profesional. A apărut ca o isbucnire a întregului neam, sinteză a suferințelor și aspirațiilor sedimentate de veacuri în ființa lui. Deci, normele ce-i stau la temelie sunt diferite de cele ce conduc destinele altor grupuri politico-sociale.

Legionarismul nu apără INTERESELE CUIVA în particular sau ale organismului politic ce-a creat pentru a lupta la egalitate cu celelalte partide, ci apără INTERESELE NEAMULUI ÎNTREG. Deaceea, legionarismul e supra-partidar și a-politic în esență, ca doctrină socială de realizări.

Dar această situație, acceptată voluntar de toți legionarii impune acestora o poziție cu totul aparte. Legionarul nu se poate abate dela norma prestabilită fără a cădea în grava greșeală a indisciplinei și mai ales în aceea de a contribui la destrămarea legăturilor psiho-spirituale ce mențin omogeneitatea organizației. Șeful temporar al Legiunii are o condiție particulară în comparație cu șefii temporari ai altor organisme politice. În afară de acțiunea sa pur politică, el are în plus o poziție sociologică și una spirituală, relaționate cu esența intimă a comunității legionare.

Liderul suprem legionar nu reprezintă numai tendințele doctrinare și acțiunile politice ale Mișcării, ci în același timp aspirațiile profunde ale neamului, concretizate

sau puse în evidență de situația comunitară a organizației, precum și totalitatea elementelor imponderabile ce stau la baza spiritualității legionare. Comunitatea legionară nu-i un grup de interese particulare, ci *un grup de simțire.* Șeful legionar este reprezentantul acestei simțiri generale, cristalizând și armonizând opinii și divergențe.

În aceste condiții, reacțiunea membrilor față de conducătorul suprem nu poate avea aceeași finalitate ca în partidele obișnuite, în care liderul reprezintă numai interesele momentane, variabile și trecătoare ale partidului. În acest caz, răsturnarea unui lider nu dăunează întru nimic *"spiritualitatea"* grupului, deoarece această spiritualitate nu există în sensul admis de legionarism. Liderul funcțional reprezintă un moment istoric, o emanație a unui program, în cel mai bun caz o personalitate necesară partidului în acel moment. Pe când *în legionarism liderul reprezintă în acelaș timp o stare de simțire, o stare de spirit comunitară profundă,* pe care nu i-o putem nega fără a nega propriile noastre aspirații și simțăminte.

În istoria organizațiilor politice este extrem de periculos de a forța schimbarea preceptelor originare, numai pentru a justifica o conduită diferită de a liderului suprem. Coeziunea internă a grupărilor e datorită unor anumite constante doctrinare. De îndată ce aceste constante sunt depreciate, gruparea politică pierde din forța ce-i garantează unitatea interioară. Aceste procedee arbitrare de interpretare abuzivă a doctrinei, asvârle în panică și dezordine întreaga organizație.

Tot astfel, orice incercare de sabotare sau de răsturnare a conducătorului suprem legionar, este o anomalie conceptuală, pe care n'o putem atribui nici unei evoluții nici unei necesități imperative. Pentrucă, imperativul categoric al legionarismului, este tocmai respectarea liderului suprem, fără de care se pierde atât coeziunea materială cât și cea spirituală a comunității pe care o reprezintă.

AVANTAJELE PRINCIPIULUI UNUI ȘEF PE VIAȚĂ

Atât *unitatea spirituală*, cât și *unitatea fizică, existențială*, a Mișcării, nu pot fi menținute fără disciplină. În primul caz e vorba de o disciplină interioară, bazată pe principiile conceptuale ale doctrinei și pe finalitățile spre care tinde organizația; în al doilea caz, avem de-aface cu o disciplină externă, vizibilă, dar nu mai puțin necesară. Or, simbolul acestor două unități: spirituală și existențială, este conducătorul suprem. Șeful Legiunei. În el se concentrează toate potențele specifice ale legionarismului. Mai mult chiar: el face parte din esențele Mișcării, deoarece conducerea este o chestiune spirituală. Legat de Mișcare printr'un destin, șeful este obligat să rămână, să se contopească cu acest destin, să învingă sau să cadă cu el. În schimb, prezența lui vie și trăirea permanentă în miezul destinului legionar, asigură luptătorilor seninătate, curaj, încredere totală în doctrina și'n acțiunea Mișcării.

Natural că "unitatea" se crează și se realizează în grupul legionar în jurul unei credințe și-a unui scop bine determinat. Dar această unitate mentală nu poate deveni dinamică fără corolarul unui catalizator. Individul are nevoie să știe CINE are răspunderea acțiunei, CINE reprezintă structura vizibilă a organizației, CINE e simbolul unității de gândire. E vorba de o caracteristică intransponibilă a psihologiei umane. Iar în Mișcarea Legionară e cu atât mai stabilă și exigentă cu cât dinamismul și

activismul permanent al legionarilor îi obligă să aibă o unitate de vederi perfectă.

Prin intermediul acestui element central, care-i șeful, legionarii ajung la stabilirea de raporturi concentrice și omogene. Deaceea putem spune: cine crede în șef, crede în victorie; cine respectă pe șef, respectă pe camarazii săi, respectă Mișcarea și lupta ei; cine urmează pe șef, simte prezința camarazilor, simte prezența permanentă a Mișcării Legionare.

Legionarii fac parte dintr'un sistem existențial, deci politic, disciplinat și ierarhic. Numai prin respectarea disciplinei și-a ierarhiei, aceștia trăiesc în unitate spirituală, și numai astfel pot asigura unitatea luptei politice. Acest cadru complex constitue universul legionar, bazat pe dragoste. Trăirea în acest univers e trăire legionară.

Când un legionar, indiferent din ce motive, se simte bine în mijlocul dușmanilor noștri, leagă prietenii politice și alianțe incompatibile cu linia legionară, sau stabilește coexistențe ideologice cu cei ce n'au nimic de-aface cu spiritualitatea Mișcării, *a alunecat fără voie în universul lor.* Cine părăsește propriul său univers spiritual devine pradă ușoară tuturor compromisurilor. Compoziția-i sufletească riscă o transformare, chiar o descompunere. Tranzacțiile și alianțele cele mai anti-naturale i se par posibile; abaterea dela norme, negarea lor, devine *normă unică* de comportament.

Aceasta-i marea criză spirituală pe care trebue s'o evităm în sânul Legiunei. Deoarece, mergând pe această cale, se ajunge la implantarea UREI pe locul DRAGOSTEI, adică a elementului antipodic doctrinei și spiritualității legionare.

Manifestările de simpatie și prietenie sunt individuale, iau naștere și se mențin în cadrul restrâns al relațiilor sociale. Mișcarea legionară ca *entitate de simțire*, ca forță spirituală, e în afara vicisitudinilor omenești. Egoismele și dialecticile personale n'o pot atinge. Ea există prin normele sale prestabilite și acceptate necondiționat de individ. Cine nu le acceptă nu poate fi legionar. Comunierea mentală între membrii organizației răspândiți pe întinsul

României, și acum pe suprafața globului, e posibilă, deoarece *normele îi apropie și-i uniformizează în cuget*. Toți au un punct de sprijin comun: doctrina legionară, spiritualitatea legionară.

Când însă este vorba de manifestări de alt ordin în cadrul sau în numele Mișcării, avem de-aface cu un alt tip de solidaritate. Nu mai e vorba de o solidaritate în spirit, ci *în acțiune*. Acțiunea nu e o normă riguroasă, unitară, unilaterală, imperativă, decât ca noțiune abstractă, ca ideie. În realitate ea are numeroase fațete ce pot varia la infinit, în conformitate cu psihologia individuală. Interese personale sau locale, diferențe de opinii și oportunitate, viziune fragmentară a conjuncturei politice, etc., sunt tot atâtea cauze ce pot sfârteca *unitatea de acțiune*. Deoarece aceasta (unitatea de acțiune) nu poate exista fără *unitatea de vederi*. Orice grup social sau politic caută să-și asigure această unitate de vederi pentru a putea pune în mișcare o acțiune cu șanse de reușită.

În Mișcarea Legionară avem avantajul de a întâlni o autoritate supremă a cărei funcție este în mod specific centralizarea, armonizarea acestor puncte de vederi câteodată divergente, și canalizarea lor într'o acțiune coerentă și utilă. Șeful suprem legionar înainte de a fi un personagiu ce dă ordine, e *un coordonator de opinii* și *un mediator de divergențe*. Prestigiul lui vine tocmai din faptul că, simbolic, reprezintă ideia de Legiune și de spiritualitate legionară în care se absorb toate energiile individuale. Disprețuit acest simbol creator de norme, o ruptură profundă se produce în ansamblul normativ al doctrinei. Orice încercare de distrugere a prestigiului de care trebue să se bucure șeful suprem, stabilește o denegare posibilă a normelor și micșorează importanța permanentă a ideii de *șef legionar punct de raliere* a potențelor individuale.

În Mișcarea Legionară n'a existat niciodată dictatură. *Sentimentul dictatorial*, nu s'a manifestat, nici ca principiu nici ca acțiune, deoarece legionarismul e fundamentat pe *noțiunea de dragoste*. Dictatura personală, caracteristică oricărei mișcări autoritare fie de stânga fie de dreapta,

este de neconceput în Legiune. Problema ei nu s'a pus nici în vremea Căpitanului, nici după dispariția lui. Ceeace poate da această impresie e faptul că șeful Mișcării Legionare există pe viață; odată intrat în funcție nimeni și nimic nu-l mai poate revoca.

După toate cunoștiințele în materie, dictatura personală e o formă megalomanică, ce prevede posibilitatea de a impune o linie de conduită particulară, contradictorie normelor stabilite. Caracteristica ei este în primul rând *constrângerea, abuzul de putere asupra propriilor adepți.* Or legionarii nu execută ordinele șefului suprem din teamă sau pentrucă sunt forțați, ci pentrucă acesta reprezintă Legiunea pe care toți vor s'o servească. Niciodată n'a existat o impunere obligatorie. Ordinul se execută fiindcă executantul CREDE în el și ARE ÎNCREDERE în cel ce l-a dat. Individul nu-i supus orbește celui ce conduce destinele Mișcării. Deaceea, când e vorba de un mare sacrificiu, de o atitudine ce depășește forțele psiho-fiziologice mijlocii ale individului, nu se dă ordin ci se recurge la voluntariat. În acest principiu se află poziția de independență a legionarului față de șeful suprem.

Nu poate exista dictatură politică asupra maselor, nu poate exista dictatură intelectuală, religioasă sau de orice alt ordin dacă nu există în prealabil dictatură asupra propriilor cadre militante. Or, în Mișcarea Legionară nu se poate găsi un singur moment în care șeful suprem să fi întrebuințat metode dictatoriale. Dece?

Fiindcă Mișcarea e stabilită pe adeziunea voluntară a individului, și-al doilea, fiindcă principiul alegerii șefului suprem pe viață asigură acestuia o mare libertate de acțiune și suficientă autoritate pentru a nu mai avea nevoie de artificiul aleatoriu al dictaturii. Tendința generală în Mișcare fiind captarea adeziunilor printr'o înțelegere, printr'o pătrundere mentală a valorilor legionare, se așteaptă această înțelegere nu prin mânuirea forței ci prin forța exemplului și educației.

Șeful unic și pe viață în Mișcarea Legionară nu-i o tendință spre tiranie, autoritarism și dictatură. Cultul personalității șefului n'a existat nici în timpul Căpitanului,

când s'ar fi putut cu ușurință răspândi asemenea concepții. Din contră, CORNELIU CODREANU a vegheat să nu se creeze o astfel de mentalitate și-a împiedecat toate tendințele de idolatrizare a persoanei șefului.

Astfel, avantajele principiului unui șef ales pe viață apar incontestabile:

— *se elimină* dela început toate *veleitățile de șefie.*

— *se stabilește* dela început *un criteriu de siguranță* în spiritul legionarilor, bazat pe existența unei autorități inamovibile, care centralizează aspirațiile lor.

— *șeful suprem*, ne mai având grija unei posibile încercări de răsturnare, *se poate concentra numai asupra problemelor esențiale ale Mișcării.*

— *se împiedecă apariția* în mijlocul organizației *a discuțiilor pasionate în jurul succesiunei* supreme, discuții ce pot duce la apariția de opoziții, de neînțelegeri, de rupturi.

— *se păstrează intactă unitatea de vederi și de acțiune.*

— *se păstrează neîntinat prestigiul Mișcării Legionare.*

Aceste câteva argumente în favoarea unui principiu esențial pentru Mișcare, ar trebui să fie luate serios în considerație de toți cei ce cred în doctrina legionară și vor să lupte pentru victoria ei. Numai astfel se vor putea evita neînțelegerile, discuțiile, rupturile, ce sunt cu totul în afara și contra spiritului legionar.

CONCLUZIE

Studiul de față e o încercare de definire, o încercare de punere la punct a câtorva adevăruri esențiale în Mișcarea Legionară.

Nu-i vorba de o apologeticã forțatã sau de circumstanță, ci de explicarea unei valori fundamentale în structura vizibilã a Legiunii: *conducerea legionarã*, datoritã cãreia spiritualitatea, coeziunea și dinamica grupului sunt garantate.

Mișcarea Legionarã nu-i o școalã filozoficã chiar dacã se sprijinã pe un idealism normativ și axiologic, și nu-i nici o sectã religioasã chiar dacã-i o oaste tinzând spre un mai bine. Înainte de toate e o entitate spiritualistã prin construcție și definiție, cristalizatã în antitezã cu ideologiile materialiste. În acelaș timp e un organism politic, dar cu caractere diferite de ale celorlalte partide. Nu e expresia unui grup de interese, ci un instrument în serviciul neamului. Spre deosebire de toate organismele politice din lume, Legiunea se bazează pe dezinteres și sacrificiu continuu. E vorba deci de o entitate politicã sui-generis, fundamentatã pe precepte spirituale și pusã în serviciul marilor interese naționale.

Ca organizație socio-politicã cu scopuri umane, temporare și chiar imediate, ea se prezinta sub un aspect dinamic și combativ, fapt care cere o conducere unificatã și aptã pentru acest gen de activitate. Aici se plasează *șeful-*

lider suprem, în jurul căruia se grupează toate forțele legionare. El e o permanență istorică a Mișcării, elementul excepțional fără de care ideia de acțiune nu se cristalizează.

Tot așa, *ideia de inamovibilitate*, ce stă la baza instituției șefului suprem legionar, constitue o garanție permanetă atât pentru coeziunea grupului cât și pentru perpetuarea spiritului legionar. Unitatea de vedere și de acțiune nu poate avea loc fără existența unei conduceri stabile, la adăpostul oricărei amenințări de schimbare bruscă. Pentru aceasta considerăm ca o greșeală orice încercare de modificare a acestei norme, deoarece ea nu poate duce decât la procese de intenții, la polemici violente și inutile, la atitudini arbitrare și extreme, la o destrămare spirituală, urmată de rupturi efective.

În mijlocul atâtor frământări sociale și a unei conjuncturi politice cu totul excepționale, prezența șefului legionar în forma lui specifică, capătă o importanță pe care evenimentele o confirmă neîncetat. Fenomenul conducerii legionare se dovedește o formă cu mult mai stabilă și mai plină de vitalitate decât în orice altă organizație politico-socială existentă. Deoarece, în epoca noastră, alături de *criza spirituală a omului* ne isbim continuu de *criza endemică a oamenilor de conducere*.

Să fin bine înțeleși: lumea mișunã de indivizi ce se pretind *"lideri-înăscuți"* și cari, datoritã tocmai lipsei de calitãți specifice, ajung să domine grupurile umane, politice sau sociale. Ceeace-i ridică sunt *anti-virtuțile spectaculare* pe care le speculează diabolic, flatând josnic instinctele primare sau interesele meschine ale indivizilor. Nu acești lideri interesează în Mișcarea Legionară. Structura mentalității legionare nu se poate acomoda cu astfel de indivizi. Ei sunt expulzați din cîrcuitul legionar fără intervenția vreunei măsuri autoritare; pur și simplu prin metoda selecțiunei naturale. Selecția naturală fiind *continuă*, iar nu periodică sau sporadică ca în alte organizații, se stabilește o limpezire permanentă în sânul Mișcării

care împinge spre posturile de conducere tot ce-i mai apt și mai perfect în lumea legionară.

Astfel, când se ajunge la șeful suprem al Mișcării, putem fi siguri că el întruchipează o sinteză de aptitudini și calități deja verificate. Conducătorul suprem a ajuns în fruntea Mișcării pentrucă întrunea cel mai mare număr de puncte pozitive în selecția naturală permanetă căreia sunt supuși toți legionarii. Deaceea, respectul pe care-l datorim șefului e un omagiu permanent adus propriei noastre persoane, deoarece el ne întrupează și ne reprezintă.

Să nu credem însă că, din moment ce sistemul selectiv natural ridică o pleiadă de valori umane reale spre culmile liderantei, Mișcarea Legionară se găsește la adăpost de orice tulburare în cazul unei crize în conducerea supremă. Numărul valorilor liderante poate fi enorm și totuși omul capabil de a conduce Mișcarea să nu se găsească printre ele. Cel chemat la această funcție trebue să întrunească o serie respectabilă de subtile caracteristici psiho-intelectuale și tehno-politice, ce nu sunt la îndemâna oricui, chiar când selecția naturală i-a împins pe o treaptă înaltă în scara valorilor legionare. Deaceea, trebue evitată cu orice preț isbucnirea crizei de conducere.

Privit din acest punct de vedere, conducătorul suprem legionar ne apare un pic diferit de orice alt șef. Sarcinile lui sunt cu mult mai numeroase și mai subtile. El depășește simpla reprezentare civilă a grupului și-a intereselor acestuia. Astfel, putem preciza că șeful suprem legionar este un factor:

1) de reprezentare politică și socială
2) de superviziune tehnică
3) de acțiune convergentă
d) de ordine și disciplină
5) de coeziune invizibilă între membri
6) de stabilitate tempo-spațială a grupului.

N'ar fi absurd ca tocmai în mijlocul nostru — cei care posedăm cele mai extraordinare potențialități spirituale și

ideologice pentru epoca pe care o trăim — să apară grăuntele discordiei și să se creeze o atmosferă de indisciplină?

Momentul e crucial pentru istoria neamului românesc și pentru istoria omenirei.

Legionarismul e poate mai mult decât o oază de adevăr uman, de realitate și autenticitate socio-politică. E poate așa cum spune Căpitanul:

> ... *o formă nouă de conducere a statelor.* Neîntâlnită până acum. Nu știu ce denumire va căpăta, dar este o formă nouă.
>
> Cred că are la bază acea *stare de spirit*, acea stare de înaltă *conștiință națională*, care, mai devreme sau mai târziu, se întinde până la periferiile organismului național.
>
> Este o stare de lum'nă interioară..." (39)

Dece oare să irosim în lupte sterile și fratricide neasemuitele daruri cu care ne-a încărcat destinul? Misiunea noastră e cu mult deasupra acestor meschine frământări.

E absurd a ne inchipui că noi din exil, câteva sute de legionari, putem pune în discuție conducerea Legiunei, recunoscută și confirmată de sute de mii de legionari, în momente grele pentru neamul românesc și pentru Mișcare, atunci când singure forțele sufletești și spirituale, când capacitatea personală și curajul neînfricat, puteau califica și ridica la postul suprem pe conducătorul Legiunei. E absurd chiar numai faptul de a fi atinsă o astfel de problemă, ce depășește drepturile noastre de membrii ai Mișcarii.

Orice încălcare în acest domeniu, nu se mai cheamă legionarism, ci anarhie. Și anarhia în sânul organizațiilor socio-politice însemnează moartea lor. Trebuesc deci respectate principiile Mișcării și tot ceeace a fost acceptat ca legitim de totalitatea legionară.

---

(39) C. Z. Codreanu — *Pentru legionari*, p 312, idem.

Iar dacă se va pune într'o zi problema confirmării unui nou șef, bine'nțeles când actualul conducător va dispărea, acest viitor conducător nu va putea ieși decât din luptă, prin procesul selecțiunii naturale, fixat de Căpitan. Pentru a se impune, acest viitor șef, va trebui să se distingă în lupta de afirmare a idealurilor legionare, să se înscrie pe linia aspirațiilor eterne ale neamului românesc și să obțină în acelaș timp și adeziunea unanimă a maselor și cadrelor legionare, așa cum s'a întâmplat la 6 Septembrie cu actualul șef.

Aceasta este calea spre conducerea legionară. Un șef suprem nu se alege și nu pretinde niciodată acest loc. El se afirmă, făcând acte cari *il consacră ca șef, fiind apoi recunoscut* și urmat de toți.

Dacă *revenirea pe drumul înălțării* este una din regulile principale ale educației legionare, REVENIREA PE DRUMUL DISCIPLINEI constitue obligația primordială a oricărui luptător conștient. Așa cum de-atâtea ori a repetat Corneliu Codreanu, disciplina e cel mai mic sacrificiu ce ni se cere. Principiu minim, elementar, dar în fond ESENȚIAL, căci fără el toate celelalte manifestări devin sterile sau inutile.

Datoria legionarilor este deci, în acest moment, revizuirea propriilor convingeri și atitudini, pentru a-și restabili linia de conduită în conformitate cu normele prescrise de Căpitan și verificate în decursul anilor de suferințe legionare.

Numai UNIREA ne poate duce la victorie.
Numai DISCIPLINA ne poate garanta unirea.
Numai UNUI SINGUR ȘEF putem fi disciplinați.

TABLA DE MATERII

pag.

Cuvânt preliminar 7
Problema conducerii 11
Șef și lider 17
Tipuri de lideranță 21
Tipuri de lideri 26
Isvorul originar al dreptului la lideranță 30
Calitățile conducătorului 34
Crize de conducere politică 41
Aspectul real al conducerii 58
Tensiuni stimulente și conflicte dezintegratoare 62
Grup și adeziune voluntară 66
Spiritul de grup 71
Momentele cruciale ale grupului politic 76
Conducere șit spiritualitate 80
Disciplină și unire 86
Cauze ce mânã spre indisciplinã 93
Șef politic, șef doctrinar, șef spiritual 99
Cele doua dimensiuni legionare 104
Cine poate fi șeful Mișcării Legionare 109
Când se deschide succesiunea în Mișcare 114
Confirmarea șefului suprem legionar 118
Avantajele principiului unui șef pe viață 122
Concluzie 127
Tabla de materii 132

Dans la même collection:

1 - Général Platon Chirnoaga

Un chapitre d'histoire roumaine (1940-1945)

2 - Faust Bradesco

Antimachiavélisme légionnaire

3 - Grigore Manoïlesco

Intégration de l'Europe danubienne.